

3/12/95

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 25-వ తేది గురువారము
శ్రీ శ్రోధననామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ చవతి ౪.

No. 73
సంచిక ౭౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాన గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతానామములు పొందియున్నది. సంవత్సరము చీటి మూచి కొనిన మోనముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిడ నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పాఠపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల కేదించును వాపుల యాపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
దేళములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 వైరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

సవరము బంగారుతో చేయబడిన

రకంవారిగాజులు, చెయిసలు, అడ్డి
గెలు, మల్లెమొగ్గలు ఉంగరాలు
వగైరా నగలు, వెండిసామానులు,
బహుమతి నొసంగుటకు యోగ్యమైన

పతకములు కవలు వగైరా నగలు
గ్యారంటీ కానున్నా చెప్పిన టయ
ముకు సరిగా పంపుదును. మావద్ద
నుంచి వాసాకి తెప్పించినచో మీరు

మరియొకసారి మావద్ద తప్ప వేరే స్థలములందు ఆర్డరు యివ్వరు. మజూరీలు చాలా సహాయముగా యివ్వబడును.

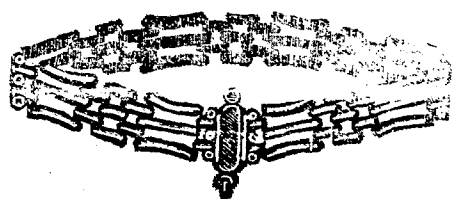
ఇండియన్ జ్యూవెలరీ షార్టు, నగర్తవేట, బెంగుళూరుసిటీ.

నవ్వుకము

కత్తిలేదు

మోసములేదు

పై మూడు లింశములను చక్కగా గమనించ తగినవి.

స్త్రీలు

పురుషుల
చేతిగొ
లుసులు

నారీమణులు, పురుషులు చేతికి ధరించు పలురకముల బంగారు గొలుసు, ముంజేతి గడిమారము గొలుసులు, సాదా
ఉంగరములు, రాళ్ల ఉంగరములు, వంకీలు, విద్యాణములు, మోపులు అన్నిరకముల వెండి నగలు మావద్ద సిద్ధముగా
నున్నవి. లేనివి ఆర్డర్ రిచ్చిన సకాలములో తయారుచేసి యిచ్చెదము. సవరం బంగారుకు సీసావెండికి పూసినీచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, 25 వైనా బజారు రోడ్డు, మదరాసు.

ఆంధ్రులకే

Last Few Copies of

"OTHELLO" Unveiled
"HAMLET" Unveiled

by the late Rentala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of
about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits.

Victoria Depot, Mylapore, Madras.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

20.6-25 శనివారమునుండి 26.6-25 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6 గం-15 నిమి రాత్రి 9 గం-30 ని.

రెండు ప్రదర్శనములు
యూనివర్సల్ జ్యూయల్ నాటకము

హేమా! డాక్టరు!

ప్రతి ఒక్కరు చూడతగినది.

గాంధీదైవజుడు

ధర్మన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలువ్రాసి పంపినయెడల సరియగు
భావిధితిమునువ్రాసి పంపెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును
విలాసమునుకూడ తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్నలకు ర్పు 1-0-0. పై
పత్రికప్రకృతు 0-4-0. (వి.పి. 1-4-0, ఒకసంవత్సరమువ్రాయు.
5-0-0. ఆంజనేయజ్యోతిషాలయము, తిరు తణి, చిత్రాపురిజిల్లా

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము

బుక్కు డిపో వ్రాంచి

331, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

కోరినవారికి క్యాలటలాగు పంపుదుము.

నస్తుగుణదిపిక

అయినాకూర్పు - నూతనాంశములంజేర్చి ముద్రించితిమి.
ఈగ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లఁకును తెలిసియే
యున్నది. ఇందు సమస్తసమస్తములు, మూలికలు, అహారపదార్థ
ములు, ఫలములు మొదలగు వానియొక్క నుగుణదుర్గుణములను
జక్కగ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీలగ్రంథము వల 5.0-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

యర్రా జగ్గారావు బ్రదర్సు,

రాజమండ్రి.

గుత్తి అదనపు పోలిసు నియోజన విచారణ

అదనపు దళమునకు గుత్తి ప్రజల యసమృత్తి

ప్రజాపక్ష సాక్ష్యములు

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధివద్దనుండి)

గుత్తి, 24 మంగళవారము:—గుత్తి తాలూకాయందు అదనపు పోలిసుదళము కావలెనని గోరువారి సాక్ష్యమి మధ్యాహ్నము 1X 15నిల కాలమునకు ముగిసెను. అటుతరువాత అదనపుదళ ముక్కురలేదని చెప్పవారిలో గుత్తి ప్రజలు ఈ దినము వ విచారించుచుండిరి. గుత్తియందుగాని యట్టుపట్టుగాని గత 10వర్షములలో రెండుమారులు నేరములకంటె నెక్కువ తీవ్రముగ నేరములు జరుగలేదనియు, అందుచే గుత్తివాసులకే అదనపు దళ మనవలసరమనియు గుత్తి ప్రజల కిది అనూనకరమనియు వారందఱును నేక కంఠముతో చెప్పకొనిరి.

మదరాసు మెయిలులో అనర్థపువార్తలు

కోర్టునకు ఈ దినమున విచారణప్రారంభింపబోవు సమయమున లక్ష్మణ పిళ్ళైగారు మదరాసు మెయిలు ప్రతికను జూచి, "గుత్తి తాలూకాయందు గొప్పకొట్లాట." అను శీర్షిక క్రింది పెద్ద పెద్ద వైఖరితో ప్రకటించబడెననియు, అందువలనపడవ కొడంగట్లపల్లె కదిరి తాలూకాలోనిదిగాని గుత్తి తాలూకాలోనిది గదనియు గుత్తికి 80 మైళ్లదూరమున ఉన్నదనియు దెలిపెను.

న్యాయాధికారి:—కండ్లపల్లె గుత్తి తాలూకాలోనిది ధరి పారచూపబడి అట్లు వ్రాసినట్లు గాన్పించుచున్నది. కలెక్టరు:—ఈ గ్రామమున నిదివరకు పైమలుపోలిసు దళము గలదు. కేళవపిళ్ళైగారి కిఫాయ్యువైన నది తొలగింపబడె ననియుగూడ నీ వార్తయందే వివరింపబడెను.

తోడున్ది నారాయణరెడ్డిగారు

ఎన్నికలలో జైరము

జనక కాసనపల్లి ఎన్నికలందు నిలచి పోటీజేసిన టి. నారాయణరెడ్డిగా కిది నమున మొదలు విచారించబడిరి. పోలితాలూకాయందు 1890 ఫలిమండి 1917 వరకు 87 వర్సరములు పని చేసి కిరస్తానానా టైరై. 1897 ఫలిని చిన్నారప్ప చాలబీద వాని. 1907 ఫలినకు చాలభాగ్యవంతుడయ్యెననియు నుడిచెను. అన్యదానకపై కోర్టులో చాల కేసులుగలవు. తిమ్మారెడ్డి పైకొలు లూటీజేయబడెను. అతని ఇల్లు పడగొట్టబడెను.

1923 ఎన్నికలయందు నేను కాసనపల్లి కభ్యర్థిగనిలచితిరి. ఆసమయముననే నీతాలూకాలో గ్రామములన్నిటికిని వెళ్ళితిని. చిన్నారప్ప చెప్పినదానికి విరోధముగ న్యోజికిని వోట్లనిచ్చిజాలమని అగ్రామములలోని ప్రజలుచెప్పిరి. చిన్నారప్ప రెడ్డి కేళవపిళ్ళై బాలమిత్రుడు పిళ్ళైగారాతని కేళవపిళ్ళైగారి బంధువుననున్నాడు. ప్రజల నాతడు బెదరించి కేళవపిళ్ళైగారి కే వోట్లవ్వవలెననిచెప్పెను. ఒకకర్లము, నాకు వోటునొసగెదనిని చెప్పెను. చిన్నారప్పగారి కావిషయముచెలిసి, నాకువోటునొసగినయెడల తొందరలుగలుగునని బెదరింపగా ఆసాయం క్రమే నా కాతడు గాన్పించి ఈవిషయమును తెలిపివోటు నొసగజాలనని నుడిచెను.

ఆఎన్నికల సంవత్సరము కదిరి తాలూకాయందు బైరెడ్డి అను నతిని నాయే జెంటుగా నేర్పించితిని. అప్పుడప్పుడు అదనపుపోలిసుదళముకలదు. నాకొక కాతడు పనిజేసినయెడల నాతని పన్ను పనులు చేయించెదనని బెదరించుచు కలుగరంపెను. అంతట నా బాపిరెడ్డి, నా కేసుయుకెప్పకంటె బద్దారి పారిపోయెను. అంతియగాక పెద్ద పడుగూడు, ఒక పోలింగు స్టేషనుగ నేర్పరంపబడెను. అచ్చట చిన్నారెడ్డి ప్రాంత్యమును ఆశీ డితరులభయ పెట్టుటను వివరించి పోలింగు స్టేషనును మార్చవలెనని దగభావము పెట్టితిని. కలెక్టరుగనుకు అంగీకరింపలేదు. ఎన్నికలందునే నోడిపోతిరి.

న్యాయాధికారి:—మీ యెన్నికల తగాదాల విచారించుటకు రాతెదు. ఇచ్చటి వివాదములగురించి మీకు తెలియుచో చెప్పెను.

సా:—పై విషయముల గమనించినయెడల ప్రజలెట్లు భయపడుచున్నారో చదియగలదు.

ప్రత్యేకదళ ప్రతికూలనభాధ్యతలు

కొన్నిదినములక్రిందట, ప్రత్యేకదళమునకు అసమృత్తి డెలుపుటకు గుత్తియందు చేయబడిన సభ కభ్యర్థితవహించిన మా. కేళవయ్యగారు తనకాదశముతో నేమియు సంబంధము లేదనియు, తానచ్చటికివెళ్ళినప్పుడు, అచ్చట నదివరకే వ్రాసి పెట్టియున్న కాగితమును జరునమునగా జదివితీ సంతియేగాక తన కేమియు తెలియదనియు నుడిచెను.

కేసుల పెట్టెదరను భయము

తొండ్రిపాడు గ్రామకాపురముడగు రంగారెడ్డిగారు, చిన్నారప్పరెడ్డికి, తిమ్మారెడ్డికి పార్టీలున్నవి గాన తెలియిందు పోలిసుస్టేషను నుండుట తమకు లాభమని నుడిచిరి. ఈ కక్షల వలన మాగ్రామములలో నేరములు దొంగతనములు మొదలగు నవి జరుగుచుండును. చాల పర్యాయము లాకక్షలవారు మమ్ము కేసులలో పెట్టుచుండురు.

న్యాయ:—మీ ఊరు, క్రొత్త పోలిసుస్టేషనులోనికి రాజే?

సా:—కొన్నికరపత్రములు పంచిపెట్టబడెను. మాగ్రామముగూడ నందులో జేరునని అందు గలదు. అందుచే వచ్చితిని.

న్యాయ:—మీమీద పెట్టబడిన కేసు లేవయ్యెను?

సా:—తొనీజేరిరి.

గజరాంపల్లెలో కక్షలు

గజరాంపల్లె గ్రామముడగు అశ్వత్థ తిలవాత సాక్ష్య మొసగుచు తమ గ్రామమున రెండు కక్షలు గలవనియు తా నొక పక్షమునకు నాయకుడననియు, నారప్ప, వీరారెడ్డి ఎదు టి పార్టీ నాయకు లనియు, తమకు వివాదములు గలుగునెడల తాను నీలూరు గ్రామములోని నాగిరెడ్డి పక్షమువారి సహాయ మునకు వెళ్ళెదననియు, ఎదుటిపక్షమువారు చిన్నారప్పరెడ్డి సహాయము దెచ్చుకొనెద రనియు నుడిచెను. మా రెండుపక్షములకు రాజీతేయవలసినదని గోరుటకు చిన్నారప్పరెడ్డి వద్దకు వెళ్ళితిని. నీవు నాగిరెడ్డివద్దకు వెళుచున్నావు గాన నిన్ను పట్టుక కట్టిపడవేసెదనని బెదరించెను. నేను భయపడి అతని కాల్గిమీదబడి బ్రతిమాలుకొని ఈవలకు వచ్చి పడితిని. ప్రస్తుత మీపక్షములవలన, భూములగడలు, దొంగతనాలు, చింది పోటులు మొదలైనవి చాల జరుగుచున్నవి. మాభూములు బంజరుగా నిలిచియున్నవి. సర్కారుగూడ మాకు సహాయము జేయుటలేదు.

విషము పెట్టి చంపుట

చిన్నపడుగూరు గ్రామ కాపురముడగు నారాయణరెడ్డి తమగ్రామములలో రెండుపార్టీలు గలవనియు అందు తిమ్మారెడ్డి పక్షమునకు చిన్నారప్పరెడ్డి సహాయముజేయుచున్నాడనియు, రెం డవపక్షములతిన్నారెడ్డి కితరగ్రామములకక్షలసహాయము లేదని యు నుడిచెను. ఈకక్షలవలన చాలదొంగతనములు జరుగుచుం డెను. ఇటీవల నొకడు విషముపెట్టిచంపబడెను. ఇటీవల నొక కేసులో మేము వెంకటసుబ్బయ్యయ్యగారిని పీడరుగా పెట్టు కొంటిమి. అతనికి కొంతదబ్బుగూడ నిచ్చితిమి. కాని చిన్నారప్ప రెడ్డి ఆతడు కోర్టునకు వచ్చి నాదొంపకుండునట్లు జేసెను. మా పక్షములో 10 ఇండ్లనాళ్లము గలము. మాపూరిలోని తిమ్మారెడ్డిపక్షమువారు పోలిసుస్టేషనువద్దని చెప్పమనిరి. కాని అది లేనిదే నాకు జీవితము కష్టమగును.

వెడలగొట్టబడిన వడ్రంగి

దిమ్మగుడిలో జడంగి యగు పెద్దప్పయ్య అనునతడు, తెలికియందు పోలిసు స్టేషనువరమని జెప్పచు చింతలచెరువు, బుడిదొంగతనము కేసునందు తాను చిన్నారప్ప పక్షమునకు వ్యతిరేకముగ సాక్ష్యమొసగినందుచే "నీవు తిరిగి పూల్గోకి వస్తే మాస్తాము" అని బెదరించిననియు, అచ్చటికి వెళ్ళినచో పట్టి కొట్టెదనని భయముచే నుడు వత్సరములుగా వెంగన్నవల్లి

యందు నివసించుచుంటి మనియు నుడిచెను. పోలిసు స్టేషను పెట్టిన తరువాత నేను తిరిగి మాగ్రామమునకు వెళ్ళితిని. తెలికి యం దాస్టేషను లేనిచో నేను వెళ్లక పోయియుండెడినాడెను. అని అతడు నుడిచెను.

ఇతరగ్రామములు

క్రొత్తపేటలో వర్తకుడగు యెంగన్న అను నతడు తా నేపక్షమునకును చెందినవాడును గాననియు, రెండు పక్షములలో నెవరు సాక్ష్యము రావలసినదని అడిగినను చెప్పకపోయినయెడల పట్టుకొని కొట్టెదరను భయము చాల న్యాయించె ననియు చెప్పెను.

నీలూరు గ్రామముడగు కేళవరెడ్డి పామలరామన్న (పుప్పాల) వీరప్ప (కోనాపురం) మొదలగువారుగూడ పోలిసు దళమును గోరుచు ప్రస్తుతము కక్షల నాయకులచే చాల భయపెట్టబడుచున్నామనియు నుడిచిరి.

10 వత్సరముల పరదేశవాసము

దూడేకుల హుస్సేనప్ప అను నతడు తాను 10 వత్సరములకు పూర్వము తెలికి గ్రామముందు నివసించుచుంటినియు, కాని అప్పుడొక కేసునందు తిమ్మారెడ్డి పక్షమున సాక్ష్యమొ సగినందుకు "పూల్గోవుంటే కాళ్ళు చేరులు విరిపించెదమని బెద రించి"రినియు అప్పటినుండియు నితరగ్రామములలో భిక్ష మె త్తుకొనుచుంటినినియు నుడిచెను. "నా గ్రామమున నింకను ఒక ఇల్లు, భూమిగలదు. నాయెంటో ఇంకెవరినో దెచ్చిపెట్టిరి. నా భూము లేవ రసభయించుచుండీ" తెలియదు. తెలి కియుందు పోలిసు స్టేషనునుంచిననేగాని రక్షణలేదు. స్టేషను నుంచుచో నేను తిరిగి మా గ్రామమునకు వెళ్ళెదను" అని అతడు నుడిచెను.

బీదలకు, మధ్యతరగతులకు భయము

గుత్తియందలి వర్తకులలో నొకరగు ఆకుల లక్ష్మీవారా యణగారు సాక్ష్యమొసగుచు చిన్నారప్పరెడ్డి, తిమ్మారెడ్డిగార్ల కక్షలవలన బీదలకును, మధ్యతరగతి పోయలకును చాల తొంద రలు గలుగుచున్నవని నుడిచెను. చాళకక్షల సంవత్సరమున సాక్ష్య మునకుగాని, మరియెందులకుగాని పిలచినయెడల వెళ్ళినను వెళ్లక పోయిననుగూడ కష్టమేకలుగును.

న్యాయ:—ఆకక్షలవలన మీకేమైన తొందర కలిగినా?

సా:—నేను ఆరేడ్లకు పూర్వము తాలూకా బోర్డు నకు నిలచితిని. అప్పుడు నన్ను అభ్యర్థిత్యమును వదులకొనవలసిన దనియు, లేనియెడల తొందర గలుగజేసెద ననియు బెదరించెను. నేనట్లే, నాయభ్యర్థిత్యమును వదులకొంటిని. తరువాత నెప్పుడు నిలవలేదు.

వోట్ల విషయంలో నిష్ఠూరములు

సోదాగర్ అబ్దుల్ రహీము అను గుత్తి వర్తకుడు అదనపు పోలిసు కావలెనను వారిలో చిట్టిదివరి సాక్షి. ప్రత్యేక పోలిసు దళమునకు బ్రతివారును పన్నుగట్టవలసి యుండునని డి. బి. కేళవపిళ్ళైగారును ప్రతివారును పన్ను గట్టనక్కురలేదని కలెక్టరుగారు ప్రకటనలపై ప్రకటనల నొసర్చి రనియు చిన్నారప్ప తిమ్మారెడ్డిగార్లనుండి మాత్రమే పన్నుప నూలుజేయవలెననియు జెప్పెను. ఎన్నికల వోట్ల విషయంలో ఏపక్షమువారికి వోటు నొసగినను మరియొక పక్షమువారికి ఆ గ్రహము గలిగి ప్రజలకు తొందరలు గలుగజేయుచున్నారని యు అందుచే ప్రజలకు రక్షణ నొసగుటకు అదనపు దళమువునర మనియు నుడిచెను.

ఇంతటితో అదనపు దళము కావలెనను వారిసాక్ష్యము ముగిసెను. అదనపు దళ ముక్కురలేదని చెప్పకొనవారున్న యెడల రావలసినదని న్యాయాధికారి తెలిపెను.

డి. బి. కేళవపిళ్ళైగారు: ఈగ్రామములు సిద్దముగ నున్నా రు. ఇతరగ్రామములనుండి రావలసిన మాసాక్షులను రేపుహాజరు పెట్టెదను.

న్యాయ:—మీరు మిమ్ముక పక్షపు న్యాయవాదిగా భావించుకొని మాటలాడుచున్నాడు. (నవ్వు) ప్రజలనేర్పిన జెప్పకొనవలసి యున్నయెడల నారంతట వారే నావద్దకు వచ్చి చెప్పకొనవలెనని ప్రకటించితిని.

డి. బి. కేళవపిళ్ళైగారు:—పోలిసు దళముకావలెననిసాక్ష్య మొసగినవారిని కలెక్టరుగారు నాసాక్షులని చెప్పినట్లే పోలిసు దళ ముక్కురలేదను వారిని నా సాక్షులని జెప్పితిని.

న్యాయ:—జిల్లా యధికారులు డెలుపు సాక్ష్యమునుప్రజలు జెప్పకొను విషయముల విచారించవలెననిమాత్రమే ప్రభుత్వ ము వారు నాకు తెలిపిరి.

ది. బ. సా:—నేను నా సాక్ష్యమును తేలికపెట్టినందున నెదను. ఈ విచారణ సందర్భమున నన్ను గురించిగావింపబడిన ఆరోపణలను గురించి నా సాక్ష్యమున సమాధానము చెప్పట కనుమతి నొసగ గోరెదను.

రెండు తప్ప నెక్కువ నేరములు లేవు

అదనపు పోలీసుదళము ఆక్రమణదళమువారి పక్షమునందు జరిగినట్లుగ రెడ్డిగారు మొదట విచారించబడిన. వీరుగుత్తియందు భూస్వామి. చింతల చెరువు మేడిమాకులపల్లె పెద్ద వడుగుగూరు గ్రామములందు చాల భూములు గలవు. గత 17 వత్సరముల తాను ఈ ప్రాంతమున చింతల చెరువునందొక్క బందిపోటును చిన్నారపరెడ్డినాత్యశయ యిత్తిండుబయిదప్ప మరెట్టి నేరము జను జరుగలేదు. ఆ గ్రామములలోని రైతులందఱును శాంత వ్యభిచారుల న్యాయమునకు కట్టుబడి తీసిండు వారు. చింతలచెరువునందు పోట్లాటలు జన్మను, ఇద్దరుముగ్గుల పోలీసు కాన్స్టేబులుల నచ్చటనుంచినచాలు. అదనపుపోలీసుదళమును నియమించుటకు పూర్వముధికారులు, ఈ ప్రాంతమునందుగల ప్రముఖులెవ్వరిని సంప్రదించలేదు. ఎవ్వరిని చెబువలేదు.

స్వా:—గత 18 సంలనుండియు కొన్ని గ్రామములందు, తిమ్మారెడ్డిగారి భూములు సేవ్యముగాకుండచేయుటకు చుండెనను విషయము మీకు తెలియునా?

సా:—తెలియును. చిన్నారపరెడ్డిని కాల్చుటకు 8, 4 నెలలకు పూర్వము తిమ్మారెడ్డిగారు తమభూమిని సేవ్యముజేసు కొననెత్తించెను. ఇంతలో చిన్నారపరెడ్డి కాల్చుటజరిగెను. తరువాత తిమ్మారెడ్డిసేవ్యముజేసుకొనుటకు యత్నింపలేదు. తిమ్మారెడ్డిగారు వుచితంగా పనిజేయుచు బలవంతపెట్టుతోంటే, ప్రజలకు కోపమువచ్చి ఆతని పాలముసేవ్యముజేయలేదు.

స్వా:—అట్లుచూడ వ్యయముగా నతడుసేవ్యముజేసు కొనవచ్చును. బంజుగూడనుబటకంత కంటే ఎక్కువకారణ ముండవలెను.

సా:—ఆరెడ్డిగారి మాత్రమే సాగుజేయుటకు ప్రయత్నించెనని నేను వింటిని.

స్వా:—తిమ్మారెడ్డి ఇల్లుపడగొట్టబడుటను గురించియు అతని పైరులను లూటీజేయుటనుగురించియు మీకు తెలియునా?

సా:—నాకు తెలియదు.

కలెక్టరు:—ఇతడు, చిన్నారపరెడ్డి పై చేసిన దెకాయితీ తేనులో డిఫెన్సు సాక్షి అను విషయము గమనింప గోరెదను.

ఫలహారానంతరము

ఫలహారానంతరము జక్కలూరు మాలవీమియా సాహెబులు (గుత్తి) కనక జక్కలచెరువు కొత్తపేట గుత్తియందు 120 ఎకరముల భూములుగల వనియు, చాల కిల్లు సారాయి దుకాణములను ఇబారాజేయుచుండు వనియు చెప్పిరి. గుత్తియందును చట్టుపట్టు అదనపు దళము పెట్టవలసిన అవసరము గలగ లేదనియు చెప్పెను.

అదనపు దళమున కవసరము లేదు

న్యాయాధిపతికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, చిన్నారపరెడ్డి తిమ్మారెడ్డిగార్లకు గల మనస్థిరలవలన చిన్న కొట్లాటలు మాత్రమే జరిగెననియు, వానిని పెద్దవిగ న్నొందు కొరినియు జడివెరి.

స్వా: చిన్నారపరెడ్డిగారిని కాల్చిన విషయంబెలియునా? అది గొప్పనేరమా తక్కువ నేరమా?

సా:—గొప్పనేరమే. అట్టి నేరమునకు పై ఇరుకక్ష లకును గల విరోధములే కారణమని అంగీకరించెదను. కాని ఇట్టి నేరములు చాలవరకు జరిగెననది అసత్యము. అవి కల్పన.

చింతలచెరువు బందిపోటును గురించి న్యాయాధికారి ప్రశ్నింపగా అచ్చట కొంచెము జరుగగా కొండంత తేసి చెప్పి రని నుడివెను.

గుత్తి యూనియను అధ్యక్షుడు

పాణ్య తిరుమలప్పగారు సాక్ష్య మొసగు పూనిటీవు పోలీసుల నియమించుటకు అసమ్మతి చెబుటకు జరిగిన సభలో తా నొకడనియు అందుచే గుత్తిగ్రామానికి పూనిటీవు పోలీసు ఆక్రమణదళము వచ్చినదియు నుడివెను. ఈ గ్రామము లో గాని, పరిసరముల గాని ఎట్టి గల్లంతులు లేవు. ఈ పట్టణము ముఖ్యమైనది. గవర్నరు, మెంబర్లు చాలామంది వచ్చి పోవుచు న్నాగు. అట్టి గ్రామమునకు, అమానకరమున నీ పోలీసుదళమును విధింపరాదని మనవిజేసికొనుచున్నాను. చిన్నారపరెడ్డి, తిమ్మారెడ్డిగార్ల కక్షలకు ఒకటి రెండు అల్లరులుజరిగెను గాని పూని టివుపోలీసుల పెట్టవలసినంత అల్లరులు జరుగలేదు. ఇంతకంటే వురపు కొండప్ప మొదలగు ప్రజేక్షులలో ఎక్కువ రకడలు

కునీలు జరిగెను గాని అచ్చట పెట్టలేదు. అందుచే నీపన్నుకు పూనిటీవు పోలీసుదళం ఆక్రమణదళము.

స్వా:—పైరెండు కక్షలకు విరోధములు ముగిసెనా ఇప్పుడు.

సా:—మతస్థులలో నుండేనే గాని తొందరకంక లేదు. అందుకు వారివద్దనుండి జామీను దీసికొనవచ్చును.

స్వా:—అట్లుచేస్తే అల్లరులుముగియునా? ఈ విరోధ ములకు కారణములు మీకు తెలియునా?

సా:—తెలియును. ప్రారంభములో చిన్నారపరెడ్డి సహాయముతో మేడిమాకులపల్లెలో తిమ్మారెడ్డి కొంత భూమిని సంపాదించెను. అచ్చట చిన్నారపరెడ్డి కల్లు దుకాణముల వ్యాపారం చేస్తుండెను. తిమ్మారెడ్డి అందులో భాగముగలచే నిర్ధరకు విరోధములు వచ్చెను. అదొకటే నాకు తెలిసిన కారణము.

స్వా:—తిమ్మారెడ్డి భూములు 18 సంలనుండి సాగుజడి చేయబడెనని వినిరా?

సా:—వింటిని. అయితారెండుగా వివరంబో. ఆ ప్రదేశములో తుమ్మచెట్లు పెరుగుటచే సాగు లాయునుగాలేక అట్లుంచిరిని తెలిపెను. చాలకాలముగా సేవ్యము లేక పోవుటచే అట్లు జరిగియుండును. గత రెండుమూడు వత్సరములుగా తిమ్మారెడ్డి సాగుజేయుటకు ప్రయత్నింపలేదు. 18 ఏళ్ల నుండి ఏవో పోట్లాటలు సాగు అవుటలేదని విన్నాను.

స్వా:—నేను ఇంతకంటే వింటున్నాను (వచ్చు) చిన్నారెడ్డిగారి, తిమ్మారెడ్డిగారి గ్రామస్థుల పైరింబుట వింటిరా?

సా:—ఇద్దరు పెద్దమనుష్యులే. అట్టివారు గాదు. నే నిర్ధరికి స్నేహితుడనే.

స్వా:—తిమ్మారెడ్డి చిన్నారపరెడ్డిని పాత్యశయ నెత్తించెనని ఆరోపించబడిన విషయం తెలియునా?

సా:—తెలియును. ఆతడు పాత్య శయ నెత్తించిరిని నేను నమ్మక. వారిపక్షములవారుచేస్తే వింతిగ నులును.

స్వా:—వారి పక్షముల వారెట్టిస్వభావముగలవారేనా?

సా:—వారు పెద్దమనుష్యులే. ముందుదేశపూర్వము గానట్టి నేరములుజేయురు. అపక్షములలో నొకరిద్దరు అట్టి నేరములుజేయు చున్నప్పుడు లున్నారు.

గుత్తియందు 20 వత్సరములుగా పీడరుగా నున్న వై. శేషప్పగారు సాక్ష్యమొసగుచు తాను చిన్నారపరెడ్డి తరపుకేసులలో ఎక్కువ నుండిననియు తిమ్మారెడ్డి తెచ్చిన శేసులన్నియు త్రోసివేయబడెననియు, కొన్ని సందర్భములలో పరిహారముగూడ నొసగబడెననియు జడివెను. నేనొక శేసు సందర్భమున తెలికి మేడిమాకులపల్లె మొదలగు గ్రామములకాచిరిని. అచ్చట నెక్కువ అల్లరులులేవు. గుత్తియందు దేవిలేవు. 1910 నుండి 1919 సంకి రకు ఎట్టి గల్లంతులు లేవు. 1920 ఎన్నికలలో తిమ్మారెడ్డి శాసనసభకు నిలచినపుడు విరోధములు ప్రబలెను. అప్పుడు చిన్నారపరెడ్డి నాకును తిమ్మారెడ్డికిని గూడ వ్యతిరేకముగ శేషప్పగారి కనుకూలముగ తీవ్రముగ ప్రచారమొనర్చెను. 1921 సంకి తరువాత తిమ్మారెడ్డి తన భూములను సేవ్యము చేయ నెత్తించెను. 1921 లో చిన్నారపరెడ్డి బందిపోటు శేసులు తేబడెను. ఒక శేసు కొట్టివేయబడెను. రెండవ శేసులో ఫిర్యాదులే పొరిపోయిరి. 1922 చిన్నారపరెడ్డి పాత్యశయ వచ్చెను. ఆ శేసు తరువాత చింతలచెరువులో హంపచ్చ ఒకవైపు వను, వలసన్న మొదలగు రొక వైపునను, విరోధములు వచ్చెను హంపచ్చ విధవరా లగుటచేతను, తన స్నేహితుడగు పెదతిమ్మారెడ్డిగోడ లగుటచేతను చిన్నారపరెడ్డి హంపచ్చకు తోడుచెల్లెడు. వ్యతిరేకపక్షమున తిమ్మారెడ్డి చేరెను. ఈ వివాదములు చింతలచెరువులోనే గాని ఇతర గ్రామములలో లేవు. అంతిమగాక ఈవిరోధములకు సాధారణ న్యాయకాస్త్ర చర్య సరిపోవును. చిన్నారపరెడ్డిపై తిమ్మారెడ్డి ఎన్నియో శేసుల దెచ్చెను కాని ఆశనియు రుజువుగారెను.

స్వా:—అట్లుచూడ రెండవ పక్షమున కొంత లాగి పెట్టియుండుట వసరమని యెంచరా?

సా:—కాని అదనపు పోలీసు దళము నుంచుటయంతటి అసాధారణచర్య అనవసరము.

స్వా:—చాలామంది ప్రజలు, తాము భీతావహాలమై యుంటిమని చెప్పిరి. వారి విషయమేమి?

సా:—ఈవిచారణ ప్రారంభమునకు పూర్వము నే నీ భీతావామును గురించి వినలేదు. ఇప్పుడు వా రెట్లు చెప్పటకు కారణ మేమియు లేదు.

కక్షలు లేవు

తిమ్మారెడ్డి గ్రామస్థుడగు వెంకటరెడ్డి, తమ గ్రామములో గత 16 వత్సరములనుండి అట్టిరకడ లేదనియు ఇతరులు

వచ్చి ఆక్రమించెదరను భయము లేదనియు తమ గ్రామములో కక్షలు లేవనియు నుడివెను. తమకు అదనపు పోలీసుదళ సురసరము లేదనియు నుడివెను. ఇప్పటికే కుటుంబముల వ్యయము కష్టతరమగు నున్నది. కొత్త పోలీసుదళము నియమించుటవలన కొత్తబాధలు రాగలవు.

యోమము, కొత్తపన్ను భరింపజాలము

జి. సితారు సాహెబులు (గుత్తి) తిమ్మారెడ్డిగారు చెప్పిన విషయములను బలపరచి, ఇప్పుడే తేగములచే బాగుపడుచుంటిమనియు కొత్తదళపు వ్యయమును భరింప జాలవనియు నుడివెను.

వెంకటరామ కెట్టిగారు (గుత్తి) తాను కొద్దు కంట్రాక్టుననియు గుత్తియందుగాని, ఇతర గ్రామములందుగాని అతరాధిపాతీను అనవసరమని తెలిపెను.

అమీను సాహెబులు (గుత్తి) అనువతడు, ప్రజల కెక్కువ పన్ను లేకుండ ప్రభుత్వమువారే పోలీసుదళము స్వీకరించినను ఇచ్చింది లేదని నుడివెను.

ప్రహ్లాద్య (గుత్తి) అను నొకగుడ్డిమనిషి సాక్ష్య మొసగుచు, అదనపు నేరములు జరుగుట ప్రతిదినము పర్యసాధారణ మైనపుడే అదనపు పోలీసుదళమును నియమింప వలెనని పోలీసు అట్ట 15 నక్షను చెప్పుచున్నవనియు గుత్తియందుగాని చట్టుపట్టుగాని అట్టిసిగి లేదుగాని అదనపు దళమును విధించుట అన్యాయమనియు నుడివెను. పైనిక శాసనము అదనపు దళమునకు రెండవపెట్టు. అదనపుదళము పనిజేయుచో పైనిక శాసనమును ప్రతిపదలసింపజే. ఇది గుత్తికి చాల అవమానకరము.

రేఫా ఎల్లుండ్లొ కొర్టిసీగారు వివాదములకు మూలస్థానములగు చింతలచెరువు పెద్దవడుగురు, మేడిమాకుపల్లె మొదలగు నాల్గయిదుగ్రామముల కల్లి చూచుట కుద్దేశించుచుంటివని ఈ కివము సాయంత్రము నుడివెరి. రెండవపక్ష నాయకు డగు చిన్నారపరెడ్డిగారును, శేషప్పగారును రేపు సాక్ష్య మొసగెదరు.

స్వరాజ్యపక్షమున విభేదములు లేవు

నాయకుడుగ తానుండుట సమంజసముగాదనియు, నేనుగుత్తిగారు సమర్థులనియు మహాత్మునిప్రకటన కలకత్తా, జూన్ 24: ఇంగ్లీషుమును పత్రికాసంపాదకు నితో మహాత్ముడు (ప్రస్తావించెను: “స్వరాజ్యపక్షమునెట్టి విభేదములును లేవు. ఇకముందు చుండబోవు. స్వరాజ్యపక్షమును గూర్చి పలువురు పలువిధముల మాహించుచున్నారు. కాని యవియున్నాయు నూహలు మాత్రమే. నాటి కెట్టియాధారమును లేదు.”

స్వరాజ్యపక్ష నాయకత్వము తమ కిచ్చుకెడల సంగీకరింతురాయని యడుగగా, తానందుల కంగీకరింపని నిస్పృహముగ తెలిపెను.

“వైగా వెంగరాష్ట్రమునందలి స్వరాజ్యపక్షమునకు నాయకుడు వెంగీయడే గావలయును. అట్టిపదవికి వెంగరాష్ట్రమున స్వరాజ్యపక్షముగలగు. కాని నాయక ద్వేక్షమున వట్టి గౌరవాన్నుడు, స్వరాజ్యపక్ష కార్యకర్త జ్ఞాడు, సమర్థుడగును దేశబంధువునకు నుడిభుజును నేనుగూర్చారే. జాతీయనాయకులు, స్వరాజ్యపక్షమునాయకుల గౌరవముల వరకులపై నొకటి కాగలచో మిగుల ప్రశంసనియును దేశమునకు క్షేమకరము. నాకు చాల ఆరోగ్యముగ నున్నది. వెంగరాష్ట్రముందు మహాయుక్త మాసముండునని మహాత్ముడు నుడివెను.

(అ. వె.)

వైబిలు తెలుగుపద్యకావ్యము

రాజా మంత్రివరకు భుజంగరావు బహదూర్ గారిచే తెలుగున పద్యకావ్యముగ రచించబడిన వైబిలునందలి కొత్త నిబంధనగ్రంథమును రాజాచక్రవర్తిగారికి సమర్పింపబడినట్లును రాజాచక్రవర్తిగారు భుజంగరావుగారికి గల క్షేత్రిప్రసాద మునందలి సమ్మికు, ఈ గ్రంథము తయారుచేయుటయందలి పరిశ్రమకు మెచ్చుకొనిననియు రాజాచక్రవర్తిగారి ప్రయత్నము కెక్కుబరీగారు కేంబర్ట్ ఆఫ్ఫిషియల్ గారికి తెలియజేసిరి.

శ్రీ శ్రీ దేశబంధు చిత్రరంజన 'వాసుగారు'

ఆంధ్రదేశము

[రాజా యం. భజంగరావుగారు]

చ. గురువు! దేశబంధువు, నమస్కరిస్తా వ్యయం, పంగదేశకే
నది, భువనాగ్రహాగమనవ్యవస్థ వస్తువు, వ్యాపారాని యు
పరంబు బాగుగలవలె గృహపరతన్ని జనవ్యవేశిక
పరపరతకుండు యింకా వ్యవస్థాపకాత్మక కాంతిగల్గెనున్.
ఉ. సారేన సారేన మృదువచనప్రకరణములగున్ జాతులం
తేనెనుమాన్చు నిన్ను వృత్తివలల బుర్రలం తేర్చిమాడ న
య్యారే! తెల్లపూచెయ్య నని యాడుమం గన్నుల నీరునించె నీ
భారతీయ! నీనుగుజ్జాభవ మెన్నుమం నీ ప్రరంజనా!
చ. తెలసన్నుతిం గలంబును తేరనిచి త్తమతోడ గంట నీ
గొలుకంబులంబును తేరనిచి నుపకృత్యంబుగాంధీనేదుని
స్వమి నకాలవృత్తువు గొనం బెరికింబులం బ్రేమెట్లుగాం
గలగి రెండుదేశా! తెలియగలదరమే యింకా నీ ప్రరంజనా!
ఉ. కాలము చాలవచ్చెనని కన్నుల నీరేపట్టి నూవునో,
సొలగి దాటింకెనుమెయిలం గని కేంద్ర రుతులం బెరికిం
యాలనినారు, దేశ మింకదర్శనవ్యయం బొందు నం చనం
జాలనివారులేదు; భువనాటి కనుగొనం బ్రేరంజనా!
చ. భువనదేశకేంద్ర జగయిన జాతుల రాజకీయమం
దనుపనకే క్రిష్ణ కనుకలెట్లు చరియిండు నింకెట్లు నీ
నయమం బ్రేరంజనంబు నైతిమిచ్చునీ కల్లనేయ మా
దనుమల నింకాదే వింక మాననిమిథులు చి ప్రరంజనా!
ఉ. బాక వసంత యెంకెదరితాపము నొందెనో! నిష్ఠ లెంతగాం
గారియచ్చెనో! రేణుగంబుమే! మనుజోటి ముక్తులే
పావము లేని కేదమునం బల్లలు నెట్లుచి ప్రరంజనా!
హా! చింతి ప్రరంజన! యలంబులం బలంబుల చి ప్రరంజనా!
చ. అనుపమదేశకేంద్రతయింబున మున్నుం గార్యకారతం
జనవిధంబులది తెలసాలన సంపద ముప్పల్లిగా
ననునది భావికాలబిజయంబులం బొందితి; మిప్పు డీ చిరం
తనవలలోకవాసవరతం తెలు లెంతయు చి ప్రరంజనా!
ఉ. ఉర్విని నీరుంబు లొకడొక్కడం వర్ణనజేసి (వాసివన్
గర్వము గాదు పెట్టుతేరకంబు లుంక; బనంబు నేయగా
నోర్వదు పాకప్రకర ముల్ల ముందరి చానిమాని, నే
వర్ణనాగోర్వ ముందరి నన్ను నీ నేయమం బ్రేరంజనా!

* * *

[కొ. నారాయణమూర్తిగారు]

హా! అక్కా! యెంతటి భారతీయ ప్రయత్నంబై యుండె నీవ
ప్రకాశ! ప్రకటించుటకే యవకాశము గుర్తొచ్చెనో!
నిజంబానో! యువకంబు గలదెనో, యువకులెనో!
దేశబంధువ, నీ! వలంబులం బ్రేరంజనా, చి ప్రరంజనా
శ్రీమై పాతివే? 1.
హా! మనగి భక్తిగోడంబు నిర్మిత మున్ను చి ప్రరంజనం బి
స్వపిప్రయంబు నెట్లుగి ప్రయోగింకె! లుప్పల్లిగా
చానిది బాంబులంబులం బొందితి (అనుచుచిత్ర)
పుష్పము నభాగ్యులం బొందితి నానంబు పుష్పియంబిరే?
క|| నూగ్రామపంచాయతీ 2.
హేయపు వర్ణనల గోటి యొకడు దివికా
మియంబున ప్రతికిననుమం
ప్రోహంబు నాగ్రామంబు యాగ్రామభావంబిరే? 3.
క|| లోకయిన కంబితో నీ
తేనెన గని నిన్ను కేర తిప్పలు పడునుక
నీకడ కింకా కేరగ
తేకయె మినుకంబు నిపు చనలే గొరకవుగా! 4.
శ్రీ! భవబంధులు నిన్ను పట్టుకుంక నేమే!
చెప్పవైతి బంధు శ్రేణితోడ
ఇపుడు కాచరి యాపునేమి యం బొందితి!
అనకపోతివి యామహావృత్తోడ
జెంటుచ్చెదనుండు నిలసింతుని యేమే!
ఎటుకపటాప వసుదరులతోడ
గట్టిగాఁగాళ్లకుం జాట్టుకొందు రనేమే!
పటాపక పోతివి ప్రజలుతోడ
ఎవ్వ రెటుగక పోయి యిద్విధాన

అందరే కనులుమూసి నీ వట్టే కనులు
మూసికొందు వటుండును బుద్ధిమాన్! 5.
దేశబంధు! మూచితి నోదవిజబంధు!
శ్రీ! భూలోకమందలి మోసంబు దివిజాబు
త్వరగ రమ్మరియెనా 'తాత'నిన్ను?
భగవదేయై భగవంతుడైతాలన
పిలిచెనా కానింక తిలకవరుడు?
తన్ను మించిననీవు తనర బుద్ధిముకట్టి
యింద్రుడే నిన్ను రప్పించినాడో?
వర్ణలోకంబులు సంస్కరింపంగ బూని
నియమించె గాఁబోలు నిన్ను బ్రహ్మ?
కాకపోయిన యింతలో మాకు నీవు
తేకపామనే! యిట్లు లోకబంధు!
తెంపు గన్ను నీకే క్రియే కొంపమండె,
శ్రీ! హీనుల కిట్టివి జరుగగలవె! 6.
చం. నునుజాలనముకంటె యలమాధవుగొల్పుట కేయముండు నీ
మనమున కెంచినా వో! యభిమానము లేదని చాల రోసి నీ
యనుచుర కేణిపై నలిగి యంచుకొందెతో! నీవు తేక నే
యనుచుగ మేముగూడి భవదాశయమండె మంచుకొందెతో!
చం. నునుజాలనముకంటె వనమున్ను నేరెమ నీదురూపముకే?
నునుజాలనముకంటె యనుమానకళంకము లేని త్యాగముకే?
నునుజాలనముకంటె కలిమియలంబులం బిడుకిలముకే?
నునుజాలనముకంటె తనమాన్యము జూపెదనక క్రియ కలకే?
శ్రీ. తాము గన్నుట్టిపురుల చరణుకాని
యశము గాంచితి కింద యనుబంధుడు
తల్లదేశాల ధూష నికా చనిరెనేమే!
కలుగ దిది దృష్టిదోషంబునలరం గాక!
చ. జననీ! యాజుల జెందునుమృత్యువనవాక్యముర్యమెం లేనియంక
వినియోగించి యను ర్త్యలోకమును మెప్పింపంగ నేగెగదా
నునవాం దాతడు వచ్చునమ్మగొ! కుభంబావ ర్రమానంబుచే
చొని, నీవ్రాజుల జెందునుమృత్యు జననీ! కుంబంగ లాభంబాకే?

* * *

[విన్నుకోట-పెంకటరత్న శర్మగారు]

అక్కా! మమం బాసి ఆదివి కేగి
చక్కగా జేర్చెద్రు నన్ని పానమున
చిత్రరంజనమున చేయమన్నావ!
మఱియొకటి మమ్మ మాంబుగజేసి
రోయజులకేరగోడ మానుటయె
నకననగూలు నుంపుచున్నావ!
వనదానికప్పులం బుజువయ్యతి
కడుపునంబున గాంచివావు
కన్నుల మన్నుల గాం తేనివావు
కొంచును చలకు మ్మిగు మంజుగాను
గుంచుతి శోకాద్ధి ముద్దుల తల్లడి!
అనురాతి ననురాతి నట్టిపనేయ
అనుకుల దుఃఖాన్ని నార్పంగలంబు
అనురలోకమనకు నరికియున్నావ!
జననంబు గడికట్టి ఋణాభాద తెల్ల
భువనుగా నశయింపగలం తేనివావు
తనయల కేమార్గమును జూపినావు
వి రథోగతిలోన వెలయుచున్నావ
నీయండయును తేక యెగ్గులు వొంది
తెల్లవొర్లంబైన తెలతెలవోయి
అనుబంధురాన కరుగుచున్నావ
సంసారములు పాసి హింసలు వదలి
కామయవస్థాలు గట్టిగాం గట్టి
దేశాలు దిగుగాడు దిమ్మర్లవలెను
చిన్నిప్రాయములోన చిన్నలు చూపి
మొన్న మొన్నటికాక పున్న మొలుగక
నిన్న నే కన్నులం బెరికియున్నట్టి
నిన్ను పృథ్వువునకు నేడవ్వగించి

కన్నుల నక్రమతో కాల్యలుగ్గు
నున్నార మీధాత్రి నోయయ్య పేము
జీవచ్ఛవముల తేవమై నెనగి
క్రోధనా నీ కింత క్రోధం బజేలి?
నీకన్న రక్తాక్షి నిక్కమ్ము మేలు!
పనికొననివాడె బాపాల్యమండ
ఇంటికై నాపొరుగింటికై నైన
నుపయోగమును జేయవచ్చుట్టివాడె
మొద్దుస్వరూపంబు మొనయు నాయందు
నట్టి నన్నేటికి ననిలోనుంచి
మా సువర్ణమును మాపించార
మా అభిమన్యుని మా శౌర్యనిధిని
మా దానకర్ణుని మా ముద్దులాని
మా న్యాయ శిలుని మా మాననిధిని
మా లక్ష్మణస్వామి మా పిన్నవాని
మా పియ్యంటివి నీవు మఱి నీకు నేడు
ముఖనిద్ర పట్టునా! శోకస్వరములు
అదెయిదె దశదిశతో రొదనేయమండ
ఓ క్రోధనా నిన్ను నీ క్రోధ మేను
దిగమింకు నిక్కంబు నిగమింకునుమ్ము
ఎన్నాల్లో నలదింక యెన్నిది నెలరె
అదైవ మాజంకం బరును జాగ్రత్త!
దేశబంధుని నీవు దెగబూర్చినావు
చిత్రరంజన నీవు మి కిచ్చితివి
అనతారమును దాల్చి ఆతండు మరల
వేయిసూర్యులకాంతి నెలయంగలేసి
కోటిచంద్రులకాంతి గుప్పింపం జేసి
మ ముద్దురిండును మ మార్పరిండు
భరతమాతా! మూర్ఖులబడోకునుమ్ము
నీదరిద్రము వోవు నీరుఁఖ మాలు
నీ పైరు పై వచ్చు నీ కీ రిపారు
కాలగతికి నీవు దాళంగవలయు
నీ కభ్యుదయములు! నీకు మంగళము

* * *

[కె. నారాయణస్వామిగారు]

ఉ. అక్కటా కాలమా! యిటుల నారడితెట్లుచు నార్యభూమి
స్థితుల నున్నవారలను దీనుల బంధుల సే ప్రబుందముకొ
మిక్కుట మైనదుఃఖమున మేదిని ముంచుచు చిత్రరంజనుకొ
గ్రక్కున మ్రంగివై చిలివె కన్నులుగానక కాకికాగమా. 1
ఉ. కాలభంజనమా! యిటుల గర్వమాంధత ప్రుడ్డివై ననీ
లీలల నెచ్చ నేరికను లేనులం దారిచి గూర్చుమామినికొ
జాల వివత్తులకొ మునిచి సాధుపాటి దేశబంధునికొ
గూర్చి పాతకంబు కడిగూర్చితివే! యిగనేరిజూపి తే. 2
ఉ. కాలమా! కర్మభూమిలను పుష్టికాండ్రమ దేశసేవకై
మూలల కానవారలను ప్రున్నుల మ్రంగక దేశబంధునికొ
బాలి యొకింతదేశమనిరాచరిస్త యెరులెల్లం దిట్టగా
చామింక మారి మ్రంగితివే! కర్మమ దేశకీరాక్షసాళికి. 3
శ్రీ. వనలు కే యనకయం బ్రతినిమిషంబును
దేశసేవ యొనర్చుదీనబంధు
సాగ్యముతో పోర్చివోచి జయిలలో బడియేని
దేశసేవ యొనర్చు దీనబంధు
సాధురాజంబులు సంపదతో దిగనాడి
దేశసేవ యొనర్చు దీనబంధు
నెల రొక్కయరలక. నిండు ప్రాప్తి ను పిడి
దేశసేవ యొనర్చు దీనబంధు
దేశగి. ఐహికసుఖంబు లజకాలనవలదన్న
భారతీయవిము క్తికై పాటుపడెడు
చిత్రరంజనదాసు నీ చిత్త వలర
పొగరుమోచ్చియు కాలమా! పాటనిడితే.
శ్రీ. ఎవ్వనిద్రోణిచే నీరుఁఖనారాళి
దాటిపోవంగను దలంచినామె
ఎవ్వనిచేయూత నీస్థి గళిఖరంబు
కలిసి యొక్కడమంచు దలంచినామె
ఎవ్వనియం క్తిచే నీ బానిసాటవి
దహియింపగ గలమంచు దలంచినామె
ఎవ్వనిబుద్ధిచే స్వాగ్రాజ్యపదవిని
నెలసి యుండెదమంచు దలంచినామె. 5
దేశగి. అట్టిమాకోర్కు తెల్లను గిట్టజేసి
కారికను గాంచి పై దూకుజంబిల్లి

భాతి కైచిటి మింగి తే పాప మనక
కాలసర్వము! నీ వెల్లు కరుణమాలి.
సీ. దేశబంధుని బోలు దేశబంధుడు గ్రుంక
తిమిరంబులో జనుతో దిగులుగొనిరి
దీనబాంధవుడైన దేశబంధుడు గ్రుంక
గుండెలు జల్లునై గూతె నరులు.
దేవనమానుడో దేశబంధుడు గ్రుంక
హృత్పలంబులు హీనమయ్యె
తీక్షణకుండైన దేశబంధుడు గ్రుంక
మానసకోకముతో మటుగుపడియె
తే.గీ. దీనజనములపాలిటి దివిజతరువు
యా ర్థమనుజులపాలిటి యమరకాళి
యిట్టి మహనీయు కాలమా? చెట్టుగొనక
పాడుపాట్లల్లానిడితే ఛీ! పాపజాతి!
సీ. నందనోద్యానసంతానభాయల నీవు
య త్తమిల్లె దలంచి యరిగితయ్య
చదలేటికితల నైక తీర్థముల
నాటలాడంగ నీవరిగితయ్య
జనులకు జనపంచత్వంబు లేనట్టి
యవృత్త మాన్యానింప యరిగితయ్య
గీ. మృతికడ నీవు గీర్వాణభాషలో
న్యాయవాదిగ నుండ నరిగితయ్య
తే.గీ. యాల్చిట్టల కెటుం జూపి యరిగితయ్య
యార్యజనముల కెటుం జూపి యరిగితయ్య
బానిసాలిని మమ్ముల బానిసాప
చిత్తరంజన! నీ కెట్లు చిత్త మలరే?
సీ. హా దేశబంధు! నీ వననికదప్పిన
మానీమవేలుపై మనుగదయ్య
హా దేశబంధు! నీ కమరత్వ మెదవిన
కడుగడ్డవల మమ్ము గావుమయ్య
హా బాబు! నీవు మ మృందర దిగనాడి
పోయిన మమ్మెత్తల బ్రోవుమయ్య
హా లండ్రో? నీవు హరిపాదములకేర
తోడునీడను మాయేడుగడవు
తే.గీ. మయ్య నమ్ముల ముచి పోయ్య నీవు
యొక్క కంటను గనిపెట్టి యుండుమయ్య
యార్యులంత్యపాష్టాంగంబు లంది నీవు
దీనులకు మమ్ము నాశీర్వాదించుమయ్య.
తే.గీ. చిత్తరంజనదాసుండు క్రినివాసు
పదములను జేరక బోయెడు పట్టునందు
నవని కాటూరి నారాయణాస్వాయుండు
పరగ వారణమాలను వాహనంబు
గాన్గ గా నిడై భక్తితో గరము లొగ్గి.
* * * *

క్రీ. శే. దేశబంధు దాసుగారు
నాగపురపు పాలకసంఘము సానుభూతి

నాగపురము, జూన్ 24:— నాగపుర పట్టా పాలక
సంఘము నియోగిగారి యధ్యక్షత క్రింద గూడి దేశబంధు
దాసుగారి యాకస్మిక మరణమున కవిశేషమైన జూపు
తీర్మానము సభ్యులందఱు నిలువబడి యేకగ్రీవముగ నంగీకరిం
చిరి. దేశబంధువు కలకత్తా పట్టణమునకు, మాతృదేశమునకు,
జేసిన నేలలను, తదితర మహాకార్యములను బ్రకటింపమమ పలు
వు రుపన్యసించిరి. (ఆ. (వె.))

డెల్లీ పురపాలకసంఘసంతాపము

డెల్లీ, జూన్ 24:— భారతదేశమున కంతకును మకుట
మయి తనరారు పురపాలక సంఘమున కధ్యక్షుడుగా నుండి
యస్తమించిన దేశబంధు దాసుగారి గౌరవార్థమయి, డెల్లీ
పురపాలకసంఘము పీఠబాదామహమ్మద్ హుసేనుగావు ప్రతి
పాదించగా, ఈ వారపు సభ నావేసెరి. అన్ని సంఘముల
ప్రతినిధులు కే|| శే|| బహుభంగుల బ్రకటింపిరి జిల్లా మేజ
స్ట్రీడు, సంఘాధ్యక్షుడు నగు లాండ్ల నగారుకూడ నీ ప్రకటన
యం దైక్యభావమును వెల్లడించిరి. దాసుగారి సతీమణికి సాను
భూతితోటి నంపుటకును, వచ్చే బుధవారము పురపాలక సంఘ
అన్నియు మాయుటకును నిశ్చయించిరి. (ఆ. (వె.))

దేశబంధుని మరణము

దేశబంధు దాసుగారి మరణము లాహోరునం దన్నిపక్ష
ములచానిగూడ చింత సమద్రమన మంచి జేసినది.
(క్రీ. ప్రెస్సు ఆఫ్ ఇండియా)

దేశబంధు నిర్వాణము
కాకినాడ పురపాలక సంఘము
(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, జూన్ 24:— దేశబంధు చి త్తరంజన్ దాస్
గారు సర్వస్వములను విచారనూచకముగ కాకినాడ పురపా
లకసంఘ కార్యాలయము 17-వ తేదీ మాధ్యాహ్నము మాసీకేయ
బడినట్లు యిదివరలో తెలియజేయబడెను. తమవిచారమును
తెలుపుటకు ప్రత్యేకముగ నీయొక్క-విషయముతో పురపాలక
సంఘమువారు సభగావింప నిన్నసాయంకాలము 6 గంటలకు
సమావేశమెరి. 14 గురు వచ్చిరి. రెవరెండు ఆర్. సి. బెన్సెన్
గారుకూడ నుండిరి. సంఘాధ్యక్షుడైన దివాన్ బహద్దర్ కొమ్మి
రెడ్డి మార్గనారాయణమూర్తిగారు దేశబంధు చి త్తరంజన్ దా
సుగారు నిర్వాణము చెందినందులకు తమ విచారమును తెలియ
బరచుచు నిట్లు ఇంగ్లీషున మాట్లాడిరి.

“55-వయేట ఆకస్మికముగ అకాలమృత్యువువారబడి

దేశబంధు చి త్తరంజనదాసుగారు మరణించినవార్త సభ్యులైన
“వీరకందరకు తెలిసియేయున్నది. ఆయన ఎన్నుకొనబడిన కలక
త్తా ప్రథమమేయరు. ఆయన గొప్పరాజకీయవేత్త యగుటయు
ఆయనచర్యల ప్రపంచమునదెల్లదల ప్రసిద్ధిజేందియున్నది. ఆయన
కలకత్తా న్యాయవాదులలో ప్రధానుడై వన్నె కెక్కి న్యాయ
వాదివృత్తివలన విశేషధన మార్జించి తుదకు దేశసేవనిమిత్తమై
తన న్యాయవాదివృత్తిని విసర్జించి త్యాగచూ ర్తియై ఈనాల్గై
దుసంతత్యరములనుండి దీక్షతో పనిచేసెను. నునలో కొందరకును
ఆయనకును రాజకీయ విధానమునందు భేదాభిప్రాయముండ
వచ్చును, అయినప్పటికిని ఈదేశమునందుగాని విదేశములగాని
ఆయన గొప్పతనమునుగూర్చి ప్రశంసించలేనివా రెవరును నుండ
రు. కావున అట్టిమహాదేశభక్తుడు దేశబంధు చి త్తరంజనదాసు
గారు అకాలమరణము చెందినందులకు మన విచారమును తెలు
పుచు తీర్మానింపవలసియున్నది.”

ఈ క్రిందితీర్మానము అధ్యక్షుడు చదివి సభ్యుల ఆమో
దమునకు పెట్టెను. విచారనూచకముగ సభ్యులందరను లేచి
ఆమోదించిరి.

“కలకత్తా ఎన్నికైన ప్రథమ లాల్లమేయరు అగు
దేశబంధు చి త్తరంజన్ దాసుగారు అకాలమరణమును పొంది
నందులకు యీసంఘమువారు తమ అమితవిచారమును తెలియ
బరచుచు, వారికుటుంబమునకు తమ హృదయపూర్వక ఓదా
ర్పణలను పంపించుచున్నాడు.”

అఖిలభారత దుఃఖిదినముగ నెంచబడిన జూలై 1 వ
తేదీ బుధవారము పురపాలకసంఘముయొక్క పాఠశాలలు
యితరసంస్థలు విచారనూచకముగ మూసివేయుటకు చైర్మన్ గా
రంగీకరించిరి.

కాకినాడ న్యాయవాదసంఘము

ఈ నెల 22 న తేదీని కాకినాడ న్యాయవాదసంఘము
మ-రా-శ్రీ చావలి రామసోమయాజులు బి. ఏ., బి. ఎల్.
గారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై యీక్రింది తీర్మానము
ఏకగ్రీవముగా నామోదించిరి.

“దేశబంధు చి త్తరంజనదాసుగారు మరణించినందున
దేశమునకు గల్గిన నష్టమునకు యీసంఘమువారు తమ అమిత
దుఃఖమును వెల్లుచున్నారు. దీనిని శ్రీమతి వసంతిదేవిగారికి
పంపించుటకు తీర్మానించడమైనది.”

కలకత్తా పురపాలక సభ

సుబాసు చంద్రబోసుగారు ద్యోగమునకు మఱు
రాగలుగునటకు నెలవిచ్చుట కంగీకరించిరి

కలకత్తా, జూన్ 24:— నేటి కలకత్తా పురపాలక సంఘ
సభలో సుబాసుచంద్రబోసుగారికి మఱు సుద్యోగమునకు వచ్చి
తన పని నిర్వర్తించుటకు వీలగుకాలము వచ్చునరకు నెల వొసం
గుటకు సభ వారంగీకరించిరి. అంతవఱకు బోసుగారి స్థానమున
చీపు యొగ్గివూటిపు ఉద్యోగిగా జేసే ముజ్తగీ కారిని నియమిం
చుటకు నిశ్చయించిరి.

ఇదివరలో పురపాలక సంఘమునకు గా వల సిన
రు 8,47,000 లును నూటికి రు 6 వడ్డీచొ|| దీసికొనబడు ప్రభు
త్వమును మంజూరు చేయగోరి. ఇప్పు డొకభాంకిలో యిప్పు
రెన్ను చేయించి యప్పును దీసికొన నట్లంగీకరించుటకు గోరి.

పశ్చిమోత్తరపు రైల్వేసమై

లాహోరు, జూన్ 28:— బి. యచ్. బహదూర్ గారిట్లు కఠి
తయమున్నారు. లాహోరులో రైల్వే సమై యంతరించినది.
కాని రైల్వేసమై సమై సాగించు యన్నది రైలుబండ్లాలస్య
ముగ తప్పుచున్నది. తనివాండ్రుచాలభాదలనొందుచున్నాడు.

క్రీ. శే. దాసుగారు
నేటి (25 వ తేదీ) ఎంగుయిండియాలో
మహాత్ముని వ్యాసము

“మానవ సింహము నేల నొరిగినది. వంగరాష్ట్రమునకు
నేడు వైభవము ప్రాప్తించినది. దాసుగారు మరణించిన సంగ
తములలో ఇయింజిక యోధాగ్రణి. ఆయన బౌద్ధాభిప్రాయమును
వినిపించిరి. లోకమాన్యుని పరమపూజనీయముగా నెట్లు
లేనివారైపోయిరి. లోకమాన్యుని ప్రయోజిత్వలకు ఆస్తియు
పనిలో చే సేనింకను మనియిండుటచే లోకమాన్యుని పర
ణమువలన కలిగిన కష్టమునుండి సేనింకను లేరుకొననే లేదు.
ఇంతలో దాసుగారి మరణము అనేనిపాపమువలె తీర్చిదిద్దినది.
లోకమాన్యుడు చనిపోయినపుడు పరిస్థితులు చాల అనుకూల
ముగా కనబడెను. అప్పుడు హిందువులును మహమ్మదీయులును
స్నేహభావమును వెల్లడించుచుండిరి. ఇట్లు సంగతులు ఆయన
మయముగానున్నది.”

వంగరాష్ట్ర సంచారము

ప్రభుత్వోద్యోగము ఆదరభావము

“వీరకా వెనుక అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించి
నప్పటినుండియు మిమ్ములను నిరసించుచు అపుడు వీరకా వంగ
రాష్ట్రమున సంచారము చేసెనుపుడు వివాదముల నొనర్చుచుంచి
నట్టి భారతీయులు పాశ్చాత్యులును ప్రభుత్వోద్యోగములను
గూడ నిపుడు వివాదముల అర్హత కనుగొన ఆదరభావమును
చూపుచుండుటకు కారణమేమి? వారికిపుడు అసహాయోద్యమము
అసహాయోద్యమము సిద్ధాంతము ఇహజన్మమై వాగుగా నుండునది
నందున వారిటుల చేయుచున్నారా? లే- రాజకీయము గాను
కత్వమునందు మీ ప్రజ్ఞ పూర్తిగా అంతరించుకొనెనువలన వారి
మందగించుటవలననే వారిటుల చేయుచున్నారా? అని యెవరు
నాకు వ్రాసిరి.

వెనుక నేను వంగరాష్ట్రమున సంచారము చేసెనుపుడు
ప్రభుత్వమువారు నిరోధమును కలిగించినను సంగతి నాకు తెలి
యదు. కాని విలేఖరులు ఎటులాపించినను యాపించ
వచ్చును. విలేఖరి వ్రాసిన కారణముచే నమ్మి వారలనుకా
రిపుడు నావిషయమున అధికమగు శుభాశమును చూపుచున్న
మాట నిజమేయైనచో నాకు చాల రక్షణపనియే చేయు
చున్నాడు. ఏలయనెన ఒక జాతివక్షిని కంటి కార్చి దెబ్బ
బూడిదచేసెనెప్పుడు నరల రక్షణలేనివలన లేచి ఎటుగల
దివ్యశక్తిగూడ ఆవాదక పీఠము. అటులే పాశ్చాత్యులొక
గూడ అద్భుతమైన శక్తులు కలందు నొనరిన వారిని గ్రహించ
కుండుట పారదృశ్యము. అని మహాత్ముడు వ్రాసెనాపుడు నేను
25 వ తేదీని వెలువడిన ఎంగుయిండియా పత్రికలో ప్రకటించ
బడెను. (ఆ. (వె.))

కొడవండ్ల పల్లి కలహము

మదరాసు మేలుపత్రిక వ్రాతలు

ది|| బి|| పి. కేశవశెట్టిగారి ప్రతినిధులు
గుత్తి, జూన్ 24:— దీవాను బహదూరు పి. కేశవశెట్టి
గారు మదరాసు మేలుపత్రికయందు ప్రకటింపబడిన కొడవండ్ల
పల్లి అల్లరివార్త సర్వమైనదిగానని చెప్పుచు యాదిగను ప్రకటిం
చినతంతి నంకిరి:—

గుత్తి తాలూకా కొడవండ్లపల్లి గ్రామమునందు అల్లరి జరి
గెనని ‘ఒకపెన్ ఆల్లరి’ అని మోక్షింప క్రింద మదరాసు మేలు
పత్రికయందు ప్రకటింపబడెను. ప్రత్యేకపు పోలీసుబళ్ళమును
దియటకు నాకు సంబంధము గలవననట్లు ఆకాశవచనమునూ
నుట కేవలము శుద్ధయార్థమే ప్రకటించబడినది. బహుశచు
త్యాగముగలవా డెన్నోరు తియిండు మామయ్య బాగాడు. అ
సరించి మామగోప్రాయమును బట్టించుచు గ వేచి వెల్లు ఆ
తోమనిన్ను. అట్లెవ్వరొకామనకును నామము పోయి చి
యందు ప్రకటింపబడిన వార్తలకెల్ల ఆధునిక నమ్మిన బాగ
లేదు. కొడవండ్లపల్లి కు తిత్తలూకాలో లేదు. తిత్తలూకా
భాగముందు కదిరి తాలూకాలో కొడవండ్లపల్లి. ఈ ప్రస్తుతా
మము గలవు. నాచేరు ఈసంకర్షణలందు నడచుచున్న తుదకు
రితనము. అని అపఖ్యాతియు మైనది. కామెయరు శిష్యాత్వపు
మువిషయమై గంధీర్ తు బానియింపి, తమ రిస్త్వ మామగాని
పోలీసు నియమించుమండ నూరూబున్న విశిష్టతపోలీసు నం
చుట యెందులకిని నేను ప్రశ్నించితిని. ఈసంకర్షణలకు పోలీసు
బనిచేయుచున్న శివరామ, నామోక్షింపబడినవాతో నేను ముం
టిని. శిష్యాత్వ పోలీసు నియమించుచున్న తిత్తలూకాలో నామ
డెనుగాని మామగానిపోలీసును నియమించుచు గాదు. నన్ను
గూర్చి గుత్తిసూర్తి యొక్క ఆకాశవాక్యమును గలవలెను
చున్నాడు. మదరాసు మేలు పత్రిక ‘తెలుపింపుక ఆకాశవా
ణ మునట్టి విషయముతో ప్రయోగము దీసికొనవచ్చు. ఎన్నోరి
సర్వ రసమును సరించి నేను చేరదొంగిలుచేదు. ఇదివలన ను
ప్పది పంపిణీరములలోను మూడు శతాబ్దములు అకస్మాత్తుగ
వెంకటరెడ్డిగారి నేను గలసికొంటిని. కావట్టి ఆయనసర్వ రస
మును సరించి నేను పుచ్చి యుండవలను. (తేలి)

శ్రీ శ్రీ దేశబంధుదాసుగారి జీవిత చరిత్ర

విప్లవచంద్రపాలుగారి లేఖ

దాసుగారి జీవిత చరిత్ర యొక్క మూలకమునందే సంపాదించుచున్నది. ఆయనతో పరిచయము లేనివారు ప్రతిమము ఆయనను ముఖ్యముగా నున్నారని, దాసుగారి జీవితమునందున్న పురుషుల వారి కల్పితములను పలుకుచున్నారని నిజమేయైనను, ఇటువంటి విప్లవ చరిత్రను నా పలుకుబడి మరియు చరిత్రకర్తయినా, ఆయన చరిత్రను గాఢముగా నెఱవేరు ప్రజలు ఆయనకు స్వరీతిపడకుండా నిమగ్నమైన సుందరములనున్నారు.

వ్యక్తి, రాజకీయవేత్త

రాజకీయములందు శ్రేయము ప్రతిభావముగా నుండెడు వారుగూడ దాసుగారి సభికులుగనే ప్రకటించిరి. జీవితము నిత్యము ముందుకు రాజకీయములందు దాసుగారు ప్రారంభమున లేరుకొని చాల విషయములను తెలుసుకొని దాసుగారి నష్టము కలుగనిపరచిని బహుముఖముల యెటులని దాసుగారి చాల పరిచయము. గొప్ప ఆదాయముగల న్యాయవాదిగైతని మహావైఖరమును దాసుగారు త్యక్తప్రాయముగ వెనుక నెట్టుల వదిలివేసిరి అటులే యీసారి జీవితముగలనందో రాజకీయ నాయకత్వమునుగూడ వదిలివేసి యుండును.

కడపటి సందర్శనము

బెల్లం కాంగ్రెసునుండి వచ్చినవెంటనే దాసుగారి జన్మదినమునందు ఆయన కలకత్తాలో ముందు పుచ్చుకొనుచుండెను. నెలకొనాడు దాసుగారిని మాడవోయి. ఆయనకేరళాచాల ఆంధ్రవంశముగానుండుటచే ముందుగా నెవ్వరిని గదిలోనికి రానియలచిరి కావున కేరళముగా ఆహ్వానించెను. అందువలన నేనానగతిని ముందుగానుంటిని గాని నేనువచ్చిన సంగతి ఎటులనో దాసుగారికి తెలిసినది. దాసుగారిమారుడు పరిగెత్తి ముచ్చులను వాయనములనుచున్నాడు" అని నాతోచెప్పెను. నేను లోనికే దాసుగారి ప్రక్కచేరువనే కూర్చుంటిని. మాట మాటలయందు జరుగలేదు. నేనూరక ఆయనచేతిపై తట్టితిని. అదివరకు రాజకీయములందు మేమిరువురమున తీవ్రముగ నొండొరులబాదుములు ఖండించుచుండినను ఆక్షణముననా మానమున ఆస్పర్యమునే నిశ్చలముగ గాఢమైతిని స్పష్టముగా ప్రకటించ గలిగెను.

అదియే కడపటి సందర్శనము. చిత్తరంజనుడు నిరంతరమును బహుజన పరివృత్తుడైయుండినను దేశీయనాయకులలో అధికముగ బంటరిపాటును కలిగియుండినవారు దాసుగారి కక్కరే.

స్వరాజ్యపక్షమునుగూడ వదలగోరుట

"కొన్ని నెలల క్రితమే నాకీసంగతి తెలిసినది. దాసుగారి సన్నిధి నావరకు నా కెరిగించిరి. శ్రీనివాసరాస్త్రి సర్ తేజమువారు ఇత్రాచిం తా మ జి గార్ల వంటి వారు దేశీయులను నడిపించుటకు పూనుకొనినచో ఈస్వరాజ్య పక్ష ప్రతిరోధమును మానివేయువలెననియే దాసుగారు కోరుచున్నారు" అని దాసుగారి ముఖ్యశిష్యుడొకడు ఘనీమూరులో జరుగబోవునపుడు నా కెరిగించెను. స్వరాజ్యపక్షమునే తీసివేయువలెనని వారు కోరినచో తీసివేయుటకు నైతము దాసుగారు వెనుదిగొని గూడ నాతడు తెలిచెను. దార్జిలింగులో కడపటికోజులలో గూడ దాసుగారు ముఖ్యముగా కోరినది యెయిని యిటీవల నేను మరల వింటిని. ఈరీతిగా దాసుగారు చివరలోజాలలో రాగద్వేషాద్యధ్యముల కతీతులై సకలభౌగవరాజ్యములై అత్యున్న మహాకాంతియందు లయ మొనరించుచునే యుండిరి.

సోదరి వసంతదేవిగారు

దేవిగారు పత్రికాకార్యోమి. భారతమహిళలకు సహజముగ వైరాగ్య మామెకులగు. అశేషజనులను సంపూర్ణముగ నానుభూతిని వెల్లడించిరి. మహావైఖర్య మునుభవించుచున్నపుడుండెడి కాంతియే యీమహా విప్లవమునందు గూడ నామెకు స్థిరమైయున్నది. దాసుగారు లక్షల వార్తలందున్న కోజులలో దేవిగారిన్నదను గడపదాటి ఏగ్గి యెరుగదు. ఇతరులనందో సట్టి యైక్యమునందులకు బడలెరుగకుండ చరించుచుండును. భర్త యాజ్ఞపై ఆయన చెరసాలలో నున్నపుడును యిటీవలను దేవిగారుగూడ దేశసేవకు గిడుగుచుండిరి. కాని ఆమెకు పత్నీత్వకార్యకర్త ధర్మములు బాగుగా పట్టుపడి యుండినను. కావున అనిరయున దాంధ్రము నామె పూర్తిగా త్యజింపెను, అశినిపాఠమువలె నీ గొప్ప ఆపద ఆమె తలవైసదుటచే ఆమె ఎంత ధైర్యశాలిని యైనను కృంగనియగలిగినది. కావుననే మహాత్ము దామెను బ్రతిమాలి యొప్పించి యితరులు సాయంకాలము 5.7 గంటల మధ్యను మాత్రమే ఆమెను చూడగల రని ప్రకటించెను.

మహాత్ములు మనోభావములు

మహాత్ముడు మనోభావముగాను మనోభావములను సరిగ్ గ్రహించుటకలగలదు. ఇట్లు ప్రకటించుట వసంతదేవిగారికి సమ్యక్ముగా నుండియుండదు. అట్లు ప్రకటించుట కవసరముకనవచ్చదు. ఇట్టి దుఃఖముయమున ఆత్మ్యాజ్యములు తప్ప తదితరులు వారికి శ్రమనియ్యబూనరుగాని మహాత్ముని మాట తీసికొని తేక దేవిగారి రండులకంగీకరించిరి. ఈ ప్రకటనల న చాల మందికి అగ్రహము మును కొందరికి విచారమునుకూడ కలిగినది. గాంధీగారు మహాత్ముడుగాకుండ సామాన్య మంగీయుండేయొయుండినచో యిట్టి ప్రకటనమును చేసియేయుండదు.

స్త్రీలు, పురుషులు మతగురువులు

మాంవులలో స్త్రీలు పురుషులు మత గురువులు అనుమాడుతెగలు ముఖ్యముగానున్న దని సిద్ధినియ్యుగాను వెనుక నుడివిరి. మత గురువులగు మహాత్ములు, వారు మానవాతీతులు. వారికి రాగద్వేషాదులుండవు. గాంధీమహాత్ముడు లోకాతీతుడని గ్రహించెదవారీ ప్రకటనమునకు అలక జెందరు. దాసుగారికి ముఖ్యమైన హేతును వసంతదేవిగారిని చిన్నతనమునుండియు ఎరిగినవారు నగు నొకమిత్రుడే ప్రకటనమును చూచి విస్మిల్లించివారిచెనుగాని ఆయన గాంధీమహాత్ముని జొన్నతనము నెరుగకపోవుటయే అందులకు కారణము. (ఇంగ్లీషుమును.)

* * *

స్మారకచిహ్నమునకు రెండవవాయిదాలో

29 వేలరూప్యములు ప్రోవుపడినవి

కలకత్తా, జూన్ 24:—ఇదివరలో ప్రచురించిన మొత్తముగాక, ముఖ్య దేశబంధుని స్మారకచిహ్నమునకు గాను 29 వేల రూప్యములు ప్రోవుపడినవి. ఇందు 20 వేల రూపాయలు మహాత్ముని ద్వారాను మిగతది గౌరవకోశాధిపతికి సరాసరిని చేరియు ప్రోవుపడినది. ఈ రెండవ చందాపట్టిలో సర్ పి. సి. విత్తరుగా రైదువేలును, సర్ ఆర్. యా. ముఖర్జీగారు రెండువేలు నిచ్చిరి. చాలమంది యంగ్లేయు, భారత వర్తకులు గూడ విరాళముల నొసగిరి.

స్వరాజ్యపక్షము భావిస్థితి

వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్ష కార్యదర్శి

జి. ఎం. సేనుగుప్తగారు

"పద్ధతిలో మార్పుండదు. విభజనముకలుగదు. అవిభేదము తపాదమానము. కావున రీడింగుబక్కును హెడ్డుగార్ల సంభాషణలపైతము మాపక్షము నెంతమాత్రమును బాధించదు. సర్వవిధముల మాపక్షమునకు సహాయము చేసెదనని గాంధీమహాత్ముడుగూడ బాసచేసియున్నాడు.

దాసుగారి మరణమువలన కలిగిన ప్రబలసంతాపముచాలవరకు కలిగినది. దాసుగారేర్పరచిన పద్ధతిని అధికదీక్షతో కొనసాగించుటకే అందరును కృతనిశ్చయములయి యున్నారు.

మంచికట్టుబాటుకలదు

రీడింగు బక్కును హెడ్డుగార్ల సంభాషణల ఫలితమును గూర్చి స్టేట్సుమనుష్యులలో ప్రకటించబడిన వృత్తాంతమే నిజమైనచో దొరతనమువారి విషయమున మాత్రమేగాక మాపక్షమునకు ప్రతిహతులుగానుండిన యితరపక్షముల విషయమున గూడ, జాగరూకతను పూను టవసరముగను. దాసుగారిపక్షము వారితో అసమర్థులుగానుండినను యిదియేయదనని ప్రతిపక్షులవలెన అపకృతిని గావింపబూనినచో తీవ్రముగా నెదిరింపకమానదు. మాపక్షమువారు విధేయతను మంచికట్టుబాటును కార్యదీక్షను కలిగియున్నారు. సంస్కరణములు ప్రవాసన ప్రాయములు. మంత్రులు కీలుబొమ్మలు అని నమ్ముటలో మాపక్షమునే కీభవింపచూ రెవ్వరునుగూడ యీ వాదముతో సంతృప్తికొందరు. ఈ సంస్కరణముల కొనసాగించుటలో భారతీయులు తోడ్పడిననీగాని వారి అర్హత స్థిరపడు. అట్లు స్థిరపడినచో 1919 లో గూడ క్రొత్తసంస్కరణములను చేయ విలుండదను వాదము నిరాధారము.

ఇది వట్టితెదరింపు. మద్దెమున సంఘమువారి విచారణ ప్రారంభమైనది. మొదట విలీనాదులు మున్నగు అన్నిపక్షముల వారునుగూడ ద్యంధ్యపరిపాలనమును తీవ్రముగా నిరసించుచునే యుండిరి. అట్టిచోటిపుడు మరల వారెవరైన దొరతనముల కెటుల సహాయము చేయగలుగుదురు.

కాసనభలలోను దేశమునందును కార్యోరేషనులోను గూడ స్వరాజ్యపక్షమువారిలో భిన్నాభిప్రాయములు ఉండవు. మేము నిత్యమును గాంధీమహాత్మునితో నాలోచించుచునే యున్నాము. సర్వవిధముల మాకు సహాయముచేసెదననియే మహాత్ముడు వాగ్దానముచేసెను. (ప్రేక్షకును)

జాతీయ మహమ్మదీయ

విశ్వవిద్యాలయము

ధిల్లీకి మార్పుట

ప్రిన్సిపాలుగారి ప్రకటనము

అలిఖుడు మహమ్మదీయ జాతీయ విశ్వవిద్యాలయపు ప్రిన్సిపాలు ఏ. యం. ఖాజాగారు ఇటుల హిందూకు తంతి వార్తనందిరి:—

"అలిఖుడు మహమ్మదీయ జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమునుగూర్చి విద్యార్థులును, రక్షకులును, దాని త్రేమముగోరు వారును దానినిగూర్చి విచారణలను జేయుచున్నారు. క్రిందటి మార్చిలో యీ విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ సంఘము దీనిని అలిఖుడు నుండి ధిల్లీకి మార్పుటకు నిర్ణయించినను, యంతవరకును యీ కేలపులైన వెంటనే ధిల్లీలో మేలేదీని ప్రారంభించు విషయము యేమియు నిర్ణయముగాలేదు. కారణము ఇండియాకు ముఖ్యపట్టణమైన కోట ఫలము చిక్కుట ఒక్కటే కష్టముగ నున్నది.

"అయితే ధిల్లీలో మంచి ఆరోగ్యముగనుండు కర్వరాలు బాగులొ తిబ్బియా కళాశాల దగ్గర మంచి విశాలభవనములు దొరికెనని డెప్పుటకు సంతోషముగనున్నది. విశ్వవిద్యాలయమును మార్పుటకు యేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. జూలై 6 వ తేదీని ధిల్లీలో ప్రారంభమును. ఉపాధ్యాయులందరును జూలై 6 వ తేదీని ధిల్లీలో సమావేశమై ముందు కావలసిన విషయములను నిర్ణయించగోరుచున్నారు. విద్యార్థులను క్రొత్తగ జేరగోరు వారు ధిల్లీకి జూలై 10 వ తేదీకి ముందుగా రా నక్కరలేదు. జమియాఅహ్మద్ ధిల్లీలో 2 వ జూలై తేదీనుండియు తెరచియుంచబడును. అతేదీ తరువాత ను తరగతులన్నియు అలిఖుడుకు ప్రాయుట మానవలెను. టెలిగ్రాముల అడ్డెను జమియా ధిల్లీయని యుండును. ధిల్లీకి క్రొత్తగవచ్చువారు ధిల్లీ రైలుస్టేషను వద్దనుండు బండివార్జను కర్వరాలుబాగులలోని టిబ్బియా కళాశాల వద్దకు దీసికొని పొమ్మని యడుగవలెను. అచట నొకబుమిద జమియామిలియాభవనములని కనబడుచుండును.

మైసూరు సంస్థానపు శాసనసభ

చెరులుపుల మరమ్మతుచేసి రైతుల నభివృద్ధి చేయుటకు తీర్మానము

బెంగళూరు, జూన్ 24:— నేటి శాసనసభలో నీక్రింది తీర్మానములు ప్రభుత్వ మంగీకరించెను.

మైసూరు మహారాజానకు సంస్థానములోని పెద్ద చెలువులను, చిన్న చెరువులను వీలగునున్న ప్రతిసంవత్సరము బాగు చేసి రైతుల నభివృద్ధిగావించుట కీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. రైతులవద్దనుండి పండినను, ఎండినను పల్లపు వ్యవసాయపు కిక్కు పనులుకాబడుచున్నది. కాన నిది యత్యవసరమని సభవారు రూపించుచున్నారు.

మైసూరు రైల్వేసంస్థయందు గౌరవముగ పదవులకు, రైల్వేలు సమర్థముగా నడపించుటకును స్థానికులలో బుద్ధిమంతులకు కొన్ని యాయబడువలయునని సభవారు కోరుచున్నారు.

ఆంగ్ల భారతదేశ మందువలన పరిశ్రామికులకు ముజరా నిచ్చునట్టి చట్టమును మైసూరు సంస్థానములో గూడ స్థాపించుట కీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి మునిసిపాలిటీయందు హుటీపన్ను విధించుట

వాణిజ్యసంఘముయొక్క ప్రతిఘటన

బొంబాయి, జూన్ 24:— వాణిజ్యసంఘము తరపున తీవ్రముగ ప్రతిఘటనము జూపినను ఆదాయముల నశ్వేషించు కమిటీ సిఫార్సుప్రకారముగ పట్టణపు సుంకమునకు బదులుగ ముద్రా నీయనట్టి హుటీపన్ను బొంబాయిమునిసిపాలిటీ సమావేశమందు విధించుట తీర్మానింపబడినది. బొంబాయియందు వర్తక మెంతమాత్రమును సంతృప్తికరముగ లేదనియు, హుటీపన్నుగాని ముద్రా నీయునట్టి వగర సుంకముగాని నిచ్చు సీటియందు వాణిజ్యపు పరిస్థితులు లేవనియు, మునిసిపాలిటీ వ్యయమును దగ్గించుకొనవలయుననియు ప్రతిపక్షులువాదించిరి. సముద్రము, రైలు, రోడ్లమీదనుండి దిగుమతియగు సరకుపై హుటీపన్ను విధింపదలమిటవలన ప్రయదారులు అధికముగ ధర పెట్టి వస్తువులను గొనవలసియున్నది. వస్తువులధర పెంచిన కొలది వాని ప్రయము తరగును. అందుచే వగరవర్తకమునకు తుదకు నష్టము కాటిల్లును. (అ. ప్రె.)

మదరాసు వార్తలు

మోటారుక్రింద మరణము:—నేడుదయము ఈవె నింగు బజారువద్ద 18 ఏండ్లయినవారు శోడ్డుపై బోవుచుండగా నొక మోటారుబసు, మీదుగా బోయినది. వెంటనే ఆస్పత్రిలో చేసిరి. ఒక గంట గడచిన పిదప మరణించెను.

సరియంగాడు:—మదరాసు కాంగ్రెసు కిలాఖరు స్వరాజ్యపక్షముల యాజమాన్యముక్రింద శుక్రవారము 26 తేదీ వ 6 గ. సరియంగాడు మైదానమునందు (పుదుచ్చేరు) డా|| ఎ. లక్ష్మీపతిగారి ఆధ్వర్యమున బలపరచుటకు బహిరంగసభ జరుగును. కాంగ్రెసువాయకు లందరు హాజరైనారు.

ఎన్నిక సభలు:—మదరాసు కాంగ్రెసు సంఘము కిలాఖరుసంఘము మహాజనసభ యాజమాన్యముక్రింద శుక్రవారము 26 తేదీ సాయంత్రము 6 గ. తిప్పాయి మంటపిది రాయపురములో కార్యాలయము ఎన్నికలగూర్చి శ్రీ|| ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు, యాదాదేవులగారు, హఫీసుమహమ్మదు హమీదుఖాను. వి. చక్రయ్యగారుపాల్గొన్నారు.

శ్రీ|| శే|| దాసుగారు - రాయవరం:—పితాపురం వద్దనున్న రాయవరం గ్రామస్థులు 21 వ తేదీ 4 గ. ఉమా జాతీయవిగారి ఆధ్వర్యముక్రింద సభజేసి యాదిగువ తీర్మానము ను ఏకగ్రీవముగా సామోదించి వసంతదేవిమతగారి కంపిరి.

“యాసభలో హాజరయిన రాయవరంగ్రామస్థులందరు (గోదావరిజిల్లా) ఆదర్శనీయులగు దేశభక్తులు దేశభంధు చిత్త రంజనదాసుగారి ఆకాలమరణమునకు దుఃఖించుచు వారికుటుంబమునకు తమ పరామర్శ చేలుపుచున్నారు”

రాకపోకలు:—దేశోద్ధారక కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నేడుదయము మియిలలో బెజవాడ నుండి విచ్చేసిరి.

సర్ పి. శివస్వామి ఆయ్యగారు రా. బ. సి. రామానుజాచారిగారు ఉదకమండము నుండి నేడు విచ్చిరి. రైలు హాసు ఇనస్పెక్టరు కెప్టెను కాతుబర్నీగారు నిన్నరాత్రి బొంబాయి బోయిరి.

మెట్టుపాల్యం మెయిలు ఇంజను చెడిపోవుటచే నేడు 8 గ. ఆలస్యముగ విచ్చినది.

స్టేటుకౌన్సిలు ప్రాతినిధ్యము

వేమనరపు రామదాసుపంతులుగారు

నిలువబడుచున్నారు

మదరాసు, జూన్ 25 —ప్రస్తుతము స్టేటుకౌన్సిలు సభ్యుడుగానున్న గా|| వేమనరపు రామదాసుపంతులుగారు స్టేటు కౌన్సిలు ప్రాతినిధ్యమునకైయన్న సాగును స్థానముల లోను నొకదానికి స్వరాజ్యపక్షము తరపున నిలువబడుచున్నాడు. వీరి ప్రాతినిధ్యము ఆంధ్ర, తమిళ స్వరాజ్యపక్షములచే సంగీకరింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

జగన్నాథరథయ్యత్ర

అహమదాబాదు, జూన్ 24:—జగన్నాథరథయ్యత్రయం డెట్టి యల్లులు లేక కాంతముగ గడచెను. రత్నకళలు లెక్కన ముంది విచ్చి జాగ్రత్తగనడిసిరి. పోలీసు నూపరిండ్లెండు స్వయముగా ప్రయత్నములను పరిక్షించెను. ఏల నీ నడుమ పూజాదలకును, కొండరు మహమ్మదీయులకును తగాయిదాలు కలుగుటచే, కొంత యల జడికలుగునని భయపడిరి. (ఆ. ప్రె.)

మాహిజదీత జయతోతు పోవుచున్నది

లాహోరు, జూన్ 24:—జయతోతుపోవుచున్న మాహిజదీత యిరుటల రెండుదినములగాను. మాహిజింజి గురుద్వారమును చందర్పించి జయతోతు జత పురకీనులగుండ పోయెను. జయతోతు బోవుటకు పూర్వము పెక్కుగ్రామములగుంచి జత ప్రయాణము గావించును. జయతోతుయందు 51 మంది సభ్యులు గలరు. (ఆ. ప్రె.)

కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలందు తుపానువలన నష్టము

లాండు రివిన్యూకమిషను సంచారము

దొరతనముగావించు సహాయము

ఉదకమండలము, జూన్ 24:—ఇటీవల సంభవించిన తుపానుచే నష్టమొందిన కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలందు 2-వ తేదీ మొదలు 7-వ తేదీవరకు లాండు రివిన్యూకమిషను సంచారము గావించెను. రెండుజిల్లాల కలెక్టరులను గలసికొని, ఈజిల్లా లందలి ముఖ్యపట్టణములను, పల్లెటూరులనుజూచి, రివిన్యూబోర్డు నకు కమిషనరు రిపోర్టు దాఖలుచేసెను. తీర్మాన రూపమున యీ రిపోర్టును రివిన్యూబోర్డు దొరతనమునకు దాఖలుచేసెను. అందుపై దొరతనము ఉత్తరవులు గావించిరి. ఉచితముగ ఆరు మాసములవరకును లేవల్లెతాలూకా రైతులు పంటకాల్వల గట్టుపై గడ్డిని గోసెకొననియ్యటకు దొరతన మంగీకరించెను. గుంటూరుజిల్లాయందు యిరువదివేలవరకును కృష్ణాజిల్లాయందు ముప్పది వేల వరకును తుపానుచే నష్టమైన పంటకాల్వలను మరమ్మత్తుచేయుటకు వెచ్చించుటకు గవర్నరుగారు కాంక్ష నుచేసిరి. ఇండియాపరిపాలన కాసనములో 720. 2. బి. క్రింద బెజవాడనునిసిపాలిటిలో తుపానుచే పాడుపడిన బీదలిగ్నాములను నిర్మించుకొనుటకు ఉచితముగ పరికరములను యాయుటకు గవర్నరుగారు యిదివడివేల రూపాయలనిచ్చిరి. రివిన్యూ బోర్డుతీర్మానముగూడ ప్రచురింపబడినవి. తుపానువలన సంభవించిన నష్టము దుర్భరమైనది. స్థానిక రివిన్యూఅధికారులు, స్థానికసంఘములు ప్రజలతోద్బాటుతో యిక్కట్టుపనులుచుందు మంచి సహాయముచేసిరి. మొత్తముమీద ప్రజలీబాధనుండి విశేషపుత్రమునొందకయే తేరిరి. (ఆ. ప్రె.)

వర్షపాతము

సిన్ధూ, జూన్ 24:—బొంబాయిదగ్గర వాయుభారము చాలదగినది. బొంబాయికి దక్షిణముందు వర్షపవనములు తీవ్రముగ వీచుచున్నవి. దేశీయమధ్యభాగముందు వాయువవనములు బలహీనముగ వీచుచున్నవి. బర్మాదేశముందు యిది బలమగుచున్నది. అస్సాము, తూర్పు రాజపుత్రస్థానము, తూర్పు మధ్య రాష్ట్రము, కొంకణము, మలయాళము, బొంబాయి, దక్కను లండెల్లడల పర్వతావళ్యముగ వర్షము గురిపెను. బర్మా, ఉత్తరము, సయ్యు కపరగడాలు, తూర్పు ఉత్తర పంజాబు, మధ్యరాండియా, దక్షిణరా పడమర హైదరాబాదు, కూర్గలం దచ్చటన్నిట వర్షముగలిగెను. బెంగాలు, కాన్పూరము, ఘాజ్ పూ, పడమటి మధ్యరాష్ట్రము, ఉత్తర మదరాసులందు స్వల్పముగ వానగురిపెను.

సిలిసాగమి 1½, ధూళి 2, సిల్చారు 1, బాల్వేసురి 6 మీరలు 1½, భీరాధూన 1, సియలు కోట 2, ఉదయపురం, ఆలూఖిరము, చందా 1½, రత్నగిరి, మార్కగోవా, కల్లికోట 3, మంగళూరు 5, గుల్బర్గా 1½, మెర్కూరాలందు 8 అంగుళములవానగురిపెను.

మాచన:—కథియవార్లలోనికి వ్యాపింపవచ్చును. దక్షిణ బర్మాయంద అధికముగ వానగురియవచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

బీడలు

బొంబాయి, జూన్ 24:—‘మోరెయి’ యొడ బొంబాయి 11 వ తేదీ తపాలతో పోర్టు పెడ్డురేవు 28 వ తేదీ 6 గంటలకు చేరి పదిగంటలకు వచ్చెను.

అంగ్లదేశమునకర 2 వ తేదీ రాత్రి 11 వ తేదీ కాలువలోనికి 22 వ తేదీ రాత్రి 11 వ తేదీ (ఆ. ప్రె.)

దేశీయస్థలములలోని యల్లులు

దేశీయస్థలములలోని కొండలు మహమ్మదీయులకు దలలు 18 దినములలో 35 మైండ్లవ గృహములను పరశురాము ప్రతిసేయుటకు ప్రయత్నించిరి. హిందూసేవాసమితివారు జాగ్రత్తగా పునీయమందుటచే దుండగీడులను పట్టుకొనగలిగిరి. పరిశోధన రహస్యముగ జరుగుచున్నది. ఇప్పటివరకు కాంతము గ నున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యత మామూలుగనన్నది.

బాదగాండ్లు పట్టుబడుట

మధుర, జూన్ 24:—పట్టణ న్యాయాధికారి దిచ్చిన బాదగాండ్లుపై పోలీసు సార్జెంట్లు, సబ్ యిన్స్పెక్టరులను గలసి బాదగాండ్ల బస నొకదానిలో చొరబడి పేకలు, కొంతకనము, 22గురు మనుష్యులను బంధించిరి. వారందఱును పోలీసు వారి యాధీనమందుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

బర్మా జాతీయ సంఘసభ

మాగ్నీ, జూన్ 24:—కాసనసభా బహిష్కారపక్షము నకు చెందిన బి. సి. యే. జాతీయసంఘము ఉ. చిత్తుపాయింగు గారు కారీప్టరు యగ్యక్షత్రక్రిందగూడిరి. ఆగ్యక్షుడు ప్రస్తుతము జేయబడెనుండి గభకు రాజాలని పూజనీయులగు యొత్త ముటను అన్నగ్య మొదలగువారలకయి విచారించిరి. దేశభంధు దాసుగారి మరణముగూర్చి విషాదపూరితమును వాక్యములందు వెలిబుచ్చిరి. తమ పక్షమునకు మతాధిపతులకును కొందరయిన కల రుష్మిబోధమువలనను గలిగినదనిరి. మాండలేయలయందు నేరసులగావిచారించబడినదేశభక్తులకొరకు అస్థిలియేమనురుగుము మొత్తమునుండి రు 30 వేలను ప్రజల వద్దనుండి వసూలుచేసి రు 5,000 లును ఖర్చుపెట్టెనని చెప్పిరి. పాంగ్లీసభలో జేసిన తీర్మానమును పరిగ్రహముజేసికొన లేకపోవుటలన నీమనస్సు రులు కలిగినవి. మతాధికారులు తీర్మానమువలన తమకధికారము విచ్చిన దనుకొనిరి. కాని నిజముగా వాసంఘముసలహానియ్యటకే ని యధికారమును వహించుటకుగాను! 1925 సం||లోపున తలపన్ను నమూలుచేయుట ప్రభుత్వాన్యాయమని నడిపిరి.

గభలో నీసంఘమే పరియగుజాతీయసంఘమనియు 12 వత్సరములనుండి పనిచేయుచున్నదనియు, ఈసమయములకేరి నవనియు, నీర్వ్యాబుద్ధితో బయలుదేరినవనియు, ప్రధానసంఘము ముప్పుదెచ్చు నుద్దేశ్యముతో లేచినవనియు నభ్యక్షించెను ఉ. చిత్తుపాయింగుగారియందు విశ్వాసమున్నదనియు తీర్మానించిరి. సభ జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రత్నకళలుల కవాతు ప్రదర్శనము

కంకత, జూన్ 24:—లాలుబజారు పోతకుచ్చేనను వద్ద జూలై 7 వ తేదీని రత్నకళలుల కవాతు ప్రదర్శనము గవర్నరు యొదుట సలుపుదురు. దానికి పోలీసు యుద్వోగులం డఱును వత్తురు. 3 వ జూలై నాడు కవాతు ప్రదర్శన ముల విడతేసికొనుటకు ముందు కవాతచేయుదురు. (ఆ. ప్రె.)

బొగ్గువర్తకము

కలకత్తా జూన్ 24:—రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వహించు వర్తకాళా సభ్యుడగు సర్ చార్లెసు యిన్స్పెక్టరుగారి హిందూదేశపు గనుల సంఘమువారితో బొగ్గుపరిశ్రమకు సుతొచి సంప్రదించిరి. కాని మాప్రసంగములు ప్రచురణమునకు గావు. (ఆ. ప్రె.)

మహమ్మదీయాఖిలపక్ష సమావేశము

అమృతసరిము, జూన్ 24:—వచ్చే జూలై 16 వ తేదీని జరుగఁబోవు మహమ్మదీయాఖిలపక్ష సమావేశమునకు బలమగు యాహ్వానసంఘ మేర్పాటుపలచుచున్నది. సంఘమునకు డా|| కిర్మాగరధ్యక్షుడుగను, పేతు సజీదుగారు కార్యదర్శిగ నెన్నుకొనఁబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

వైస్రాయి భవనముందు విందు

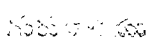
సిన్ధూ, జూన్ 24:—ఏ. యమ్. రాజదంపతులు, రఘుబ్రాహ్మణ్ నిలియమ్ దంపతులు, మేజరు యి. సి. వెల్చు గార్లు రాజప్రతినిధి మందిరముందు విందు గుడును గౌరవము నొందిరి. (ఆ. ప్రె.)

దొంగ యెరుగులవారు

కడపజిల్లాలో నుండు దొంగయెరుగుల జాతివారు 18-వ గాంగు ఆక్రమపు నేగములు తేయుచున్నట్లు తెలియ వచ్చుటచే క్రిమినలు ట్రైబునల్లుకుండ వారిని చొరబాతిగా నిర్ధారణ జేసిరి ఈస్టిండియనునకు చెందిన వారిందరు యెప్పుడెప్పులు నున్నది ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరచు మండలెను. ప్రభుత్వమువారికి తెలియనిది స్థలము మాన్చురాదు (గజెటు ప్రకటన)

నిమ్నజాతులకు సగము జీతములు

మదరాసు విద్యాచట్టబంధనల ప్రకారము నిమ్నజాతులకు చెందిన పేదబాలకులకు నెకండరీ స్కూల్లోడు కాలేజీలలోను సగము జీతములే వసూలు చేయబడును. ఆ బాలకుల తల్లిదండ్రులు చేత వారయి సగము జీతము పోకర్కము తేలిది తమ బాలకుల విద్య నేర్పింప జాలని వారుగానున్న ప్రజల యాచింపిన ఆనవర్తించెను. నిమ్నజాతుల బాలకుల ముందు యాసోకర్కమును పొందుతుండిన ప్రజలను తమ స్వీకరించగనే, వీరి కిసోకర్కము తొలగిపోయి చున్నదని ప్రభుత్వమువారికి తెలియవచ్చెను. అందుచే ఆసోకర్కమువారివారే ఆయియుండి మతాధికారిగాను బోధింప వారికి యిచ్చుండిగా నున్నదట. పగవంతి పోకర్కము పొందుతుండిన పేదబాలకులకు వారుప్రై ప్రవర్తనమునకు వారిదేవగాన యాసోకర్క ముంచవలసినదే యని ప్రభుత్వమువారు భాసించుచున్నాడు. నిమ్నజాతుల జాతితాను మాన్చుకొని రిని బాలకుల నిమ్నజాతులుగా చేర్కొనుచు నొకపట్టికను గజెటులో ప్రకటించబడెను. (ప్రభుత్వ ప్రకటన)

దక్షిణాఫ్రికా పార్లమెంటుసభలో రంగుభేద చట్టమునకు తేబడిన సవరణలు చాలవరకు నిరాకరింపబడెను. ప్రతికూలక్షమువా రింకను సవరణల దెచ్చుచో, ప్రభుత్వమువారు చర్చను నిలిపివైచి, మెంటనే చట్టమును శాసనము గామిచెదరని తెలియుచున్నది. ఈ చట్టము ప్రకారము, నల్లవారికి కూలీ నాలీ జేసిజీవించు హక్కుగూడ తొలగిపోవుచున్నది. కెనియా దుస్థితి, ప్రభువులసభలో జరిగిన చర్చను బట్టి విదితమైయుండును. డాక్టరు నార్మను లీసు గారు ప్రతికలకు వ్రాయుచు, బాల్ఫూరు ప్రభువు గామించిన సమర్థనము నిరాధారమయినదని జూపగలిగిరి. కెనియాలోని నల్లవారు, సోమరు లను

కారణముచే వారి భూములను లాగుకొనుట, సేవము. నల్లవారు సోమరులగుచో, గృహములను నిర్మించుటకును, రోడ్లను పంతులను తయారు జేయుటకును, ఆహారపదార్థములను పండించుటకును, ఎటుల బనికొనవలయునో, డాక్టరు లీనుగా రక్షించుచున్నారు. ఆంగ్లేయులకన్ననుగూడ ఆఫ్రికాదేశీయులధికముగ పాటుపడగలరని వీరి తలంపు. యూరపియనులకు కూలీజేయుటకుబదులు, తమ స్వంత పనులను వీరు నిర్వహించుటచే, సోమరులని పిలువబడినటుల, డాక్టరు లీనుగా రూపించుచున్నారు. మరియొక నిదర్శనమును జూడవచ్చును. ఆఫ్రికావారు ఇచ్చెడి పన్నులను యూరపియనులు చెల్లించుటలేదు. హెచ్చుపన్నులను చెల్లించియు, నల్లవారు లాభములను పొందుచుండగ, వారిని సోమరులనుట అన్యాయము. యధనమయమునందు, వీరిని బలవంతముగ సైన్యమున జేర్చికొనిరట. శాంతిసమయమునందుగూడ, వీరిచే బలవంతముగ చాకిరిచేయించుకొనుట న్యాయమాయని, డాక్టరు లీనుగా రక్షించుచున్నారు. ప్రస్తుత సమయమున కెనియాలో నేమి, దక్షిణాఫ్రికాలో నేమి కలుగుచున్న అన్యాయములకు, రంగు భేదము తప్ప వేరు కారణము గనుపించదు.

కీ. శే. కృష్ణస్వామి శర్మగారు

కంచి కృష్ణస్వామిశర్మగారు చనిపోయిన వార్త మిగుల విచారము గలిగించుచున్నది. వీరికి చనిపోవు సరికి 38 సంవత్సరములు మాత్రమే. 1907 సంవత్సరమునుండియు, వీరి నామము ప్రజాహిత జీవితమునందు గనుపించుచునేయున్నది. కరూరు రాజద్రోహపు కేసులో, వీరికి దీర్ఘ శిక్ష విధింపబడెను. పిమ్మట వీరు సెక్యూరిటీ కేసులో తీసింపబడిరి. నిర్బంధములు వీరి యుత్సాహాత్మికతయమును దొలగింపజాలక బోయెను. అసహాయోద్యమారంభమయిన పిమ్మట, వీరు తమిళదేశమునందు ప్రచారము సలిపిరి. హిందూ స్వదేశమిత్రుల సత్రికాకార్యాలయములందు బనిచేసిరి. వీరు వక్తలు. తమిళభాషలో వీరు పలువిధ రాజకీయ గ్రంథముల రచించి, మహాశకారము గావించిరి. నలువది సంవత్సరములయినను నిండకముందే, వీరు మృతి నొందుట తమిళ దేశ దురదృష్టమని చెప్పవచ్చును. ఏకారణముచేత నయిన నేమి, దేశభక్తుల నేకులు, నిండు జవ్వనములో చనిపోవుటయు, పలువురు రోగిగ్రాహితులై బాధపడుచు ప్రజాహిత జీవితము నందు పాల్గొనజాలకుండుటయు తలస్థించుచున్నది. దేశనాయకులు తమ శరీరాగ్రమును కాపాడుకొనవలసినయవసర మెంతగలదో, ఇందునుబట్టి గ్రహించవచ్చును.

మద్యపాన నిషేధము

హిందూదేశమున మద్యపాన నిషేధము సాధ్యమగునని, శ్వేత స్త్రీలు భావించుట శుభచిహ్నము. ఇక్కార్యమును పురుషులు నిర్వహింపజాలనిచో, స్త్రీలకు వదలివైచుట క్రేయస్కరము. లండనులో జరిగిన అఖిల క్రైస్తవ స్త్రీసమావేశమువారు, మద్యపాన నిషేధము కొనసాగవలయునని గోరిరి. సెసిల్ రాబర్టుసతి, ఈ సమావేశమునందు ముచ్చటించుచు, మద్యపాన నిషేధము స్వపరిపాలనాధికారము వలన చేకూరు

నని సూచించిరి. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము వచ్చువరకు, యీ సంస్కరణము కొనసాగునని దోచదు. ద్వంద్వప్రభుత్వమున భాగస్వాములగు మంత్రీవర్గము, అధికారవర్గ దృష్టి నామోదించుచు మద్యపాననిషేధమనిన వెరగొందుచున్నారు. రివిన్యూ తగ్గిపోవునని భయపడుచున్నారు. అపవిత్రపు ద్రవ్యము నాశింపవలదని, మహాత్ముడు దెలిపిన విశాలాశయము నామోదించుచున్నారు. రాబర్టుసతి యొకనిదర్శనము జూపినది. న్యూజిలెండు ప్రభుత్వమువారు, సామాయిలో తెల్లవారికి నిదేశవాసులకునుగూడ వర్తించుటలు, మద్యపాన నిషేధము నేర్పరచిరట. అనాగరికులు సయితము, మద్యపాన విముఖులగుచుండగ, మతబద్ధులగు భారతీయులలో నిట్టి సంస్కరణమును వ్యాపింపజేయవీలులేదనుట, మిగుల అసభ్యము.

పనిలేనివారి సమస్య : విశ్వాసరాహిత్యము

పనిలేనివారి సమస్యను పరిష్కరింపనందులకు, 29 వ తేదిన గూడెడి పార్లమెంటుసభలో, లేబరు పక్షము వారు బ్రిటీషుప్రభుత్వము పట్ల విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును ప్రతిపాదించదలచిరి. ఇట్టి తీర్మాన మోడిపోవుననుటకు నిస్సంశయము. ఇంతమాత్రముచే కన్నర్యేటివుల స్థానము కదలజాలదు. కాని, కన్నర్యేటివు ప్రభుత్వమయినను యీ సమస్యను పరిష్కరింపకుండ చిరకాలము ఉపేక్షపహింపజాలదు. కేవల ధనికులనుండియే తమకు ప్రోద్బలముగలుగునని, వీరూహింపజనదు. బీదలసమస్యను సాధించుట ముఖ్యము. వారికి జీవనోపాధి గల్పింపవలయును. యంత్రపరిశ్రమ లిందు కక్కరకురానిచో, వేరొకమార్గము నవలంబింపవలయును. అంతియగాని, తాము మాటాడనిదో వ్యవహారము సమసిబోవునని తలంచుట పొరబాటు. బాల్డువినుగారు వెనుక నిట్టిపొరబాటుగా విడిచి, లేబరుపక్షమునకు చోటిచ్చిరి. ఈ మారును అట్టి దృష్టినే జూపుచో, లేబరు ప్రభుత్వ మనసరమని ప్రజలు మరల భావింపక మానరు.

“మీపని మీరు చూచుకొనుడు”

బల్గేరియాలో నిటీవల జరిగిన తిరుగుబాటునకు ఫలితముగ, ప్రభుత్వమువారు దాని నణచుటకు దారుణకృత్యముల గావించినటుల, బ్రిటీషు లేబరు పక్షమువారు ప్రకటించిరి. ఈవృత్తాంతము జూచిన, మానవస్వభావ మింతటి కఠినము జూపగలదాయని యాశ్చర్యమగును. మిలిటరీ పరిపాలనమును తొలగించి మరల సివిలు పరిపాలనమును బల్గేరియాలో నెలకొల్పవలయునని బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారు గోరిరి. ఇందుకు బదులు జెప్పచు, మీ పనిమీరు జూచుకొండని, బల్గేరియా మందలించెనట. నాగరికప్రభుత్వము లన్నియు ఎట్టి పద్ధతుల నవలంబించుచున్ననో తామును అట్టి పద్ధతులనే అవలంబించుచున్నామని, బల్గేరియా ప్రభుత్వప్రతికలు చెలుపుచున్నవి. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో జరిగెడి అన్యాయములను మున్ముందుగ సవరించుటకు, లేబరుపక్షము వారు బూనుకొనినగాని, ఇతర జాతులవారి ప్రవర్తనమును పరిశీలించుటకు, వీరికి హక్కు గలుగదు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల ఆశాభంగము

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల కన్ని విధములను ఆశాభంగ మెదుర్కొనుచున్నది. వారి హక్కులను తొలగించుట యటుండ, వేల్పు యువరాజు గారికి విజ్ఞానన ప్రశమును తాత్కాలిక రూపమున సమర్పించుటకు, జోహాన్సుబర్గు మ్యునిసిపలు కౌన్సిలువారు అవకాశ మొసగక బోయిరి. ఇంతకన్నను అన్యాయముపేరుండునా? వేల్పుయువరాజుగారిపై భక్తి జూపుట కయినను, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు హక్కులేదా? తాము సమర్పింపదలచిన విజ్ఞాననాదులను భారతీయులు లండనుకు బంప నిశ్చయించిరని చెలియుచున్నది. సామ్రాజ్యమునందు భారతీయుల కే విధముగ స్థానము లేదని, తెల్లవారు దలచుచున్నందుల కిది ప్రబల నిదర్శనము.

శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

మచిలీపట్టణము

విజ్ఞప్తి

శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల వేసవి సెలవుల అనంతరము 26-6-25 తేదీ ఉదయము ప్రారంభమగును. యథాప్రకారము ఇదినరకున్న అన్ని శాఖలను సక్రమముగా పనిచేయును.

ఇంతకు పూర్వమునెనే 5 వ తరగతి మొదలు 10 వ తరగతి వఱకును సామాన్య విద్యావిభాగము సక్రమముగ జరుగును. 11, 12, 13 తరగతులలో ఉత్తమవిద్య 1 మెకానికలు ఇంజనీయరింగు నందును, 2 భారతీయ కిల్పమునందును, 3 ఇతిహాసము రాజనీతియందును, 4 గానమునందును ఒసంగడమును, నూలుపడకుట, నేతనాయుట, పడంగము, తివాసీలు, అద్దకము మొదలైన చేతిపనులు నేర్పబడును. ఈసంవత్సరము ప్రత్యేకముగా ఆంధ్రభాష-సారస్వతశాఖ నెలకొల్పి నుద్దేశించడమైనది.

గాలివానవలన కళాశాల భవనములు చాలాపాడైనప్పటికిని పాకలు నాశనమై పోయినప్పటికిని త్వరలో బాగుపడుట కేర్పాటులు చేయబడినవి. క్రొత్తపాకలు వేయబడుచున్నది. దినకార్యక్రమమునకును వసతులకును ఇబ్బంది లేకుండ జరుగగలదు.

వసతిభవనపుర్వము పంపకముమీద కూడ జరుగును. విద్యార్థి ఒకరికికి నెలకు సుమారు 18 రూ॥ కాగలదు. స్వయం పాకము చేసికొను విద్యార్థులకు ప్రత్యేకపనతి యియ్యబడును. వీరిఖర్చు సుమారు 8 రూ॥ కాగలదు.

జాతీయవిద్యార్థిమానులు తమపిల్లలను తప్పక కళాశాలకు పంపించవలెనని బ్రార్థితులు.

పెక్కువిషయముల నింకను తెలియగోరువారు ఈక్రింది సంతకమువారికి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల } చిల్లరిగె శ్రీనివాసరావు,
22-6-25 } ప్రధానాచార్యుడు

హైందవ మంత్రి భారత

రాజ ప్రతినిధుల రాయవారములు

వార్తాపత్రికలందు ప్రకటింపబడు సమాచారములు నిరాధారములు నసత్యములు

సిద్ధా, జూన్ 24:—హైందవ మంత్రిచే నాంగ్లదేశమున నీక్రిందిప్రకటన గావించబడెనని ప్రచురింపబడినది. “భారత దేశపు మంత్రికిని, రాజ ప్రతినిధికిని జరిగిన సంభాషణల గూర్చి వార్తా పత్రికలందు విశేషముగ ప్రచురింపబడుచున్నవి. అదియెల్ల నిరాధారమును, చాలముకే సత్యము నయియున్నది. ముందు భారతదేశము పట్ల నెట్లు ప్రవర్తించవలసినది సార్వభౌమని ప్రభుత్వమంగీకరింపనిది యెట్టినిశ్చయములు కానేరవు.”

బొగ్గు పరిశ్రమలు

వి. స. మా. వ. ప్థ

గనులపనివాండ్రు దురవస్థ

లండన్, జూన్ 28:—బొగ్గుగని పరిశ్రమనుగూర్చి కామన్వెల్త్ లో ప్రస్తావించునపుడు 861 గనులు మూయబడెనని యు, 72000 మంది పనిలేకయున్నారనియు ననంబరు 1 తేదీ మండి మరల గనులను తెరవలేదనియు, 122 గనులను మూయనూ లేదనియు తెరవనూ లేదనియు తేల్చుచున్నారు. పరిశ్రమలు ఇంత భయంకరముగ నుండుటచే ప్రభుత్వమువారు ఏమైన చర్యను పాటించలేదుగాని యనియు వాగ్దానముగా రడిగిరి. ప్రభుత్వము వారు అంతయు అయిన తరువాత ఇందులో జోక్యము గలుగ జేసికొనవలసియు, అందుచే ఇప్పుడే ఏమియు ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యమును చెబుపరాదనియు, పపంచములో ఇతరులలో బాటు పోటీపల్పలేమన్న బొగ్గు రైతలను పొడవనని తెలియు ననియు బాల్మిగ్గనుగాను ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ఉత్తరమునందున్న అనాథుల తప్పించుటకు ప్రధానా మాత్యును గనులసంఘమువారు చెప్పకొనుపంగతులను వినున, పరిశ్రమలు విమచముగ నున్నట్లు బహుశా నెను.

జూన్ 28 తేదీలో ప్రభుత్వమున్న జేతనముల ఒడంబడికను పరిసమాప్తము నొందించుటకు సక్రమము గనుల యజమానులు నోచుకు ఇచ్చెదరు.

రైల్వేకంపెనీ ఆదాయము తగ్గిపోవును. అందుచే ఏమి చేయుటకును నేడును రైల్వే యూనియను కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు రేపు సమాజేమై చర్చించెదరు.

జూన్ 1 కి 8 గంటలు పనిజేయునట్లు ఏర్పాటు జేయ వలెనని ప్రభుత్వమువారిని గోరెదరు. బొగ్గుగనుల సమస్యను ఎక్కువ గంటలు పనిజేయుట పూరించలేదు. అందుచే ఎక్కువ గల విషయమై ఆలోచింపబాల మని గనుల పనివాండ్రు ప్రతినిధులు చెప్పిరి.

ట్రాన్స్ వార్డుకు గూడ చిక్కులు వచ్చెను. దీనికి కారణము ఖచ్చును అన్ని విషయములందును తగ్గించుటకు ఆలోచించుటయే.

జూన్ 29-వ తేదీలో పార్లమెంటు కార్యకపక్షమువారు ఆభివృద్ధిని తీర్చుకొనును ప్రవేశపెట్టిరి. దానిని చర్చించుటకు ప్రైమ్ యూనియను కాంగ్రెస్ వారు రేపు ఆలోచించెదరు.

ఇంగ్లండులో పనిలేనివారు

లండన్, జూన్ 24:—క్రిందటివారము పనిలేనివారి సంఖ్య 10000 క్కెను.

బల్గేరియా బ్రిటిషు కార్మికపక్షమువారిని

ముందలింపుట

లండన్, జూన్ 21:—ఇటీవల బల్గేరియాలో జరుగు కనెనడకులను దండనలనుగూర్చి బ్రిటిషు కార్మికపక్షమువారు ఖండించుచున్నారు. కాని బల్గేరియా విషయములలో కార్మిక పక్షమువారు తేజశ్వమునైనను సరే జోక్యము గలుగజేసికొనరాదనియు, త్వరలోనే సమస్యను పరిష్కరింపజేసికొని ఏర్పాటుజేయుటకు బల్గేరియా ప్రభుత్వము నిచ్చెను. బల్గేరియా స్వతంత్రజాతీయము. విదేశీయులెవరును జోక్యము గలుగజేసికొనరాదనుచున్నారు. బల్గేరియా పరిశ్రమలను గూర్చి బ్రిటిషు కార్మిక పక్షమువారి కుక్కో తప్పుక తేలియజేసిరి. ఇట్టి అనాథులనే కొట్టుకొను ఇతరరాజ్యములు నాగరకము గాంచినవి. సక్రమ పరిశ్రమలను ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రయత్నించుచున్నదని ప్రభుత్వ పత్రిక లనుచున్నది.

ప్ర్యాంకో జర్మను అపోహములు

చాలవరకు తగ్గించుట. రైలుబండికిను గూర్చి క్రియా దూషకమును ఏర్పాటులను జేయుటకు ఆలోచించుచున్నారని యు జర్మన్ ప్రెంచికే సంగీకరించెననియు చెబుచున్నారు. గొరిల్లావరకు ప్రాంకును తృప్తికరముగనున్నది.

చీనా కల్లోలము

బ్రిటిషు ప్రదేశములో కాల్పుట

క్యాంటన్, జూన్ 24:—యూరపియన్లుండు ప్రదేశమునట్లు నుండు కరకట్టనుండా విద్యార్థులు, కార్మికులు, పాఠులు, సైనికులు ఇటునటు తిరిగిరి. బ్రిటిషుకార్యాలయమున నున్న విక్టోరియా హోటలు కెదురుగ గాల్చిరి. ప్రెంచి బ్రిటిషు సాకాదశములు మరఫరంను మరల వారిపై ప్రయోగించెను. ఇట్లు 20 నిమిషములు పట్టెను. ఒక ప్రెంచి వర్తకుడు చని పోయెను. కష్టము కమిషనరుగూడ చాల గాయములపాలయినాడు. ఇద్దరు ప్రజలును, ఒక బ్రిటిషు సాకాదశుడును తుత గాత్రులైరి. మొదట చీనావారే కాల్చిరిని తెలియుచున్నది. 500 బ్రిటిషు మరతర విదేశీస్త్రీలు పిల్లలతో హాంకాంగుకు బయలుదేరి పోవుచున్నారు. ఆవరమున్నులో ఈస్తుపకే పటాలము సిద్ధముగ నుండవలెనని ఆజ్ఞాపించిరి.

తగినసంకల్పం లేదని గోలపెట్టుచున్నారు. బ్రిటిషు సాకలు తగినన్ని చీనాతీరమున లేననుచున్నారు. చీనాప్రభుత్వము వారిని ఉత్తరవాదులుగ జేసెదమనియు, ఆ స్థితిని ప్రాణము నకును ఆ పాయము రాకుండ జేసెదమని చాంబర్లెనుగారు అభయమిచ్చుట మంచిదే యనుచున్నారు.

ఉపద్రవము వచ్చునో జపాను సాకాదశము బ్రిటిషు వారికి సహాయ మొనర్చుట తథ్యము. తానే సాకాదశసహాయమును చేయగల్గినపుడు బ్రిటను ఇతరులపై ఆధారపడరాదనుచున్నామి. ప్రస్తుతపరిస్థితులు ప్రతికూలముగా పరిణమించినచో జపానునే సహాయము చేయవలెనని కోరుటతప్ప ఇంకొక గత్యంతరము గన్పించదు. ఒక్క నిమిషములో చీనాలో చిక్కులు గల్గును. అందుచేతనే సైన్యములను సిద్ధముగ నుంచవలెను.

1928 లో రబ్బరుకు కట్టెట్టుననియు అందుచే ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుజేయవలెనని వాటికేళ్ళను తేర్చాటుజేయుచున్నారు.

(ఆంగ్లపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 25:—రషియా సైన్యాధికారి కాల్పుమని ఆజ్ఞాపించినట్లు జూచితమని కేరణాగతులు తెల్పుచున్నారు. స్వయముననే తరించినది తుపాకులను. ప్యాన్కీయరు చని పోయెను. ఇతరులకు గాయములు తగిలినవి.

ప్రెంచి రాజకీయములు

సాంఘికవాదుల సహాయము

ప్యారిస్, జూన్ 28:—ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయరాదని పార్లమెంటు సాంఘికపక్షమువారు 60 మంది తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వమువారు సాంఘికవాదులలోకెల్ల నంగీకరించిన సహాయమునకును 47 అనుమతముగను, 12 ప్రతికూలుదగు ఓటుల నిచ్చిరి.

తక్షణము ప్రభుత్వముతో జగడము తెట్టుకొనకున్నను సైన్యకు సాంఘికవాదులు ప్రకటించుచున్నారు.

దాన్ గారి విధానము

మితవాదదృష్టి సాగుగాక

అబ్జర్వరు పత్రికాభిప్రాయము

లండన్, జూన్ 23:—దానుగారి మరణమునకు మనలో ఇండియా భావిప్రభుత్వమును గూర్చి ఎట్టి భిన్నాభిప్రాయమునున్నను, సానుభూతిని గౌరవభావముతో జూపవలెనని యు దానుగారి ఉత్తరక్రియలసందర్భమున గాల్గొనుగారు అబ్జర్వరు పత్రికలో వ్రాసిరి. దానుగారి ఓటిపల హావిత మితవాద దృష్టియే సాగుగాకయనిరి. సాంఘికాభివృద్ధిని బట్టి రాజ్యాంగ పురోభుద్ధిని సరిపుచ్చుటకు ఒకమార్గమును గనిపెట్టుటకు అన్ని వర్గముల భారతీయులను జేర్చి కమిషను నేర్పాటుజేయవలెననుచున్నారు.

ఎన్నవ్యక్తనమున దానుగారి మరణమునకు వగచుచు జేసిన సభలో 1919 లో తాను జూచినప్పటికిని ఇప్పటికిని ఇంగ్లాండులో గొప్పనూర్పు గల్గెననియు అపుడా 1919 సంవత్సరములో ఇంగ్లాండు ఆంతయు స్వయం నిర్ణయ నూత్రత్వముతో ప్రతిస్పందించుచుండెనని రానున్నామి మొదలియగుగా రనిరి. ఇదంతయు ఇప్పుడు మోచిపోయినదియు ఇండియాలో సక్రమ ఆదోళనపరుకు గూడ నికాళిబట్టుచున్నదనియు నుడిసిరి.

ప్రెంచిపార్లమెంటులో కొట్లాట

మరాణో పరిస్థితులు

తీవ్రమగుచున్నది

ప్యారిస్, జూన్ 28:—ప్రెంచిపార్లమెంటు సేద్యకీర్తి రిసియండెను. మర కోనుగూర్చి పెయిన్టీవుగారు ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వమువారు కాంతి నజేషించి రిని వ్యక్తీకరించిరి. ప్రాంకు దనరాష్ట్రమును సంతక్షించుకొనుటకుంటే ఎక్కువ ఏమియు జేయలేదనెను. త్వరలోనే ప్ర్యాంకో-స్పెయిను ఒడంబడికనంది మరతులను ప్రకటించదలచిరి. కాని జర్మను రషియా ఈజిప్టు వారల సలహాను అబ్జుల్ కరీం గారు గ్రహింపగూడదని ప్రెంచి వారుగోరచిరి సంద్ధిచేసికొనుటకు అడిగినవాటి కన్నిటికిని ప్రెంచివారు ఒప్పుకొనెదరను చూచవలను జాపరాదనిరి.

బోలిషివికుల ప్రోద్బలము

ఇస్లాముమతకేత్రువులపై అబ్జుల్ కరీం గారు ప్రకటించిన యుద్ధమునుగూర్చి చదివినవివరించిరి. బోలిషివికులు, ప్రెంచి కమ్యూనిస్టు పార్లమెంటుసభ్యులును ప్రోత్సహించుచున్నట్లుల కాగితములను దాఖలుజేసిరి. రైటు, సెంటరు, లెఫ్టువత్తుమువారు ఆక్షేపించిరి. కమ్యూనిస్టులు సంతసమును బలపరిచిరి. ప్రాంకుప రాజయమును నూచించుచు కమ్యూనిస్టు డిప్యూటీ బోళెయ టుగారి ప్రకటనమును పెయిన్టీవుగారు చదువ, మరింతకోపము హెచ్చెను.

ప్యారిసులోనున్న విప్లవసంఘములు ఆశీర్వాదములో మూరులను ప్రాంకుపై తిరుగబడవలెనని వ్రాసినలేఖలను ప్రెంచిభాషలో తెలిపిరి. సాంఘికవాదులు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడక తప్పదని ఎంతయు పెయిన్టీవుగారు గంభీరముగ తెలియ జేసిరి.

సోవియటు పాలననును కొనియాడుచు పెట్టుబడిదారులపద్ధతిని ఖండించుచు దోరియటుగారు ప్రస్తావించిరి. పార్లమెంటువారు వినిరి. ఇతనికి కర్కశులపైలటుగా రడ్డువచ్చిరి. పైలటుగారు చివ్వులలేచి దోరియటుగారి మొగముపై గొట్టిరి. దానిమీద ఇద్దరును కలియబడిరి. హెరియటుగారు సభ నాపు జేసిరి.

ప్ర్యాంకో-స్పెయిను రాయబారములనిర్వచనము

ప్యారిస్, జూన్ 24:—పెయిన్టీవుగారు ప్ర్యాంకో-స్పెయిను సంబంధములను తెలియజేసిరి. ఆతనియందు విశ్వాస మేర్పడెను.

ఆముందనేక గారు

బోహలో చిక్కుకొన్న ఎలుకవలె తగలగొంటిమనియు తాము పడినకష్టములు ఎవరును బడకాలరనియు, అంతయు ప్రాణపోకటకు నుండెననియు, పరిస్థితు లిటులే యున్నచో రేపు కొలంబియాకు పోవుట యనగా చావు గాని జేరొకటి గాదనిరి.

యునరాజు సంచారము

బోహన్సుబర్గు

భారతీయులను స్వాగతపత్రము నీయకూడదనుట

బోహన్సుబర్గులపును కవునిలువారు ఆచటున్న భారతీయులను తాజ్మహలు బంగారు-విగ్రహముతో స్వాగతపత్రము నీయకుండా జేయుటచే భారతీయులు అసంతృప్తులైరి. ఇతరులు వినతి పత్రములను సమర్పించుట కంగీకరించిరి. యునరాజు తిరిగి లండనుకు బోవునపుడు లండనుకు తమవినతిపత్రమును, తాజమహలు విగ్రహమును బంపెదరట.

సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు

కార్మికపక్ష నిరాకరణము

యురపులో శాంతిని నెలకొల్పుట కష్టము

లండన్, జూన్ 28:—సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు ప్ర్యాంకో జర్మనుసఖ్యతను గలుగజేయజాలదనియు, యూరపులో శాంతిని నిలకడగ జేయలేదనియు జాలిసమితి ఒడంబడికను విరుద్ధముగ నున్నదనియు, జర్మనీ, రషియాను జాలిసమితిలో జేర్చుకొనవలెననియు జెనీవా ప్రోటోకోలు ననుసరించి సెక్యూరిటీ ప్యాక్టును ఏర్పాటుజేయవలెనని పార్లమెంటు కార్మికపక్షమువారు తీర్మానించిరి.

(७. ५.)

చెన్నపురి కార్పొరేషను

ఫోర్జ్ ఊత్తరము - స్థాయిసంఘ (వర్క్సు) సభ్యత్వము

పురపీఠం వైశాల్యపరమట

నిన్నటిసాయంకాలము చెన్నపురి కార్పొరేషనుసభ్యులు రిప్పన్ భవనముందు రా. బి. ఓ. తణికాచలం శ్రేణిగారి ఆధ్వర్యమున సమావేశమైరి. 24 సభ్యులును, కమిషనరు బనరు గారును సభకు హాజరైరి. కార్పొరేషనుమండలి విషయములను చర్చించుటకు ముందు కె. వ్యాసారావుగారు అత్యవసరమును ముఖ్యము మరొకవిషయమునుగూర్చి చర్చ సారంభించిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు:—వరదరాజులు నాయుడుగారి సంతకముతో తమ కొక ఉత్తరము జేరినదనియు అట్టి యుత్తరమే మరికొందరు సభ్యులకును అంపబడెననియు, కార్పొరేషనుమండలి ఉద్యోగులపై నాయుత్తరము వ్రాయబడెననియు నింకేమేమియోజెప్పి బోవుచుండ అగ్యక్షు లిట్లుపల్కిరి.

అగ్యక్షులు:—నాకును అట్టి యుత్తర మొకటి యంపబడినది. అది ఫోర్జ్ రీయుత్తరమనియు, కేవలము దుండగి దెబ్బతో దానిని వ్రాసివరదరాజులునాయుడు సంతకము జేసి యుండెననియు విశ్వసించుటకు చాల కారణములు గలవు. అట్లు రుజువుపరచబడి నేను సంతృప్తుడ నైతిని. అది టైపుజేయబడిన యుత్తరము. మన కార్పొరేషనుమండలి కొందరు ఉద్యోగులపైనను, గౌరవనీయులగు కొందరు రేటుపేయర్లపైనను విపరీతములును, అసంభావ్యములగు సేరాలోపాలు గావింపబడియున్నవి. లేఖయొక్క కొనయందు కలవరాసెనరు వరదరాజులునాయుడుగారియొక్క సంతకముగలదు. వరదరాజులు నాయుడు స్వదస్తూరిచే వ్రాయబడిన మరీయొక యుత్తరమును గొనివచ్చి రెంటిని పోల్చి చూడగ రెండు వ్రాతల కెట్టిసంబంధము లేనట్లు స్పష్టమైనది. రెండవయుత్తరమందలి ఆ తని దస్తూరి ఫోర్జ్ రీయుత్తరమందలి దస్తూరితో భేదించినది. కావున ఈయుత్తరము వరదరాజులు నాయుడుచే వ్రాయబడినదిగాదని నేను నమ్మితిని. పోకిరులెవరో దీనిని వ్రాసియుండురు. మరియొక విషయము. వరదరాజులునాయుడు నాకొక యుత్తరమును వ్రాసి యంపెను. తన సంతకముతో నేదోయొక లేఖ కార్పొరేషను సభ్యులకు కొందరి కందజేయబడినట్లు తెలియుచున్నదనియు, అట్టియుత్తరమును జేరినగాని తాను సంతకము జేసియుండలేదని వ్రాసిరి. కావున యిట్టి ఆకాశరామన్న యుత్తరముగటయేగాక ఫోర్జ్ రీయుత్తరములను మనము చర్చించి పరిహాసాస్పదులము గారాదు.

కె. వ్యాసారావుగారు:—నే నాయుత్తరమును బహిరంగముగ జరుపవలెనని ఎన్నడు కోరలేదు. దానినెవరువ్రాసిరో విచారణ గావించి కనుగొనుట ముఖ్యము.

అగ్యక్షులు:—అది ఊరుపేరు లేని యుత్తరమేకాక ఫోర్జ్ రీకూడ యగుటవలన ఇట్టియుత్తరములయొక్క నిజానిజము తెలిగి ప్రజల సంతృప్తి పరుపజాలము. అవసరములేదు. అది కేవలము దురుద్దేశ్యముతో వ్రాయబడినట్లు స్పష్టమగుచున్నది. కమిటీని నియమించి ఆకమిటీవిచారణ గావించుటకు డా॥ సి. నళేశ్వరమదలియారూగారిని ఉపపాదింప గోరుచున్నాను.

డా॥ సి. నళేశ్వరమదలియారూగారు:—కమిటీ విచారణకంపబడుటకును నాకిష్టములేదు. అట్టిలేఖల మనమే నాడు చర్చింపనేరదు.

డా॥ విజయరాఘవులుగారు:—నాకుగూడ నిట్టిలేఖయొక టుందినపుడు నాకాశ్చర్యము గలిగినది. కొందరు ఉద్యోగులపై చాల నేరములాలోపింపబడి యున్నవి. ఇట్టిదానిని సృష్టించినదెవరో కనుగొనుట మంచిదని రలంచెదను.

కె. వ్యాసారావుగారు:—లేఖను పోలీసువారి కందజేసినయెడల ఫోర్జ్ రీగావించిన వారెవరో కనుగొని వారికి తగిన శిక్షవిధింతురు గాన పోలీసువారికి యుత్తరము సంపగోరెదను.

ఆర్కంగనాదంపిశాగారు:—ఉత్తరము ఫోర్జ్ రీయుత్తరమనియు, అందలి విషయము లస్యోగులనియు విశేషమైనవివర కార్పొరేషనువారి కాలమును దానిని చర్చించుటయందు దుర్వినియోగముజేయరాదు. మనకది చర్చించుటకు అర్హమైన విషయముగాదు. సభ్యులందరికైనను విచారణ గావింపవలెనని యిష్టముండిన కార్పొరేషనుతో సంబంధము లేకుండ్ల స్వయముగ విచారించవలెను.

గోనుగుట్ల సుబ్రహ్మణ్యశ్రేణిగారు:—పలువురు సభ్యులు ఆలేఖయందలి విషయముల నెరుంగరు. కాన ఆయుత్తరము నందలి విషయములు మాకెల్లరకు తెలుపగోరెదను.

సామి వెంకటాచలం శ్రేణిగారు:—ఊరుపేరు లేనట్టియు, ఫోర్జ్ రీకేయబడినట్టియు నుత్తరములను మనము చర్చించుటకు వీలులేదు. నేను కార్పొరేషను అధికారులపై నిట్టి యుత్తరములు వ్రాయబడినవి. రేపు సభ్యులపై వ్రాయబడవచ్చును. కావున ఈవిషయమును పోలీసువారికి తెలియజేయవలెను. కార్పొరేషనుమండలి రెండవ విషయమును తీసికొనవలెనని ఉపపాదించుచున్నను, ఉపపాదన బలపరచబడి యంగీకరింపబడెను.

దుకాణదారుల ప్రాసిక్యూషనులు

డాక్టరు మల్లయ్యగారు:—తమ డివిజనులో చాలమంది దుకాణదారులను పోలీసువారు అంగడులు పెట్టికొనినందున ప్రాసిక్యూటు జేసినందు, అందు గౌరవనీయులగు కొందరుకు జాల్మానాలు విధింపబడినవినియు, కార్పొరేషనువారు, పోలీసు కమిషనరుగూ రిట్లుజేయకుండుటకు గోరవలెనని పల్కిరి.

అగ్యక్షులు పోలీసు కమిషనరుగారికి వార్తపంపి ప్రాసిక్యూషనుల నిలుపుటల జేయుట కంగీకరించిరి.

అత్యవసరమున కొక విషయమును చర్చించుటకై కె. వ్యాసారావుగారు లేచిరి. “జోనుగారి ట్రాన్స్ ఫర్ విషయములో ప్రభుత్వమువారు మనపట్ల చాల అగౌరవముగ ప్రవర్తించిరి” అని నూటాడబోవుచుండ అగ్యక్షు లావిషయము తామెరుంగుదనుననియు, అయ్యది అత్యవసరము గాదనియు నెట్లు పేర్కొనిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు:—(అగ్యక్షు నుద్దేశించి) మీరు గాని మరియే సభ్యుడుగాని కమిషనరుగ నుండుటకు ఎవరిపేరైనను నూచించియుండ లేదా?

అగ్యక్షులు:—మునిసిపల్ చట్టముయొక్క ఏ సెక్షను ననుసరించి మీరాప్రశ్న నడిగితిరి? అనుబంధప్రశ్నలు లేవ్ ఇట్టి ప్రశ్నలకు జవాబొసంగుటకు నే నిరాకరించెదను.

పాకీవారల యనంతృప్తి

చక్రయ్య శ్రేణిగారు:—కొంతకాలము క్రితము పట్టణమందలి పాకీపనివారల కష్టముఖముల విచారించుట కొక కమిటీనియమించి యుంటిమి. ఆకమిటీవలన నెట్టియవయోగము లేక పోవుటయు, పాకీపనివారలపట్టి యట్లు అనంతృప్తులై యుండినట్లు తెలిసినది. ఇటీవల వార్తాపత్రికలయందలి వార్తలవలన ఆరోగ్యశాఖాధికారిచే పాకీపనివారల సంఘమునకు వ్రాయబడిన యుత్తరము వారిని సంతృప్తుల జేయజాలకపోయెను. కాలు పని పూర్తియగుటవలన సుమారు 150 మంది పనిలేక పంపి వేయబడిరి. ఈపరిస్థితులలో మరికొంత కాలముండినచో సమ్మెకట్టు ప్రారంభింపబడు సూచనలు గలవు. పాకీపనివారల వద్ద నుండి సమ్మె గలుగవచ్చుననియు కావున త్వరలో సమస్యను పరిష్కరింపవలెననియు సమాచారమందినది. కావున ఆరోగ్యశాఖాధికారి యీ విషయమందు శ్రద్ధ వహించి సమ్మెరాకుండునట్లు యొనర్చగోరెదము.

డా॥ నళేశ్వరమదలియారూగారు:—కొన్నిలువారు గావించిన తీర్మానములు కార్పొరేషను అధికారులచే అవరణయందు పెట్టబడలేదు.

అగ్యక్షులు:—వైవిషయమునంతను తిరిగి పరిశీలించి యనుకూలముగ పరిష్కారము జరుగబడగలదని నుడివిరి.

స్థాయిసంఘ సభ్యత్వము

స్థాయిసంఘ (వర్క్సు) సభ్యుడు యస్. జె. గ్రీనుగారి స్థానమందు తిరిగి యొక సభ్యుని నెన్నుకొనుటకు వోటులు దీసికొనగ భక్తవత్సలునాయుడుగారికి అధికముగ వోట్లువచ్చినందున సభ్యులుగ ఎన్నుకొన బడిరి.

నుంగంబాకం కార్పొరేషను సాలశాలకు యస్. యస్. యల్. సి. శిక్షణబొందిన ఉపాధ్యాయుడు మాసమునకు రు 45 లు వేతనముపై నియమింపబడిరి.

పీఠం వైశాల్యపరమట

పట్టణమందలి పీఠంలను వైశాల్యపరమటగును స్థలముల గొని పీఠలయందు గలపుటకు పలుతావుల గ్రాంటులు శాంక్ష నుజేయబడెను.

బార్డిటోనులో వ్రాడ్ పే, సాలైవిసాయకర్ కోవిలపిథి కూడికను, వైశాల్యముజేయుటకు, ట్రీప్లీ కేనులో ఫక్రునాహేలు 1 వ నందును, 16 వ డివిజను, యాకుహాన్సేనుపిథి, పరశువాకమునందు ఎడ్వర్డు పార్కుపిథి, 16 వ డివిజనులో పుదుపిథి, పెరంబూరులో మునియప్ప నాయకుపిథిని మార్గవరం హైరోడ్డుతో గలుపుటను, పెద్దమెట్టలో కోవిలంగు ముత్తుగ్రనరీపిథిని రామశివపిథిలోగలుపుటను, మైలాపూరు ఎల్లారిపిథియందు లెట్రిను కట్టించుటను, కార్పొరేషనునందు అనేక సంవత్సరములు పనిజేసినవారి కుటుంబములకు కొంత ధనమును శాంక్ష ను జేసిరి.

పిదప 7-15 నిలకు సభ ముగింపబడెను.

శ్రీ తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయము

ఒక సూచన

శ్రీ తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయము, శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయము, అనుమాట లాంఛనల కళచరియమగు కాలము ననే కొందరు దేవాలయస్థాపకులు, ధర్మకర్తలు, ప్రాచ్యవిద్యా పోషకులు నగు నుదారహృదయులు హిందూదేశమునకును, హిందూమతమునకును నెట్టి విద్యావిధాన మావశ్యకము? దేవాదాయము నెట్లు వినియోగించిన సద్వినియోగమగును? అను విషయములనుగూర్చి విపులముగా చర్చించియే యుండిరి. పాఠశాలలు మున్నగునవియు స్థాపించియుండిరి.

ప్రస్తుతము తిరుపతి దేవస్థానములో నిలువయుండిన నలుబది లక్షల రూపాయలను వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమున కుపయోగింతురనియు, నేతద్యవిద్యాలయ విద్యావిధాన ప్రణాళికను దయారుజేయుటకు ప్రధానమంత్రిలగు శ్రీ పానుగెల్లు రాజాగారికొక కమిటీ నేర్పాటుజేయుచున్నారనియు బృతి కలవలన తెలియుచున్నది.

రాబోవు విశ్వవిద్యాలయ విధానమందు రాజనీపకులను దయారుజేయు ఆంగ్ల విద్యావిధానమును, అర్ధకులను దయారుజేయు ఆలయవిద్యయును, వేదవేదాంగములను, మతవిద్యయును గాన శిల్ప, జ్యోతిష, వైద్యాదికాస్త్రములును నుండునని నూచించబడినది.

ఇందులకేర్పడబోవు కమిటీసభ్యులు యానద్వారత దేశమునందుగల పెద్దపెద్ద దేవస్థానములనుండి యెన్నుకొనబడిన వారలై యుండుట న్యాయము. ఏలనన ఒక గొప్పదేవస్థానపు టాదాయములో నుండి నిలువయుంచబడిన నలుబది లక్షల రూపాయలను వినియోగపర్చునపుడు స్థాపించబోవు విశ్వవిద్యాలయము చాలవరకు ప్రాచ్యవిద్యాభివృద్ధికిని, హిందూమతోద్ధరణకును ఉపయోగించునదియును, యానద్వారతదేశమునకు సంబంధించిన దగుటచేతను ఈవిధమున నెన్నిక యత్యవసరము. కేవలము పాశ్చాత్యవిద్యలయందు డిగ్రీలబొంది, స్వమతము, స్వదేశవిద్యలు మున్నగువానియందు బభినివేశము లేనివారి కమిటీయందు చేరవలెనని యీవిశ్వవిద్యాలయమువలన దేశమునకుగాని, మతమునకుగాని యెట్టిలాభమును గలుగబోదు. వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయమును మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకుం బ్రతియేయగును. అట్టిజేయగనేని యీవిశ్వప్రయత్న ముక్కురలేదు. కాశీ, రామేశ్వరము, గయా, ప్రయాగ, క్రిరంగము, తిరుపతి, కంచి, కాళహస్తి, సింహాచలము, అన్నవరము మున్నగునెన్నెత్తెత్తెముల నుండి యుద్ధరిద్దరిగాని, అంతకంటె నెక్కువమందిని గాని కమిటీసభ్యులుగా నెన్నుకొను అధికార మీయవలెను. అక్లేర్పడిన కమిటీవారేర్పరచు విశ్వవిద్యాలయవిధానము భారతదేశమునకును హిందూమతమునకును, విశ్వకల్యాణమునకును మిక్కిలి దోడ్పడును. ప్రారంభముననే యిట్టిజాగ్రత్తలేకున్న ప్రజలయందనంతుష్టి ప్రబలును. భక్తులు శ్రీవేంకటేశ్వరులవారికి సమర్పించిన నలువదిలక్షల రూపాయలను నిరర్థకమనియెంతురు. దేవాదాయముల సొమ్ముల వినియోగించు ప్రతికమిటీయందును దేవస్థానములకు సరియగు యెన్నికహక్కు (Representation) ఉండితీరవలెను. స్వయంనిర్ణయసూత్రము నీపాటియైన పాటించనియెడల విశ్వవిద్యాలయము లోకోపకారి కాబోదు.

ప్రస్తుతస్థితియందు దేవస్థానస్థాపకులును ధర్మకర్తలును, దేశమతపితైషాదులు లేమతము యజ్ఞప్రాయములను పత్రికలములమునను, సభలములమునను, వ్యక్తికరించి న్యాయసామ్యము సద్వినియోగమునకు దెత్తురని నమ్ముచున్నాను.

వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయము ప్రణాహృదయము నాకర్షించినపుడు ఇతరదేవస్థానములపాఠశాలలను దానిక్రిందికి జేర్చుట కభిలషించును.

పొక్కులూరి లక్ష్మీనారాయణ

అటకత్తెను ఎత్తుకపోవ యత్నములు

న్యాయాగ్రహార (ఫిల్మిట్రై)కు బయస్కోపు ఫిల్ముల కొరకు నాటకము లాడ పేర్పొందిన మిను మేరీ ఫిక్చర్స్ ను దొంగతనముగా ఎత్తుకపోవ యత్నించినందులకు మువ్వగను పోలీసుగారు ఆరెస్టుజేసిరి. కులదారులు ఆమెకు, మరి యిరువురు నలుమగను గూడ యిట్లే దొంగిలించుకపోయి దూరముగా దాని తిరిగి విడుదలకు ప్రతి ఒకరికి 20,000 పానులు చొప్పున పుచ్చుకొన దలచిరి. పోలీసులు వచ్చుచున్నట్లు వారమురోజులు ముందుగనే తెలిసి, పోలీసువారి గూఢచారులు వారి రహస్యపు టాలోచన లన్నియు విని తలుకొనిరి.

అభివృద్ధిశాఖామంత్రి కాకినాడలో చేసిన పని

(మా ప్రత్యేక విలేఖరి)

కాకినాడ, జూన్ 23:—నిన్న సాయంత్రము పానెం జరుబడినది. అభివృద్ధిశాఖామంత్రి యగు రావు బహదర్ టి. ఎన్. శివబాబుగారు నామరగోటం వచ్చి అచ్చట గల గ్రామముల వ్యవసాయభూమిని పరిశీలించి కాకినాడకు సుమారు 4 గంటలకు మోటారుమీద వచ్చి దినాకొబూర్ల కొమ్మిరెడ్డి మూలనాగయ్యగారి నాయకుగారియింట బసచేసిరి.

అందులోనే జిల్లాలోని పరపతిసంఘములకు సంబంధించిన కొందరు ప్రెజ్డెంట్ల ఇతరుల బోనికొనివచ్చి సుమారు 6 గంటలకు పరపతిసంఘముల అభివృద్ధినిగించియు పరపతి శాసనమునందటబూర్లు చేయవలసినదానినిగించియు ఇష్టానుసారము చేసెను. కొలదివందయే సభలోనుండి. ఆయన్ను బాటిలో పాఠశాల వంటకూరయ్య (కాకినాడ కో-ఆపరేటివ్ బాంక్ ప్రెజ్డెంట్) నేత్రాంటి శ్రీనివాసకోనేట్రావు (కాకినాడ కో-ఆపరేటివ్ బాంక్ వైస్ ప్రెసిడెంట్) శ్రీకృష్ణగల రమణరావు (రామచంద్రపురం బాంక్ ప్రెసిడెంట్) మాంధావ నరసింహారావు (రామచంద్రపురం యూనియన్ ప్రెసిడెంట్) చౌదరిమాడేన సర్వనారాయణ (అలమారు యూనియన్ ప్రెసిడెంట్), లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావు, చర్ల వంటకూరయ్య రామబాబు, జిల్లా మూలనాగయ్యగారి నాయకుగారియింటిది.

చర్చింపబడిన విషయములలో ఒకటి, గ్రామపరపతి సంఘములలో నోకసభ్యుడు అప్పుపుచ్చుకొని తర్వాత తన యాస్తిని మరెవరికీ ఋణము నిచ్చువారికి తుఖాపెట్టినప్పుడు పరపతిసంఘములకు ఇచ్చిన అప్పులను సహజముగా పోవుట తటస్థమిచ్చునను అట్టి తటస్థత పరపతిసంఘము దాని అప్పును రాబట్టుకొనే హక్కు ఉండవలెనని మంత్రితో చెప్పిరి. మరెవరికీ యేమన, జమిందార్ గ్రామములలోని రైతులు పంట కాలమునకు పూర్వమే జమిందార్ కి ధనము చెల్లించవలసియున్నదనియు, అట్లుగాక గవర్నమెంటు కిస్తీ వాయిదాలనే యేర్పరచవలయుననియు, ఇట్లు చేసినయెడల రైతులకు లాభదాయకమనియు చెప్పిరి. పరపతి సంఘము శాసనము అట్లు అమలులో జరుగుచున్నదియు దానినిబట్టి అవసరమున మార్పులు చేయునని సిఫార్సుచేయుటకు ప్రత్యేకముగ నోక ఉద్యోగి నియమింపబడవలయు, అందువల్ల నిట్టి సలహాలు ఏమైన నున్నయెడల వారికి తెలియజేయవలసినదనియు, అట్లునే ఎస్టేటులాండ్ ఆఫ్ఫీసుగూర్చి ఆలోచించుటకు ఒక సెలెక్షన్ మిటి నియోజింపబడెన గనుక వారికిగూడ సలహాలను పంపి ఆలోచించుమని కోరవలసినదనియు నిట్టి సమాధానములను మంత్రి యిచ్చెను.

వ్యవసాయ ఆసరరి అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లను నియమించుట అనుచితమనియు, సహకారముయొక్క ప్రజాస్వామ్యసూత్రమునకే విరుద్ధమనియు, అట్టిపనికి ప్రస్తుతమున్న న్యూపర్వైజింగ్ యూనియన్లకే ప్రచారమునకు ధనసహాయ మిచ్చి ప్రోత్సహింపవలెననియు, వెంట్రో బ్యాంకులలో ఇప్పుడు విశేషముగ బాంకులు పెరుగుటకు తగిన న్యూవర్ విజ్జా లేకపోవుటయు సహకారాదర్శములు సూత్రములు తెలియజెప్పి ప్రచారము లేకపోవుటయు కారణము లగుచున్నదనియు, కాబట్టి యూనియన్లకే ధన సహాయ మిచ్చి వాటిని బలపరచవలసినదనియు మంత్రితో చెప్పిరి.

ఆసరరి రిజిస్ట్రార్లను నియమించుట అనుచితమనియు అట్టి తర్వాతముల గోదావరిజిల్లా పరపతి సంఘసభ చేసినట్లును మంత్రిగారు తెలిసికొనుట యిదియే ప్రథమము. దక్షిణజిల్లాలలోనే యిట్టి ఆందోళనమున్నదని యనుకొనిరటగాని ఉత్తరజిల్లాలలోగూడ అంత ప్రతిపాదనలున్నట్లు యిప్పుడాయనకుగోచరించినదట. యూనియన్లలో బలహీనమైయున్నదానికే ఆసరరి అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ల సహాయము యివ్వబడుననియు దక్షిణ కన్నడజిల్లా శాసనసభ యూనియన్లను, మద్రాస్ ప్రావిన్స్ యంతో కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్లను, ఇంకను యితర వానికీని సహాయము మొనర్చినట్లు, అవసరమైతే ప్రచారము నిమిత్తము యిక్కడి యూనియన్లకుగూడ ధనసహాయము చేయబడుననియు మంత్రిగారి యభిప్రాయ మైనట్లు కన్పించుచున్నది.

ఇంతలో అల్పాహారములు తీసికొనవలసినదని గృహస్థ మూలనాగయ్యగారి నాయకుగారి కోరిక. కాని కొందరు

కాంగ్రెసు మనుష్యులను యితరులను సభ యంతటితో అయి పోయినదను కారణముచే ఆనలకు నడువనాగిరి. వెళ్లినవారిలో డో. రామచంద్రరావు, నే. కోనేటిరావు, వృ. సత్యనారాయణ, మాంధావ నరసింహారావుగారుండిరి. కాని మరల మరల నాహ్వానింపబడగా తప్పనిసరిగా ఇష్టము లేకపోయినప్పటికిని అల్పాహారములందు పాల్గొనవలసినవా రైరి. గృహస్థమను అంతకును మాట చక్కినదట.

అనంతరము 6-30 గంటలకు మంత్రియును, నాయకు గారును, లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావుగారును కలిసి పెడ వెంటల చలపతి పురమందిరమును చూడవచ్చిరి. పురమందిరమును, అందుల సారస్వతసంఘమును, ఆ క్లబ్బు ఆటలను, గోదావరిజిల్లా సంఘభాగమును, మట్టున నున్న విశాలభలమును మంత్రి ప్రమోదముతో జూచెను. జిల్లాసంఘభాగమున గల శ్రీ కొచ్చర్లకోట రామచంద్ర వెంకటకృష్ణారావు ధర్మపుస్తకభాండాగారమును పరిశీలించిరి. అంత విలువగల పెద్దభాండాగారమును మిగల ఆశ్చర్యముతో పరిశీలించిరి. భాండాగారకార్యదర్శి యగు ల. సుబ్బారావుగారు భాండాగార అధికమస్థితిని గురించియు, గవర్నమెంటు ప్రభుత్వములో గ్రాంటునిచ్చుటయు, తర్వాత నియ్యక పోవుటయు, యిప్పుడు ప్రావిన్స్ యంతో సంబంధముండి గ్రాంటు యివ్వమని దరఖాస్తు పెట్టుటయు, ఈ కథను నివేదించిరి. గవర్నమెంటు గ్రాంటు యివ్వవలసినదే. ఏల యివ్వలేదోకాని, అయినను విశ్వాశాఖ డైరెక్టరు సిఫార్సునబట్టి యందునను సూచనతో మంత్రి తన అభిప్రాయమును తేల్చెను. ప్రేక్షకుల పుస్తకములందు సంతకముచేసి తర్వాత తనయభిప్రాయమును వ్రాయునని మంత్రి నిర్ణయించెను.

నేటి యుదయమున 8-30 గంటలకు మోటారుమీద నాయకుగారితో మంత్రి దక్షిణాపథముగ పురాంత్యమునకు బోయి మల్లాది సత్తిలిగంనాయకురు ధర్మసంఘం జూచిరి. వాని ధర్మకర్తయగు దినాకొబూర్ల దుర్గేశ్వరీశ్వరీరావుపంతులుగారు గౌరవపూర్వకముగా నాహ్వానించి పాతశాలను, ఆయన ర్యేవ వైద్యాలయమును, సత్రమును, కార్మికపనులను జూపిరి. మంత్రి సంతోషస్థాంతుడయ్యెను.

మిమ్ము దేవాలయపు వీధి నున్న గోదావరిజిల్లా కో ఆపరేటివ్ బాంకింగ్ యూనియన్ ఆఫీసునకు దయచేసిరి. 9 గంటలైనది. బ్యాంకింగ్ సభ్యులను అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లను, ఫీల్డ్ ఇన్స్పెక్టరును ఉండిరి. వైస్ ప్రెసిడెంటు అయిన నేత్రాంటి కోనేట్రావుగారు మంత్రిగారిని కర్పూరమాలాలంకృతుని చేసి లోనికి రావించిరి. కార్యదర్శి యగు పాఠశాలి వెంకట్రామయ్యగారు కార్యాలయమును జూపిరి. అందఱును సుఖాసీనులైన పిదప కో-ఆపరేటివ్ పబ్లిక్ సర్వెంటు సంఘము తాలూకు అక్రాంట్లను మంత్రి చూచి అందుల పద్ధతుల సరిగనున్నట్లు తృప్తిపరచుకొనెను. మరల నిన్నటి ఆసరరి అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ల నియమించుటనుగూర్చి చర్చ చేపడెను. న్యూపర్వైజింగ్ యూనియన్ల బలహీనమయినను కాకపోయినను ఆప్రశ్నతో నిమిత్తము లేకుండ గ్రామములలో తగుప్రచారము జరుగుటకై యూనియన్లకు ధనసహాయ మొనర్పవలెనని కోనేటిరావుగారు చర్చకు మొదలు పెట్టిరి. ఆసరరి అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ల ప్రశ్న ఎత్తకుండా అవసరమైనచోట్ల యూనియన్ల డిపార్టుమెంటువారికి ధనసహాయము నకై దరఖాస్తు పెట్టినట్లుయితే అట్టి దరఖాస్తులను అనుమతము గనే యొందుతురని మంత్రి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. అందుమీదట సభ్యులు చెప్పినదేమన, వ్యవసాయ సెలెక్షన్ వారిని తయారు చేయుట కంటే యూనియన్ల కే ప్రోత్సహముతో ప్రైయింగ్ యినింగ్ యివ్వవలసినది; ఏ యూనియన్ల బలహీనములో బలమైనవో స్పష్టీకరించి చెప్పటయు సాధ్యపడదు; డబ్బు లేకపోవుటచేతనే ప్రచారము లేకపోవుటచేతనే యూనియన్ల తనిఖీ చేయలేక పోవుచున్నవి; ఆసరరి అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ల కిప్పుడు వినియోగింపబోవు ధనములో సగము మాత్రము యూనియన్లకు యిచ్చినట్లు యితే సరియైనపని జరుగును; ఈమధ్య భూపతిరాజు వెంకటపతి రాజుగారు (విశాఖపట్టణము) చెప్పినట్లుగా యీ ఆ. అ. రిజిస్ట్రార్ల నియామకము సహకారమునకు విదవ చక్రముగ పరిణమించి నిరపయోగకర మగును.

ఈచర్చయందు మంత్రి తేల్చిన యభిప్రాయ మేమనన, ఆ. అ. రిజిస్ట్రార్లను గవర్నమెంటు నియమించురు. ఆ ఎక్స్ పెరిమెంటు పర్యవసానమును చూతురు. అర్హమైన యూనియన్లకు దక్షిణ జిల్లాలలో యిచ్చినట్లే ధనసహాయ మివ్వబడును. అయినప్పటికి యీ వివరము లన్నిటికి నిప్పుడు ప్రత్యుత్తరమివ్వ సాధ్యపడదు గావున ప్రాతపూర్వకముగ మికోరికలను సలహాలను తెలియబరచినయెడల వానిగూర్చి యాలోచింపబడును.

కాన్పూరులో చేశారు మహాజన సభాధ్యక్షత

బాబు అరవిందమోక్షగారి నే ఎన్నుకొనవలెను

డాక్టరు మాంజిగారి అభిప్రాయము

ఈసంవత్సరము డిశంబరు నెలలో కాన్పూరులో జరుగనున్న దేశీయమహాజనసభాధ్యక్షతకు నేను అరవిందమోక్షగారిపేరు తప్ప మరి ఏపేరునుగూడ సూచింపజాలను. వంగరాష్ట్ర విభజన సమయమున ప్రధాననాయకుడుగానుండిన ఘోషగారిపుడు పుదుచ్చేరిలో మానియ్యెయ్యన్నాడు. నామనోనేత్రమునకు గోచరించినవా రందరిలోను భారతమాత మృత అస్తికలలో మరల జీవచైతన్యమును కలిగింపగలవారు అరవిందమోక్షగారు తప్ప మరి వ్వరును నాకు కనబడుట లేదు. కాన నీపాటితపము చాలించి వచ్చి మాంజ్యమును బురదలో చిక్కుకొనిన కాంగ్రెసు రథమును పైకితీసి నడిపించువని నేను అరవిందమోక్షగారిని వేడెదను. అరవిందమోక్షగారి నే ఎన్నుకొను డని అన్ని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘముల వారిని నేను కోరెదను.

మహాత్ముడికను అధ్యాత్మిక నైతిక ప్రచారమునం దే నిమగ్నుడై యున్నాడు. ఖిదరు, రాట్లము, అస్పృశ్యతా వారణము, అహింసావ్రతము మున్నగువానివలన ప్రాపంచిక పరమగు లాభ మేదియు నిపుడు కాంగ్రెసుకు కలుగదు.

గత నాలుగేండ్లనుండియు మహాత్ముడై పవిత్రతరణోద్యమమును కడుతీవ్రమముగా సాగించుచుండుటవలననే యిపుడు దేశమునం దిట్టి ప్రతికూల్యమేర్పడి పెక్కు రాజకీయపక్షములు తలయెత్తినవి.

ఇట్టి తరుణమున దారిచూపగల డని దేశీయులందరును దాసుగారి నాశ్రయించిరిగాని ఆయన మనల దిగ నాడిపోయెను.

కాన మరల నైకమత్యమును నూతనోత్సాహమును దేశీయులలో కలుగవలెననిన అత్యధికమగు సామర్థ్యముగలవారు నాయకత్వమును వహింపవలెను. అందులకు అరవిందమోక్షగారి యిపుడు కనపడుచున్నారు.

అప్పటికి సుమారు 9-30 గంటలయినది. అంతట మూన్సిసిపల్ డైరెక్టర్లతో మంత్రి పశువుల చికిత్సాలయము నకు వెళ్లెను. దానిని పరిశీలించి పిదప 10 గంటలకు గాంధీ నగరమున నున్న కోనేటియన్ బాబ్బి సుమన్ పారిశ్రామిక క్రమునకు వెళ్లి అరగంటకాలము గడపెను. పారిశ్రామికాధికారి యైన రివరెండు స్మిత్ గారు వడపు పాతశాల భాగమును కార్ఖానా పనిచేయు భాగము నుం త్రములను పనిముట్లను చేయబడిన కుర్చీలు, బల్లలు, మొదలగు సామగ్రిలను చూపెను. ఈసంస్థయొక్క కథనగూడ తెలియజేసిరి. మంత్రి తనసంతోషమును తెలిపి వెంటనే చామర్లకోటకు మోటారుమీద పయనమాయెను. ఈసంస్థ పెట్టి ఒక సంవత్సరము పూర్తికాలేదు. దీనియొక్క ఉద్దేశము బాలరు స్వతంత్రతనముచేసికొనుట. రి సంవత్సరములు వడపు పని నేర్చుకొనుట ముపిదప రెండు సంవత్సరములు కార్ఖానలో పనిచేసి యంత్రలను తెలిసికొనుట. ఇప్పుడు స్కూలును కట్టివేసిరి. రేపటి దినమున తెరచెదరు. మంత్రిగారి నిమిత్తమై పట్టణబాలరు 10 మందిని రావించి పనిచేయించి చూపిరి. ఇప్పుడు సుమారు 50 మంది బాలరున్నారు. రూ 40,000 లు యీసంస్థకు నిర్మించుటకు వ్యయమయ్యెను. ఈసంస్థను పట్టణమునందలి మిషన్ పాతశాలలకును కార్మికపనివిషయమై సాలు ఖర్చు రూ 6000 లయినది. గత సంవత్సరము రూ 600 లు గ్రాంటు గవర్నమెంటు సాంక్షికచేసిరి. ఇప్పుడు మరల పరిశ్రామిక ఇన్స్పెక్టరు ద్వారా గ్రాంటునకై దరఖాస్తు పెట్టిరి.

మంత్రి చామర్లకోట ఫ్యాక్టరీలో వ్యవసాయశాస్త్రమును నేర్చుకొన దరఖాస్తుదార్లను నిర్ణయించి పిదప రాజమహేం ప్రసాదు మోటారుమీదనే వెళ్లి కర్నూటికి కాగితపు యంత్రములను పరిశోధించి సాయంత్రము మెయిలులో చెప్పి పురికి వెళ్లెదరు. మొత్తముమీద యీమంత్రియొక్క చర్య చూచినయెడల యీయన తమ యభిప్రాయమును వ్యక్తపరచి వెలువరింపవలయును విషయమును విశేషముగ చర్చింపనియ్యకొనవలయును, ప్రభుత్వ యిష్టానుసారమే నడుచుకొనవలసినట్లును స్పష్టపడుచున్నది.

జాబులు

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

యూనియనుబోర్డు ఎలక్షనులు

సాధారణముగా యీ ఎన్నికలు జూన్, జూలై నెల లలో జరుగును. ఈజిల్లాలోనున్న యూనియనుబోర్డులలో నింతవరకు కాంగ్రెసువారు మెంబర్లుగానున్నది అంతగ లేవనియే చెప్పవచ్చును. యూనియను బోర్డు గ్రామ పురపాలకామ నకు పునాదిపడింది. కాంగ్రెసువారు తప్పక యూనియను బోర్డును స్వాధీనపరచుకొని కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమ నందు జరిపించుట ముఖ్యకర్తవ్యము. యూనియనుబోర్డు ఎన్ని కలలో గూడ అవసర జాతిభేదములను నిడుకొనక వోటరు తప్పక దేశసేవయే ప్రధానముగ నిడుకొని పనిజేయుచున్న జాతీయవాదులకే తమవోట్ల నిచ్చి వోటర్ల విధికృత్యమును సర జేర్చుకొనుచుగాక!

ఈ జిల్లాలోనున్న యూనియనులు

యర్నగూడెం తాలూకా:—కొవ్వూరు, దొమ్మేరు.

తణుకుతాలూకా—తణుకు, వేల్పూరు, కొండ్రాజవరం, అత్తిలి, పెంటపాడు, పెనుగొండ, నిడదవోలు.

నరసాపురం తాలూకా:—నరసాపురం, ఆదంబ.

భీమవరం తాలూకా:—భీమవరం, వీరవాడవరం, ఉండి ఆకిపేడు.

ఏలూరుతాలూకా:—పూర్ణ, కైకరం, గుండుగొలన, భీమడోలు, పెదపాడు, కొవ్వలి.

ఈ యూనియను బోర్డులలో నామినేషనుచేయుమెం బరను తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటులే నామినేషను చేయ వలెను. వీరు చేయు నామినేషనులు అగ్రజాతులలోనుంచియు పార్టీకక్షలను అనుసరించియు చేయుచున్నట్లు విధితమే. నామినేషనులు తక్కువజాతిలోనుంచిచేయుటకు ఏర్పడినవన్న మాట ఎల్లరకు తెలిసినదే. కాని జరిగించేది వేరు అగుటవల్లనే మన దేశీయులు నింకను స్వరాజ్యమున కసర్దులను చెప్పవలసినవచ్చు చున్నది. పంచముల నామినేషను చేసి అప్పకృతను తొలగించుటకున్న వారిని మనతోపాటు సోదరులగఁజూచుటకు తప్ప క యీ సం॥ రము నుంచి అయినా ప్రతియూనియనునందు పంచములనే నామినేషనుచేయుట ముఖ్యకర్తవ్యమని భావించుచు గాక.

శనివారపు సుబ్బారావు.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘపు

సర్దులరు నెం 8 రు

88 వ దేశీయసహసభా ప్రతినిధులకు

జూన్ 28:—ఈ ప్రాంతములందు వేదవిత్తమునకుయొ నుడిగిపోయినట్లే కనబడుచున్నది. 4, 5 కోలాసాండీ వర్ణము కురియుచు ముసురుపట్టియున్నది. ఈసంవత్సరము పంట లింత వరకు తెడిపాకపోయినను ఆతివర్షమువల్ల నష్టముగనని భయ పడుచున్నారు.

మండపాక రంగయ్య

కార్యదర్శి.

నిడదవోలు యూనియను

నిడదవోలు పశ్చిమగోదావరిజిల్లాకు ముఖ్యస్థానమున నని ఎల్లరకు తెలిసినదే. ఇంతవరకు డివిజన్ ఆఫీసు, జిల్లాజ స్ట్రీయ ఆఫీసు, సబ్జిజిస్ట్రేరుఆఫీసులు వచ్చినవి. అసలేకొంప లులేవు. ఈ ఆఫీసుఉద్యోగిగతుల కాపురముందుటకు యిట్లు తేక పడే చిత్తు యంతఅంతయనికాదు. వెంటనే గవర్న మెం లువారు స్థలమును తీసికొని పట్టణముగట్టుటకు తగువిర్మాటులు గావించి యీకొరత దీర్చెదరు గాత! ఈ నెల 29 వ తేదీని యూనియను నూతన ఎన్నికలు జరుగనున్నవి. అధ్యక్షులుగా నున్న మున్సిఅల్మన్ వాహు సాహెబుగారు యం. యల్ సి. గానున్నవాడనకు డా॥ బొమ్మకంటి రామమూర్తి శర్మగారు పోటీచేసిరి. బహుశా శర్మగారే నెగ్గవచ్చును.

(ఒక విలేఖరి)

వృత్తాంతలేఖలు

రాజమండ్రి తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీ

నూతన అధ్యక్షుని ఎన్నిక

పలివెలయందు ఆమోదింపబడిన స్వాతంత్ర్య

తీర్మానము సవరణగావించబడుట

(ఒకవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, జూన్ 28:—రాజమండ్రి తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీ నిన్న సమావేశమయ్యెను. వాస్తేటి సత్య నారాయణగారు రాజీనీయులచే కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షత పదవికి వద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొన బ డె ను. వే కి య భా వ యం రు న దు ప బ డు చు న్న “కాంగ్రెసు” వారపత్రికను అన్న పూర్ణయ్యగారు సంపాదకులు. శివనగరపు సత్యాగ్రహశ్రమ మందు అన్నపూర్ణయ్యగారు రొక ఆశ్రమవాసి. బ్రహ్మజ్యోతుల సుబ్రహ్మణ్యంగారి అనుచరులనుబట్టి యీమధ్య జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శిగా అన్నపూర్ణయ్యగారు ఎన్నుకొనబడెను. జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులుగ సరిగా నెన్నుకొనబడకపో యినను, బహిష్కారవాదయైనను అన్నపూర్ణయ్యగారు గత మార్చి నెలొఖరువరకును నూలు చందాయే నుండవలయునని ప్రావీణుడలేదు. నూలు చందా అనుటనందు తెట్టుట సాధ్యము గాదనియు దానిని రద్దుచేయవలయు ననియు తన పత్రికయందు అన్నపూర్ణయ్యగారు వ్రాసిరి. తెల్లము కాంగ్రెసు జరిగిన నాల్గు మా స ము ల నం త ర మందు నూలుగొని చందాగా నిచ్చి కాంగ్రెసు సభ్యుడుగ అన్నపూర్ణయ్యగారు జేసిరి. అన్నపూర్ణయ్యగారు ఎన్నుకొనబడిన విషయచందా విషయమై తమకుగల అభిప్రాయమును పునః స్పృశ్యముచేయ వలసిన దని గోరబడిరి. అసహాయోద్యమతత్వమువారు గాన నూలు చందాయెడ అభిమానము జూపి పలువురు దానిని అంగీకరించు నట్లు జేయుటకు అన్నపూర్ణయ్యగారు పాటుపడెదరు. అధ్యక్షునిగ అన్నపూర్ణయ్యగారిని జేసిన విషయ పలివెల సమావేశ మందు ఆమోదింపబడిన స్వాతంత్ర్య తీర్మానమును బ్రహ్మ జ్యోతుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు ప్రతిపాదించిరి. కమిటీ అభిప్రాయ మందు దేశమందలి పరిస్థితులు దుస్థితియందున్నందునను అట్టి తీర్మానమును గావించుటకు ప్రస్తుతము సమయముగాదని ఒక సవరణను భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు ప్రతిపాదించిరి. సవరణ ఆమోదింపబడెను. పలివెల కాన్ఫరెసునందు వీరపూజ యను వ్యాసాహామందు బకి గావించబడిన పాఠశాఖ కొంత వరకును సవరణ చేయబడెను. జిల్లాయందలి మిగిలిన తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీలు రాజమండ్రి తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీ త్రోవ ననుసరించునని విశ్వసంపబడుచున్నది. నూలుచందా తీయనివారలనుగరించి ఫిక్సుట మోచింపబడెను. సుబ్రహ్మ ణ్యంగారి మాచనపై నివారణ జరిగెను. (తంతిద్వారా)

22-6-25 తేదీని రాజమండ్రిపరం తాలూకా కాం

గ్రెస్సంఘ కాంగ్రెసుయములో రాజమండ్రిపరం తాలూకా కాంగ్రెస్సంఘ సాధారణసభ సమావేశమైనది. ఈనెలవ తీర్మా నములు గావించబడెను. ఈసభకు డాక్టరు బ్రహ్మజ్యోతుల సుబ్రహ్మణ్యంగారిని అధ్యక్షులుగా యెన్నుకొనడమైనది.

తీర్మానములు

1. మహానాయకులకు దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారి యొక్క ఆకాల మరణమునకు యీసంఘమువారు వారి వివాద మును వెలిబుచ్చుచు వారీయాత్మకు భగవంతుడు సంపూర్ణ విశ్రాంతిని కలుగజేయుగాక యని ప్రార్థించుచున్నారు.

దేశబంధు దాసుగారియొక్క శ్రాద్ధదినమైన జూలై 1 వ తేదీని సాయంకాలము 5 గంటలకు యావత్తు భారతదేశమున ప్రతిగ్రామమునందు ఆయన ఆత్మకాంతికి అన్నిపక్షములవారు కలిసి ప్రార్థనలు జరుపవలయునని మహాత్మా గాంధీగారు చేసిన మాచనను అనుసరించి తాలూకాలోని ప్రతిగ్రామము నందున ప్రార్థనలు జరుపవలయునని యీసంఘమువారు తాలూకా ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నారు.

2. శ్రీయుత శ్రీవిశ్వదీ లింగరాజుగారి 22-6-25

తేదీని రాజమండ్రిపరం తాలూకా కాంగ్రెస్సంఘమునకు యిచ్చిన రాజీనామా అంగీకరించడమైనది. వారిస్థానే శ్రీయు

క్తుగారి అన్నపూర్ణయ్యగారిని తా॥ కా॥ సంఘమునకును జిల్లా సంఘమునకును సభ్యులుగా యెన్నుకొనడమైనది.

3. వాస్తేటి సత్యనారాయణగారు వారి అధ్యక్షతపదవికి 1-6-25 తేదీని యిచ్చిన రాజీనామాను అంగీకరించడమైనది. వారిస్థానే వద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారిని అధ్యక్షులుగా యెన్ను కొనడమైనది.

బ్రహ్మజ్యోతుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు అధ్యక్షతపదవి వదలిరి. సంఘాధ్యక్షులు వద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

4. రఘుదేవపురం పంచము గూడెమునకు వారు కోరిన రు 300 ల లోను తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారు రు 50 లు యిచ్చుటకు తీర్మానించుచు మిగతా రు 150 లు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిని ఆపప్రకృత నివారణ నిధినుండి యివ్వవలసినదని కోరడమైనది.

5. ఈదిగువ తీర్మానమును బ్రహ్మజ్యోతుల సుబ్రహ్మ ణ్యంగారు ఉపపాదించిరి.

ఆమోదకులు:—వాజిపేయాజుల చింక జేశ్వర్లుగారు. పలివెలలో జరిగిన గోదావరియందుల మహాసభలో కాంగ్రెసు విధానముయొక్క ప్రథమసూత్రములోని స్వరాజ్యపదమును సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమని నిర్వచింపవలెనని కాన్పురుకాంగ్రెస్ వారిని కోరుచూ చేసిన తీర్మానమును యీసంఘమువారు అంగీ కరించుచున్నారు.

దీనికి సవరణగా యీదిగువప్రకారము భమిడిపాటి సత్య నారాయణగారు ఉపపాదించిరి.

జేతిన వీరన్నగారు ఆమోదించిరి.

పలివెలలో జరిగిన మండల మహాసభయొక్క స్వా తంత్ర్య తీర్మానమును గమనించి అట్టి తీర్మానమును దేశము యొక్క నేటి సందిగ్ధపరిస్థితులలో చేయుట దేశక్షేమమునకు భంగకరమని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఇందుకు ఓట్లు వేయగా అనుమానము ముగ్గురు. ప్రతి కూటరు యిద్దరు.

సవరణ వ్యాసు చేయడమైనది.

వద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య,

22-6-25

అధ్యక్షులు.

గుంటూరు

(న్వతీయవిలేఖరి)

కాలమానము

జూన్ 28:—ఈ ప్రాంతములందు వేదవిత్తమునకుయొ నుడిగిపోయినట్లే కనబడుచున్నది. 4, 5 కోలాసాండీ వర్ణము కురియుచు ముసురుపట్టియున్నది. ఈసంవత్సరము పంట లింత వరకు తెడిపాకపోయినను ఆతివర్షమువల్ల నష్టముగనని భయ పడుచున్నారు.

శ్రీ నారాయణ దాసుగారు

ప్రఖ్యాతిగాంచిన హరిదాసులకు శ్రీమదజ్ఞాన ఆదిభాట్ల నారాయణదాసుగా రిటీవల బెజవాడలో నివాసానంద్యమున వచ్చి అచ్చట శీతాశ్రామము పాఠశాలకాలక్షేపము జరిగించి పాటల సత్సానందిపరచిరి. గూపట్లగ్రామముల కొందరు ప్రత్యేకముగా వారివాహ్యనింపగా 28-6-25 తేదీ ఆదివారము నాడు మాపట్టణమునకు వచ్చెనని వాదనముచేసిరి. టౌన్ హాలులో టిక్కెట్లపై వారి భాకాలక్షేపము జరుపుటకు నిశ్చ యించిరి. వారిరాకపై సుపాటు తెరుచుమాచుచున్నారు.

శ్రీకృష్ణానంద సినిమా

ఈ బయూస్కోపు కంపెనీవారు నానాటికి భక్తిరస ప్రధానములగు భారత భాగవత రామాయణ చరిత్రలను మహా రాష్ట్రభక్తుల చరిత్రలను కడు రమ్యముగ ప్రదర్శించుచున్నా రు. పాట లత్యంతోత్సాహముతో ప్రతివారమును హృద్యక్రిక్రి రియుఁజ్జుల వచ్చుచున్నారు. మేనేజరుగారును ప్రాప్తయిటరును ప్రేక్షకుల యభిప్రాయముల ననుసరించి తగినపదుపాయములను చేయచున్నారు.

కళావంతుల విద్యాసంఘము - గుంటూరు

ఈ సంఘము తరఫున కళావంతులలో నీడ విద్యార్థులకు ఉపకార వేతనములు యివ్వబడును గాన సహాయము కావలసిన వీడ విద్యార్థులు తాము చదువు పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయునివలనను, కళావంతులలో తగు పెద్దవారివలనను తమ యోగ్యతలనుగూర్చి తెలుపు సర్టిఫికెట్లతో దరఖాస్తులను 10-7-25 తేదీలోగా పంపవ్రాధితులు.

మద్దెల ముక్కంటి,

కార్యదర్శి.

ఉద్యోగస్థి కారము

ప్రకటనార్థమై నవయుగపత్రికనుండి యిట్లు వచ్చినది:-
డా॥ మాంజిగారి హిందూపత్రిక విలేజ్ పంపర్తిం
గా నిట్లుబోసిరి: “సంస్కరణముల నెత్తివేసి పంగరాష్ట్రమును
నిరంకుశప్రభుత్వముగా రిట్లు కట్టించినందువలన మధ్యరాష్ట్రము
వా రిప్పు డేమి కేసునుతో మీరు తెలిసిన గోరయివ్వాడు.
నిరంకుశాధికారులు పంపర్తివేసినపుడు ఈయనకాక మరేమి
చేయగలరు. రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యముకొనుట స్వరాజ్యము
కొరకు మేమిరువురము (పంగ, మధ్యరాష్ట్రములు) కలిపి పని
ప్రారంభించితిమి. చివరవరకు కలిసియే యుండుము.
సుఖముఖములందు తోడు పడెను. మధ్యరాష్ట్రము
పంగరాష్ట్రమును ఒంటిరిగా విడచిపెట్టెను. మహారాష్ట్రము
రిస్పాంసివు సహకారమునకు అనుకూలము. ఫరిదుఖాలోని
సర్వోచి బట్టి ప్రభుత్వమువారు మాతో ఈ రీతిగ సహ
కారము చేయవలసిరి. వారికి తేనిట్లుగా నెట్లు బతులు చెప్పి
ప్రవర్తింపవలెనో మాకు తెలియదు. మీరు వాటినివెత్తు
బట్టి ఫల మనుభవింతురు. మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యములు
ఉద్యోగముల స్వీకరించుట వివరము స్వీకరించునట్టి పద్ధతులనై
గాదని గుర్తించెదరు గాక.”

డా॥ మాంజిగారి ప్రకటనానిష్ఠిరిని నూ చించు
చున్నది. మహారాష్ట్రపక్షమువారు రిస్పాన్సివ్ సహకారమున
కనుకూలరణలు నిజము కాని అసంగతి నిష్పన్న ప్రకటించుట
పాడిన పాత్రే పాడురాయననట్లుండును. ప్రభుత్వము
వారు తమ విధిని నెరవేర్చుకొనుచుండుపుడే దానికి ప్రతిస్ప
త్తిరముగ మనము సహకారముచేయుట లాభకరముగనుండును.
కాని వారట్లుగాక తమపూర్వాధిక్యమును తిరిగి స్థిరపరచుకొన
నెట్లు ప్రయత్నియులు చేయుచున్నారు. మనము చేయవలసిన
ఒక్కటే ప్రభుత్వమువారి సహాయముకొని శాంతముగా పూర్తిగ
అ సహాయోద్యమమును ఆవలించించుట. సగము
సహాయ నిరాకరణ మగు గాంధీదత్తగాని, కొంతవరకు
రిస్పాన్సివు సహకారము వాపు మహారాష్ట్ర పద్ధతి
గాని, కొన్నిపరతులపై సహకారముచేయు తిరుగు పద్ధతులు
గాని. కేవలము చెప్పినట్లు చేయ లాకునిట్లు పద్ధతి గాని,
యేమియు పనికిరావు. మనకు గావలసిన స్వరాజ్యమును
చేయవలెను. మన బానిసత్వపు శృంఖలము నింక నెక్కువ
విగించును. కావున ప్రత్యక్ష రాజకీయములందు రిస్పాన్సివు సహ
కారమునకు తావు లేదు. మధ్యరాష్ట్రస్వరాజ్యములు ఉద్యో
గముల స్వీకరింపగలని డా॥మాంజిగారు నూచించుచున్నారు.
ఇది జాగినచో స్వరాజ్యపక్ష మంతరించు నని చెప్పవచ్చును.
ఉద్యోగముల స్వీకరించుట యనగా ద్వంద్వ ప్రభుత్వపద్ధతి
కిని, 1919 సంస్కరణల చట్టములోని అనువాకరముగ్రహించుం
బులును (సీరికను) అంగీకరించినట్లే. తాము నిరంకుశులై
ప్రవర్తింపమని మాంజిగారు నమ్మకముగ పలుకవచ్చును. నిజమే
అయియుండును. నీవు వారిన్న కార్యనిర్వాహక పద్ధతులందు
దేరి యెక్కువగా, వాటింపవచ్చు. చక్క పాత్రవాదముల
జానవచ్చును. బ్రాహ్మణ్య కాఖలకు యెక్కువ జెబ్బు సంపా
దింపవచ్చును. కాని యి చంతయు గూడ ద్వంద్వ ప్రభుత్వ
విధానము నిర్వహించుట యే యగును. దానివలన
మనకు కౌత్తికముగ కొంత లాభము కలుగవచ్చును.
కాని స్వరాజ్యము సాధించు మార్గమునం జేయును అనిపింపి
యుండును. ఉద్యోగముల స్వీకరించుట నిరంకుశప్రభుత్వము
వారిని సంస్కరణముల మార్పునట్లు నిర్బంధింపజాలదు ఉద్యో
గముల స్వీకరించినచో స్వరాజ్యములకును తిరుగు స్వం
తంత్రమునకు భేదముండును. స్వరాజ్యపక్షమునకు రెండుముఖ్య
విషయములు గలవు. 1. నోచేంజరులవలెనే కాంగ్రెసుయొక్క
నిర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగించుట. 2. స్థానిక సంఘములు
శాసన పద్ధతిలో తేలికపెట్టెంబద్ధాన మునందలి ప్రవర్తనము
వాటి యెత్తులను బయల్పెట్టుట. ఈ రీతి గా
స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్మాణవిధ్యంబకార్యములు రెండును
తమలోనే యుముచ్చుకొని తమప్రత్యేకతను స్థిరపరచుకొను
చున్నారు. ఇప్పుడు నిరంకుశత్వముకొంద ఉద్యోగముల స్వీక
రించినచో ఈయనతపోవును. స్వరాజ్యములు భయపడి ఉద్యో
గముల స్వీకరింపలేదని పడనివారనవచ్చును. కాని అంతమాత్ర
మున పొందవచ్చునట్టి ఫలితంబురాధ మొనర్పరారు. ఈ ఆప
రాధ మొనర్పిన చో పడవమిగుల దుఃఖింపవలసి వచ్చును.
నిర్వహ్యముగను, నిర్వహ్యలేదాగ నున్న పరిపాలనావిధానము
సంగతి అదిదక్షిణాపక్షముల సవరింప కత్తి లేకపును, పాల్గొనుట

ఆంధ్రభారతీ తీర్థ

“డిప్లోమా పరీక్ష” లు (1925)
(నాట్యకోవిద, పురాతత్వకోవిద)

మొన్న మొయిసెలలో ఆంధ్రభారతీ తీర్థము మొదటి
సంఖ్యలో ఉద్వేగముతో “ఆనరు డిప్లోమా” పరీక్షలు సంగీతములో
ను, నాట్యప్రయోగములోను, లఘులేఖనములోను చిత్రకళ
లోను జరుపవలెనని. ఇట్లే కవిత్వప్రచరణములోను, వక్తృ
త్వములోను, పురాతత్వ విచారములోను జరుపవలయునని
యు, ఇట్టి డిప్లోమాలు పొందినవారిని వివరము దిగువపరీక్ష
(Bachelor Degree Examination) కు రా నధికారులుగా
జేయవలయుననియు సూచనలు చేసెను. వాటి ననుసరించి ఈ
“ఆనరు డిప్లోమా”లో రెండవతరగతి వాటిని పొందిన వారికి
ప్రవేశపరీక్షలో కొంతభాగమును, మొదటితరగతి వాటిని
పొందిన వారికి ప్రవేశపరీక్ష అంతయు మినహాచేయుదుము.
ఇట్లు నాట్యముందు రెండవతరగతి డిప్లోమా పొందినవారు ఈ
యోజనానిష్ఠి “విచక్షణ” దిగువపరీక్షకు నాట్యవేదముందు రావ
లచిన యెడల వ్రాతపూర్వమున పరీక్ష నీయవలసి యుండును.
1925 సంచి జూలై నుండి నాట్యవేదముందు “ఆనరు డిప్లోమా”
పరీక్షకు “నాట్యవేదకోవిద” డిప్లోమా పరీక్ష అని పేరుండును.
అది రెండుభాగములు (1) కాస్త్రము (2) ప్రయోగము. ఏ
భాగమున కాభాగము ప్రత్యేకముగా పరీక్షనిచ్చి డిప్లోమా
పూర్తిచేసుకోవచ్చును. 1925 సంచి జూలై నుండి మూత్రము రెండ
వభాగమును మొదటితరగతి మార్కులు (60%) వచ్చినవారు
ను మొదటిభాగములో పరీక్ష నీయవలసి యుండును.

“నాట్యకోవిద” డిప్లోమా పరీక్ష (1925-26)

(ఈపరీక్ష 1925 సంచి నవంబరులోను, 1926 సంచి ఏప్రి
లులోను జరుగును) ఇట్లే ప్రతిసంవత్సరమున నవంబరు, ఏప్రి
లునెలలో జరుగు చుండును.)

భాగము 1 (మొదటిభాగము) కాస్త్రము.

1925-26 { (1) చిత్రనీలీయము (చిత్రకళామార్గవిరచియము)
(2) భరతనాట్యకాస్త్రసంగ్రహము (ఆంధ్ర రిసర్చి
యూనివర్సిటీ శ్రీ బ్రహ్మముగళ ప్రచురణము)
(ఈరెండు గ్రంథములలో 3 గంటల పరిమితగల ప్రశ్న
పత్రముండును)

ప్రయోగము.

రెండవభాగము. ఒకప్రసిద్ధ నాటకములోని ప్రధానకథా
భాగమున వచ్చు ధౌమికును శిల్పమున ఒకగంటకు మించకుండా
ప్రవర్ణించవలెను. ముగ్గురు పరీక్షాధికారులు విమర్శించి మార్కు
లు చేయవలెను. ఉత్తీర్ణతకు నూటికి నలభైమార్కులు రావలె
ను. ఈపరీక్షని మార్కులు రాకపోతే తిరిగి ఈ భాగములో
పరీక్ష ఇచ్చి సర్టిఫికేటు పూర్తిచేసుకోవచ్చును. ఇట్లే మొదటి
భాగమునను, రెండుభాగములలోను పరీక్ష పూర్తియైన యె
డల డిప్లోమా ఈయవలెను.

పరీక్ష రెండుభాగములకు కలిపి ప్రవేశమును గు. 2.
ఒక్కొక్కభాగమునకు ప్రత్యేకముగా గు. 1. ఒకమాసము దర
ఖాస్తు ఫారముతో ఆంధ్ర రిసర్చియూనివర్సిటీ లుంట్లు
స్ట్రాబుగారికి నెట్టెంబరు మాసాంతము, ఫిబ్రవరి మాసాంతముల
లోగా చేరవలెను. దరఖాస్తులో ముఖ్యముగా వివరపువ్వు
కాస్త్రముగ్రహించినది వ్రాయవలెను. కాస్త్రము సోధించినట్టి
ఆంధ్రపు తెలియపరచుచు వ్రాాలు చేయవలెను. దరఖాస్తువా
రుడేను, సహాగ్రామము, పేర్కొనవలెను. ఇవ్వవలసినది తెలియ
పరచవలెను. ఇతరపరీక్ష లేక పాస్యము యుండవలెను.

స్వరాజ్యముల పని గారు. మన ఉద్యోగ ధర్మము నెరవేర్చు
కొన అధికారములేవలెను ఉద్యోగమును స్వీకరింపరాదు.
నిరంకుశప్రభుత్వము ప్రతి వ్యంధన విధానము ద్వారా
బయటపెట్టుటయే మన విధి. శాసన పద్ధతిలో విషయస్థితుల
దెచ్చిపెట్టి, స్థానిక సంఘములలో తీసుకు పోరి. తద్వారా
సామ్యమైంపరచు నిగ్మా కాన్వల్యమును అభివృద్ధి
జేయవలెను. ఈ పని ఉద్యోగముల స్వీకరించు రాజీనామాకు
దిగుండనే జేయవచ్చును. కావున మహారాష్ట్రమిత్రులు
తాముజేయవలె కార్యమునుసాగ్ని ముందు గానాలోచించి, తమ
రాష్ట్రీయాయుల సంపది చేపరి పని కొనుచున్నాము. నాగ
పూం లోనాపక్షమువారు సభ జేసి చర్చించవలెను. ఇది మధ్య
రాష్ట్రములకు మాత్రమే సంబంధించినదిగాదు. ఇతరరాష్ట్రము
లకు గూడ చెందును. కావున పూర్తిగా చచ్చించి నిర్మితాభి
ప్రచార మేర్పరచు కొనవలెను. డా॥ మాంజిగారిని ఇందు
విషయమై తగిన యోగ్యులు చేయగోరుచున్నాము.

4. ప్రభుత్వం, బంధుత్వం, పర్యావరణం, శ్రీకాకుళం
(గంజాంజిల్లా) విజయనగరం, భీమునిపట్నం, విశాఖపట్నం,
అనకాపల్లి, యెలమంచిలి, తుని (విశాఖపట్నం జిల్లా); పితా
పురి, ఏలూరు, వెలూరు (కృష్ణాజిల్లా), బందరు, గుంటూరు,
తనానీ (గుంటూరుజిల్లా), కల్లూరు, కెన్నెపట్నం, పెంగు
రూరు, గూడూరు (కృష్ణాజిల్లా) గ్రామములలో నీవరీక్ష
జరుపుటకు నిశ్చయించడమయినది. ఇంకేగాక ఆనరు అభ్య
ర్థులు సమావేశము కాగలనట్లు నెట్లు నిందు కాస్త్రభాగము పరి
క్ష యేర్పరచ వచ్చును.

(2)

“పురాతత్వకోవిద” డిప్లోమా పరీక్ష

ఇది ఆంధ్రయువకులలో పురాతత్వ విచారణములను
ప్రాశస్త్యాపరచుట కేర్పరచడమయినది. ఈభాగముందు మన
దక్షిణదేశములలో నెచ్చటను ప్రాశస్త్యాపరచుట. ఏవిద్యాపీఠ
మునందును అవలంబనలేదు గాని చచ్చించేదచర్చ సప్రమాణ
ముగ వ్రాయవలెనన్న పురాతత్వజ్ఞానము (Knowledge of
Indian Antiquities) ఎంతో అవసరములు. అందును ప్రాచీన
శాసనపరిశోధనము అత్యవశ్యకమై యున్నది. దేశచరిత్రలు
వ్రాయ నుత్సాహము గల యాంధ్రయువకు లీ యవకాశము
సాధారపరచుకొని శాసనవిమర్శనలయందు నిపుణులు గావలె
నని ప్రార్థనాపించుచున్నాము.

నియమములు

1. అభ్యర్థి తానీపరీక్షకు రావలసినట్లు తెలుపుచు ప్రతి
సంవత్సరము ఆగస్టునెలలోగా ఆంధ్ర రిసర్చియూనివర్సిటీ,
ఇంటర్నలు రిజిస్ట్రారుగారికి విజ్ఞాపనవ్రాసి, గు. 1. ప్రవేశ
రుసుము పంపవలెను.

2. దరఖాస్తుచేసిన నెలదినములలోగా (అనగా నెప్టెం
బరు మాసాంతములోగా) ఈక్రింద నుదాహరించిన పత్రములను
పరీక్షకై పంపవలెను.

1. తాను స్వయముగా కనిపెట్టిన 12 శాసనముల అచ్చులు
stampages వాటికి తెలుగునను, ఇంగ్లీషునను లేక దేవనాగరిని
(ఇప్పటి లిపులో) నకలు-అసలు శాసనములు సంస్కృతము,
ప్రాకృత, అరబి, పాలీ, బెరియా, మరాఠీ, గుజరాతీ భాషలలో
గాని ఏదాక్షిణ్య భాషనుగాని వ్రాయవలె యుండవచ్చును.
గవర్నమెంటు శాసన పరిశోధకులు కనిపెట్టి యుండినను బాధ
కములేదు గాని వాటినిగూర్చి యిదివరకు విమర్శక వ్యాసములు
ప్రచురమై యుండగూడదు. శాసనములు బ్రటిషు ప్రభుత్వ
మునకు మునుపటి నానెములమీదనైనా కావచ్చును.

(2) అని దొరికిన స్థలమునుగూర్చిన వర్ణనయును చూచు
పకముగాని లేక పెచ్చునాట, ప్లానుగాని.

(3) ఈశాసనములకు కాలమును బట్టిగాని, స్థలమునుబట్టి
గాని, రాజ్యాంగమును బట్టిగాని, రాజవంశమును బట్టిగాని,
శాసనాంశములను బట్టిగాని, లిపిరచ్యమును బట్టిగాని పరస్పర
సంబంధము కలిపి సమన్వయముచేసి వ్రాసిన వ్యాసము.

ఈ కాగితములను బట్టి యభ్యర్థునికి గల యభినివేశము
విమర్శించి యోగ్యత నిర్ణయించబడును.

3. యోజనానిష్ఠివాదు నిర్ణయించిన ముగ్గురు ప్రసిద్ధు
లకు పురాతత్వ పత్రము పరిపాక్షితములను నిర్ణయించురు.

4. డిప్లోమాలో అభ్యర్థికి “పురాతత్వకోవిద” పట్టుము
(డిప్లోమా) ఈయబడినట్లు చాపలరు లేక ప్రాశస్త్యాపరచుగాని
(ప్రధాని, రెవ్వురు, రిజిస్ట్రారు, డిను (రాజవిద్యావిభాగాధికారి)
పరీక్షాధికార వర్గాధిపతియు దస్సుములు చేయవలెను.

ఈ పరీక్షలు 1925 సంచి ఆగస్టునుండి ఆచరణలోనికి
వచ్చును.

జేపి ప్రాశస్త్యము, } బ్రాహ్మ శేషగిరిరావు,
విజయనగరం, 22-6-25. } ప్రధాని.

తెంగుటూరు, జూన్ 28:— తెంగుటూరు డిప్టీ
ట్రాఫిక్ నూపర్చెం డిట్లు తంతిచేయుచున్నాడు:-మాగ్నము సరి
చేయబడినది. నిన్న 22 తేది 12-80 నిమిషములనుండి బండ్లు
సరాసరిగా నడచుచున్నవి. (ఆ. వె.)

కావోలో రీడింగ్ రూములో చిత్రంజనుని మరణమును
గురించి విచారించుటకు సభజరిపినారు. తిరిగి జూలై 1వ తేదికి
బజారులో బహిరంగసభ జరుగుటకు నియమించినారు. జన్న
వాడగర్వకర్త చిత్తుకు ఆనిశేషయ్యగారు 2 నెలలక్రిందట
చనిపోయినారు. తిరిగి సభకోర్టువారు ఎవ్వరిని ఏర్పాటు
చేయలేదు - అని సర్వేపల్లి వాసుమతరావుగారు వ్రాయు
చున్నారు

వీర ప్రతాప

ఒక విషాదాంత నాటకము

ఈ విషాదాంతనాటకము అంగ్లేయకవివరం దను మాధూత్య ఆర్పాట్ల ప్రాసిన "సాహారాబుగ నుము" నవవరించి వ్రాయబడినది. కవి బందరుపురవాసి. ఆంధ్రపత్రిక హామంకరావుగారు. కవి కీర్తి ప్రధాన ప్రయత్నమైనను అంగ్లేయదేశాల కథను మనకును కూలించునట్లు స్థలవాసులలో సహా మార్పి వీరుల నాంధ్ర వీరులకుగా నొనర్చి కృంగార వీర కరుణాకరములను ప్రధాన రసములగా గైకొని ఆంధ్రలోకమున కాకర్షణీయముగ జేయుటలో తన బుద్ధిశక్తిలను గవరచినాడు. ఇందు గవ్య పద్యముల తైలి మృదుమధురము ధారనిర్దుష్టము.

కథానాయకుడైన వీర సింహుండు తన కుమారుడైన ప్రతాప సింహుండును తన కన్యకను దున్నప్పడే తన యాంధ్రరాష్ట్రమును క్రతువు లగు మాగధేయులబారిమండి రక్షించుటకై భార్యయగు జగన్మోహినీ వద్ద నెలవుదీసికొని ఆటవికపురపుడు భార్య కొక రక్షణోపాయము జన్మించు శిశువు స్త్రీయైనచో కంఠంబునకును పురుషుడైనచో కంఠంబునకును గట్టుమరియు పురుష శిశువైనచో తనకు నంటనే కబురంపమనియు చెప్పి వెడలిపోవును. ప్రతాప సింహుండు జన్మించినపుడు పురుషశిశువని కబురంపినచో వానినిగూడ తనభర్త యుద్ధరంగముల కీడ్చుకొనిపోవునని భయపడి జగన్మోహినీ స్త్రీశిశువని కబురంపును. పిమ్మట ప్రతాపు సింహుండు వెదవాడై తన తల్లివలన తండ్రివృత్తాంత మెంగి యెట్లయిన నాతని కలిసికొనం గోర విజయయాత్రానెపంబున పేరుల నందరును జయించుచుబోయి తుదకు పీఠసింహునితోనే యుద్ధమునకుగడంగును. పీఠసింహుడుతండ్రియగుటచే కుమారుని జూచుచుతే కలుగు సహజమైన మమకారమునుపొందియు, తన కొక కుమారుడు కలడను జ్ఞానము లేక పోవుటంబట్టియు, ప్రతాపుని పోషి మాటల కలికియు వానిని కఠటోపాయంబునబోడిచి వానిచేతికి గట్టుబడియు రక్షణజూచి వాడే తన కుమారుడని యెరిగి సమ్మోహముగ శూరాగ్రేసరుడగు పుత్రతత్వమును చేతులార జంపుకొంటిని నా పోవును. ఇవియే యీ నాటకము లోని ప్రధానాంశములు.

అయినను కవి యీ కథనే పెంచి, కార్యములకు తగిన కారణములను గల్పించి నుభోధకముగ నొనర్చినాడు. పీఠసింహుని హయము నపహరించి యావీరుని కళింగపురమునకు రప్పించి జగన్మోహినీతో సమాగమ మేర్పరచుటకై చతురకయను స్త్రీ పాత్రను కల్పించి సృష్టించినాడు. జగన్మోహినీని కలలో గాంచి నంతమాత్రముననే పరితపించుచున్నను తుదకు తనయెడటికి యింకొచ్చి నప్పుడు మితండ్రి యానతినిగైకొని పరిణయమాడెదనని పీఠసింహునిచే జెప్పించి పాత్రాచితిని పోషించినాడు. కాని చతురకా జగన్మోహినీలు పీఠసింహుని యెగుటికి వచ్చి తను మనోగత భావములను వెల్లడించుచువును, మాధవగృహ గ్రామములను శిక్షింపబోవునపుడు తటాలున చతురక ప్రవేశించి "మీ కుమార్తె యీపీఠసింహుని వరించి వాని సంగమ మసంభవముగనైన ప్రాణములైన బాయుటకు సంసిద్ధురాలైయున్నది" అని చెప్పునపుడును కొంత యేవగింపు పుట్టకమానదు.

మరియొకమాట. ఈనాటకముయొక్క విషాదాంతరూపమును నాటకమందలి కథాధోరణియు ప్రాచ్య సాంప్రదాయ విరుద్ధములగుటచే నీ దీనికి మూలమైన "సాహారాబు గుము" నెరింగి వారికి దక్క యీ కథ యంత గారుచింప దే మోయని సంశయ మగుచున్నది. కథాంత మంత సంతృప్తి పీకరముగ లేదు. చతురక జగన్మోహినీ కొల్లెను పీఠసింహునకు దెలుపునపుడు మా చెలి కృతార్థురాలు కాదని వివరము ప్రాణంబుల బాయ సంసిద్ధురాలై యున్నది. అని చెప్పుచు జగన్మోహినీయు ప్రతాపసింహుని విజయయాత్రక కంట దడిబెట్టుకుమని మాదవనర్క కృతనిశ్చయముడై చెప్పినపుడు తండ్రి మియుష్టము ఎచ్చినట్లు చేయును. నాకుమాత్ర మిదుభూభాజనంబును మనుగడకున్న విషమాని ప్రాణంబులైన విధము టుచితము అని నిష్కమించును. ఇట్టి వీర మాతయు బడేసేంద్రునను వెనుదిరిగి మాడక భార్య యొకతె యున్నదిని యొన తలంపని పీఠసింహుడును శూరాగ్రేసరుడై ఏకపుత్రుడై యున్న ప్రతాప సింహుని చెట్టుం త వానిని చేతులార జంపుకొని చిరంజీవులుగా నున్నారన్న, వారి స్వభావములకు విరుద్ధముగా కనబడుచున్నది. ప్రతాపసింహుడు మరణ మాసన్నమగుచున్న సమయ

మున తన తుదికోల్లెగా తండ్రితో తన తల్లికోవాయుమని యడుగు పీఠసింహుడు "నాయనా! నాకన్యక జంపుకొన్నయైన నీ కోల్లె నెంతవచ్చెదను" అని చెప్పును. పీఠసింహునిపిండి వాని నోట యిట్టిమాటలు వెడలునా? ఇతి స్మృతమును మా గృహస్థ నాటకరచయితలకు సర్వాధికారముగ గలవు గావున శ్రీరాజా విక్రమదేవవర్మగా రనినట్లు "అవీకోచితమాతంబు చేత నుతని జంపినందులకు పీఠసింహుడును, చితిపుత్రులకు నా సినందులకు జగన్మోహినీయును దాను నిజమును గప్పియుంచుటవలన మిత్రమరణము గలిగినందులకు వసంతుడు నాత్మవాత్స్య జేసి కొని మరణించి యుండు లేని యిది సంపూర్ణ విషాదాంతమై యుండును.

అయినను విషమానియు లోపములని యెంచుటకు వలను పడదు. సంపూర్ణ విషాదాంతమై యున్నచో నాటక మింకను బాగుండెడిదని యభిప్రాయము. కవికార్యములం బెంబు కొనుట కొక్క తుదియంకమే చాలును. కరుణరస మెల్లడలను తొండవిమాడుచున్నది. నీలాకాశమునందలి ప్రకాశించు తార కల పద్యరాజంబు లీయంకమం దంతలను విరాజిల్లుచున్నవి. కవి మున్నందు వ్రాయు నాటకము లెంతయో మెప్పుబడయు ననుటకు మూచన లిం చెప్పియో గవ్యమగున్నది.

డీప్రేపాంది యున్నట్లయిన అసిద్ధింటు సర్జను జీతమును జప్తు చేయవచ్చునా?

అల్లాబాదు హైకోర్టులో కూడదని శీర్ష్యచెప్పట అల్లాబాదు, జూను 28:— ఒక డొక నిమిష డీప్రేపాంది యున్నప్పుడు ఇండియన్ మెడికల్ కాళిలో నున్న ఒక అసిద్ధింటు సర్జనుజీతమును జప్తుచేయవచ్చునా యను ఒక ముఖ్యమైన నలాపాయింటు నునేడు అల్లాబాదు హైకోర్టులో ప్రధాన న్యాయమూర్తి సర్ గ్రెగొరీడ్డు విమర్శించుచు న్యాయమూర్తి ముఖ్య గౌరవ తీర్మానించెరి. దరఖాస్తుదారుడు ప్రాస అనునొక అసిద్ధింటు సర్జను ఆగ్రాలో మిల్లివరుగా నంటున్న మాడేము విమర్శించునామె యీసర్జనుపై ఆగ్రా స్కూలుకాజుకోర్టులో డీప్రేపాంది అయినజీతమును జప్తు చేయించెను. దరఖాస్తుదారు డింగ్గాండుగా చేర్చుకొనబడినచో డైను హింమాదేములో చేర్చుకొనబడినచో డైను న్యాయమూర్తులు చెప్పి మరియు నిల్చిరి:—అసిద్ధింటు సర్జను అనగా వారంటు ఆఫీసు. కావున 1911 సంవత్సరపు 8 ఆక్టోబరు 120 నెక్షను క్రిందను నిబిలు ప్రాసీజరు కోడ్డు 60 నెక్షనుక్రిందను వారి జీతమును జప్తు చేయుటకు పిలువెదను.

జప్తుయొక్క తరుపు రద్దుచేయబడి రాబట్టుకొనబడిన డెబ్బు మిలిటరీ ఆక్టాంబు కంట్రోలరుకు చెల్లింపవలసినదిగా ను తరు పిలువబడెను. (ఆ. (పె))

పూర్వపు టాటలను పునరుద్ధరించుట

సిమ్లా, జూన్ 28:—పంజాబులో పూర్వపు టాటలను పునరుద్ధరించుట కొక యుద్ధమము బయలుదేరెను. అధికారఅసభి కారులతో కలిసి సర్ ఫజల్ హుస్సేనుగారిచే నేర్పాటు చేయబడిన ఒక సభను నిన్న బార్నిసు కోర్టులో సర్ మాల్ కాం హైలీగారు ప్రారంభించి యిట్లనిరి. —పంజాబు భౌతికముగా నభివృద్ధి జెందుట మాత్రమే గాక పంజాబు రాష్ట్రముంతయు నెక్కువ ఆలోగ్యముగా నుండుటను మనము చూడవలెను.

గవర్నరుగారు వెల్లినతరువాత సర్ ఫజల్ హుస్సేన్ గారభ్యక్షత వహించిరి.

పూర్వము గ్రామములో జరుగుచుండిన యాటలనన్నింటిని జిల్లాబోర్డులవారు పునరుద్ధరింపవలెనని తీర్మానింపబడెను. డేరాలను కట్టుట విష్ణుల గట్టుపువందెములు వెనులగు ఖరీదు గల ఆంగ్లేయపు టాటలనుగించి బోర్డువారి విచక్షణకే వదిలేయబడెను.

ఒక జిల్లాలో ఆటలను పునరుద్ధరించుటకు 5000 రూపాయలు చాలుననియు బోర్డు సభ్యుల నేగాక యితరులనుగూడ చేర్చుకొనెట్లెర్పాటుజేసి యీపనిని ఒక సమకమిటీవరకుగా ఒప్పజెప్పవలెననియు తలంచిరి. ఈ యుద్ధమము ప్రజలవిరాళములవలనను జిల్లా బోర్డువారివలనను రాష్ట్రీయప్రభుత్వ విరాళములవలనను పోషింపబడవలెను. అంతరిల్లా పోటీల నేర్పరచుటకు డివిజనులు కమిటీ లందును. రాష్ట్రములో నీ యుద్ధమమును నడిపి తనిఖీచేయుట కొక రాష్ట్రీయసంఘముండును. ఈసంఘముయొక్క పని యూరక సహజేష్టలయే యని సర్ ఫజల్ హుస్సేను గారనిరి. పట్టణములయందు ఆటలను పునరుద్ధరించుటను గూర్చి వేరు ఏర్పాట్లు చేయబడును. (ఆ. (పె))

చెన్నైరి జజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూను నెల 25-న తేది గురువారము.

1. ధాన్యములు			
దనియాలు బా 1-కి	రు 80 0 0	మొదలు	42 0 0 మొదలు
దియము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
కుము తెనాలిది ,,	ప 48 గలని రు	18 0 0	15 0 0
నల్లారిది ,,	డిటా ,,	15 8 0	17 0 0
డిల్లిది ,,	డిటా ,,	16 0 0	18 0 0
రానులు రా. 164 బస్తా 1-కి		8 12 0	9 0 0
నవ్వులు ,,		20 0 0	24 0 0
2. వస్తుధాన్యములు			
కంబలు బస్తా 1-కి ర 205		12 8 0	18 8 0
గలలు ,,	డిటా ,,	12 0 0	128 0
పెసలు ,,	డిటా ,,	14 8 0	15 0 0
మినుములు ,,	డిటా ,,	18 0 0	16 0 0
అలవలు ర 164 ,,		8 8 0	9 0 0
3. నూనెవస్తువులు			
నవ్వులనూనె బా 1-కి		154 0 0	155 0
నయ్యము 1-కి		14 0 0	25 0 0
కొండాపురం నెయ్యముగవనబా 1-కి		55 0 0	60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,		50 0 0	58 0 0
శేరు నెయ్యమున గావగ బా 1-కి	రు 186	మి.కా.నూనె	182
అమాచు బా 1-కి		188 0 0	184 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చామపసుపు బా 1-కి		125 0 0	
మానవకుపు ,,		55 0 0	60 0 0
మిరక కాయలు(గుంటూరు)బా 1-కి		100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాడుకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి	రు	50,75	
కాశానీహియకట్టు ,,		70,75	
తెల్లము బా 1-కి	రు	85 0 0	45 8
చింతిపండు బా 1-కి		40 0 0	60 8 0
5. ఇనుము			
కట్టా గలం బా 1-కి		82 0 0	88 0 0
చిదిరం ,,		88 0 0	88 0 0
రవుండు ,,		85 0 0	86 0 0
6. లోహములు			
చెండి 100 రులంగుల		71 0 0	74 8 0
బంగారము, గులము 1-కి		21 10 0	21 12 0
నెయ్యము 1-కి		18 8 6	
ఇత్తి బా 1-కి		258 0 0	255 0 0
రాసి డిటా		285 0 0	288 0 0
అస్కాచక్కిర 226 పా 1 గలని		88 0 0	88 4 0
7. రంగులు అలిజరై ను			
ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు		64 0 0	70 0 0
కొట్టికృష్ణుడు డిటా			
సింహం డిటా			
గుర్రం డిటా డిటా		67 0 0	68 0 0
8. దూది			
జోండానెట్టుబారున 1-కి	రు	800 0 0	
వల్నాడు దూది ,,		240 0 0	
9. నూలు			
కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి		7 4 0	
సుధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి		4 12 0	
పుట్టురు యెనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి		7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి		7 4 0	
నూగయెనుగ నెం 20		9 8 0	
జహాన్ నెం 20		9 8 0	
,, నెం 40 ఏ తేలిలు అయినను		12 0 0	
నల్ద్యాక్ నెం 24½		10 0 0	
14½ క్విలక్ పక్షి		7 6 0	
నెం 20 తెన్ని సింహం యీటె		10 8 0	
నెం 22 ,,		10 12 0	
నెం 12½ తెన్ని వర్కను		8 8 0	
నెం 14½ ,,		8 12 0	
12½ ఆల్లెస్సు		7 6 0	
12½ కోయంబట్టి		7 6 0	
22½ రంగులూస		10 0 0	

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియీట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు శెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము (The Telugu Encyclopaedia.)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది విషయములు, భూగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు చర్చింపబడును.

ప్రతిసంపుటమును, ఆరుసంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్కసంచికయందును రమారమి 100 పుటలుండును. ఆరు సంచికలకు చందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 0-8-0. మొదటిసంచికను వి. పి. గా పంపి రూ. 5-8-0. వసూలుచేసికొని మిగత ఐదును క్రమముగ బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుండుము. ఆరుసంచికలు ఒక్క సంపుటముగచేసి బైండుచేయబడును. ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0.12-0 ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగనున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0.

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము

7, తంబు శెట్టివీధి, జి. టి., మద్రాసు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు విజ్ఞాన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేప చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రలను గాక బర్మా, సిలీన్, మలయాష్ట్రలు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడా నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందఱు నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాకేర (లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భారీతలు, వదులు వారు, మసలివారు, వారు పిరనగేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశిలములు, పకలజ్వరములు, మాందము, శీతవాతము, ప్రక్కలకుడు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, తీర్చించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకోసము, పల్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపావత్రికలోనున్న ప్రకారము వాడిన కప్పక గుణముగను, నలు నిక్కలనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకుడేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

594

300 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 5 బుడ్డు వెల పోస్టుఖర్చుతో రు 1-8-0. 12 బుడ్డు 3-18-0 25 బుడ్డు రు 5-8-0. కావలసినవాగ 5 దినము విలాసమునకు వాయును.

ఆయుర్వేద వైద్యసాశ్వతు కం - 7, తంబు శెట్టివీధి, శ్రీ సీతారాధుల వైద్యశాల, మైసూరు.

బారిష్టరు సార్వత్రికం (భాగము 1)

గ్రంథకర్త: శ్రీ మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిగారు (సాహితీసమితి) క్రొనుసైజు. మేలుకాగితము. పుస్తకము క్రొత్త పోకడలతో ముచ్చట గూర్చుచున్నది. పార్వతీశ మను కుజ్జవాడు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణముచేయు కథ. హాస్యరసభరితము. నవ్వు - కడుపు చెక్కలగును. వాడుకమాటలలో వ్రాయబడినది. సాహితీసమితి వారి కథల రుచి దాదాపు ఆంధ్రులందఱు నెఱిగినదే. ప్రతి యాంధ్రుడును చదువదగినది.

వెల రు 1-4-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు.

కమలాక్రి

(విచిత్రకథ)

గంధకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహా రాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ - రా - శ్రీ. రాయసం వెంకటశివుడుగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి.

సాంఘికనవల:—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థి, ఆకాలపు చదువునంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, ప్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ శీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. ఫెదర్వైటు కాగితము. మంచి అచ్చు. 0.8-0. విలాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణ జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈ పుస్తకమును చదివినవో ఎవరికివారు క్రొధన సం॥ రములో గణితముతో నిమిత్తములేకుండా ప్రతిగంట, రోజు, మాసము, దశ, సం॥ర ఫలితములు కాంతులు తెలిసికొనగలరు. తగ్గింపు వెల పోస్టుజనహా 1-4-0 అణాలు.

శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము, భీమవరంపేట, భీమవరంకాలాకా, కృష్ణాజిల్లా.

మోహనీ తైలము

5 తులనూనెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనోహరము శేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు. ఉద్యోగస్థులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, వి శాంతినిచ్చును. మందల మొహాలావణ్యములకు ప్రాపగు కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందుకల రమణీయకమును మహా సనచెప్పనలవిగాదు. తలకురాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుకూడ పరిమళమువ్యాపించును. తలలోనుండును పుట్టు నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమును సువాసన ద్రవ్యములను శేర్పి తయారుచేయించి తలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసియు న్నాము. వేయేల ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషలలా మొదలంట రాలిపోవును. దేనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు, మంటయిండును. రోమములు రాలిపోవును.

చుండుకునూనె సీసా 1-కి రు 0-6-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాజుట, జిల గోరుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకుహాని గలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మద్రాసు